

Böyük Britaniya ölkəməzlə əməkdaşlığı genişləndirmək niyyətindədir

Prezident İlham Əliyev Böyük Britaniyanın ticarət üzrə dövlət nazirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 6-da Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Biznes, İnnovasiya, Elm və Ticarət Nazirliyinin Ticarət üzrə dövlət naziri, Birgə Hökumətlərarası Komissiyaın həmsədri Lord Anas Sarvarı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Lord Anas Sarvar Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş naziri Endi Bormheimin məktubunu dövlətimizin başçısına təqdim edərək, baş nazirin ölkəmizlə uzun illər ərzində dinamik inkişaf edən əməkdaşlığa böyük önəm verdiyini vurğuladı.

2

Suverenlik missiyası

Zəfər yürüşünün siyasi-ideoloji təməli ötən əsrin sonlarında, ölkənin parçalanmaq və dövlətçiliyin itirilməsi təhlükəsi ilə üzləşdiyi mürəkkəb bir dövrdə qoyulub. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı "Bizim qələbələrimizin başlanğıc tarixi Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis qurultayında baş verdi" fikri ölkənin xilasını ilə böyük qələbə arasında tarixi və siyasi varisiyi ifadə edir. 1992-ci ilin noyabrında Naxçıvanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis edilməsi faktiki olaraq xalqın sosial sifarişiyi idi. Məhz həmin dövrdən etibarən formalaşan siyasi xətt, iqtisadi müstəqilliyin təmin edilməsi, güclü ordu quruculuğu və beynəlxalq müstəvidə atılan addımlar sonrakı tarixi uğurlara zəmin yaratdı. Onilliklər ərzində geosiyasi şərait dəyişsə də, dövlət siyasətinin ana xətti dəyişməz olaraq qaldı. Bu xətt xalqımızın müstəqillik, imkanlardan maksimum istifadə və taleyini özü müəyyən etmək iradəsi idi.

8

Strateji düşüncənin real bəhrəsi

Azərbaycanın öz imkanlarına güvənərək qazandığı uğurların sayı-hesabı yoxdur!

İnanmaq belə çətindir ki, otuz beş il bundan öncə müstəqillik yoluna qədəm qoymaq istəyən bu ölkə real dağılma, parçalanma həddinə çatmışdı!

Dünya erməniliyi və onların dostları bu mənfur niyyətlərinə çatmaqdan ötrü bütün resurslarını işə salmışdılar.

Ölkə daxilindəki xəbis niyyətlilər də baş qaldırmışdılar!

Əgər Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın çağırışı ilə zamanında geri dönməsaydı, siyasi dühası ilə bütün problemləri yoluna qoymasaydı, Azərbaycanda daim yüksəldən və inkişaf etdirən, düşmən niyyətlilərin mürdər əməllərinin məhvinə şərait yaradan siyasi inkişaf kursu yaratmasaydı, cənab İlham Əliyev kimi siyasi varis yetişdirməsaydı, onda halımız necə olardı?!

Axi ən ağır dövrümüzə kimsə bizimlə deyildi, heç kəsdən kömək və yardım almırdıq!

Həqiqi rəhbərlərimiz yalnız xalqa arxalanaraq bütün problemlərin həllinə nail olub, ciddi və real təhlükələri sönüşdürürdülər!

Bu gün dünyada Azərbaycana hörmətlə yanaşırlar, onunla əməkdaşlıq etmək istəyənlərin sayı isə getdikcə artır!

Cənab İlham Əliyevdən daha bir sitat:

"Biz özümüdə hörmət edən insanlarıq, biz ləyaqətlə yaşayırıq, siyasətimizi də ləyaqətlə aparırıq. Bizim təmsalımızda hər kəs görə bilər ki, bu mümkündür. Təkbəşinə düşməni məğlubiyyətə uğratmaq, düşməni öz şərtlərini dikə etmək, onu kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etmək, baxmayaraq ki, sənə 30 il əzablar verib, ondan sonra lazımi vaxtda dayanmaq, sülhə nail olmaq ki, daha qan tökülməsin. Çünki bizə əbədi müharibə lazım deyil, bu bizim seçiminiz olmayıb. İkinci Qarabağ müharibəsində biz lazımi vaxtda dayandıq və 2023-cü ildə sentyabr ayında da lazımi vaxtda dayandıq. Halbuki müxtəlif variantlar var idi. Amma uzaqgörənlik, strateji düşüncə və xalqımızın əsas maraqlarının nəzərə alınması amilləri bax bu siyasəti dikə edir. Siyasətdə emosiyalara yer yoxdur. Biz emosiyalara qapılırdıq, bu gün, yəqin ki, üçüncü Zəfər Tağı İrəvanın mərkəzində ucaldırdı".

♦ ♦ ♦

Xalqın xoşbəxtliyi onun müdrik, uzaqgörən, qətiyyətli və strateji düşüncəyə malik rəhbərinin olmasındadır.

Rəhbərə güc və inam verən isə xalqın ondan olan məhəbbəti və dəstəyidir!

Başı daşdan-daşa dəyən, böyük müsibətlər yaşayan Azərbaycan xalqı sonda əsl rəhbərinə qovuşmaqla qalib xalqa, xoşbəxt xalqa çevrildi!

Uzun sürən faciə və fəlakətlərdən sonra:

- İşğala da son qoyduq!
- Separatçılığın da kökünü kəsdik!
- Düşməndən qisasımızı da aldıq!
- Müharibəni ən qısa müddətdə bitirməklə dünyaya nümunə də göstərdik!

İndi isə sülh və əməkdaşlıq yolu ilə irəliləyərək Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirməklə, dünyanın əksər dövlətlərinə fayda gətirəcək Orta dahlizi reallaşdırmaqla məşğulduq!

5

Yeni Azərbaycan Partiyası: qələbələrimizin siyasi ünvanı

Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev siyasi kursunun əsas prinsiplərinə sadiq qalaraq ötən 23 ildə Azərbaycanın iqtisadi gücünün artırılması, beynəlxalq mövqelərin möhkəmləndirilməsi, müstəqil xarici siyasətin həyata keçirilməsi və dövlətin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirib. Bu siyasətin nəticələri isə Azərbaycanı öz tarixinin ən qüdrətli dövləti səviyyəsinə yüksəldib.

Bu siyasətin ən möhtəşəm nəticəsi isə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunmasıdır. Otuz ilə yaxın müddətdə xalqımızın ən böyük arzusu olan torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi

ilə həyata keçirilən ardıcıl dövlət siyasətinin tarixi nəticəsidir. 2020-ci ilin Vətən müharibəsində qazanılan Zəfər və 2023-cü ildə Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsi dövlətçilik tariximizin yeni səhifəsini açdı. VIII Qurul-

şanın məhz bu realıqdan sonra keçirilməsi onun siyasi əhəmiyyətini daha da artırdı.

YAP-ın tarixini Azərbaycanın Zəfər tarixindən də ayırı təsəvvür etmək mümkün deyil. Çünki partiyanın siyasi fəaliyyətinin təməlinə dayanan əsas ideyalardan biri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və müstəqilliyinin təmin olunması idi. Ulu Öndər Heydər Əliyev daim bildirirdi ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməli, işğal altında olan torpaqlarımız azad edilməlidir. Bu milli məqsəd sonrakı mərhələdə Prezident İlham Əliyevin dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən birinə çevrildi.

7

Ekoloji məsuliyyət və regional təhlükəsizlik

Ermənistan ərazisində ekoloji risklər və transsərhəd su ehtiyatları ilə bağlı həyəcan danılmazdır. Ermənistan ərazisində dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji risklər Cənubi Qafqazın ümumi ekoloji təhlükəsizliyi kontekstində qiymətləndirilməlidir. Alavərdi və Sünik bölgələrində mədənçilik fəaliyyətinin torpaq və su ehtiyatlarına, o cümlədən transsərhəd çaylara mümkün təsiri ilə bağlı narahatlıqlar mövcuddur. Lakin bu təsirlərin miqyası və konkret göstəriciləri layihə və hövzə üzrə ayrıca monitorinq məlumatları ilə əsaslandırılmalıdır. Buna görə ümumi və ölçülməmiş ifadələrdən istifadə etməkdənsə konkret layihələr üzrə rəsmi ekoloji qiymətləndirmələrə istinad etmək daha düzgündür.

Su ehtiyatlarının vəziyyəti də eyni çərçivədə diqqət tələb edir. Ararat vadisində yeraltı suların istifadəsinin təbii bərpa imkanlarını üstələməsi ilə bağlı narahatlıqlar müxtəlif ekoloji qiymətləndirmələrdə qeyd olunub. Bununla belə, bu iddianın konkret həcmi və dövrü göstərilmədən ümumi statistik fakt kimi təqdim edilməsi düzgün deyil.

Göyçə gölünün su səviyyəsində və su balansında dəyişikliklər də müşahidə olunub. Bu dəyişikliklərin səbəbləri yağıntı, buxarlanma, su götürülməsi və iqlim amilləri birlikdə nəzərə alınmaqla qiymətləndirilməlidir.

Azərbaycan üçün burada əsas məsələ başqa dövlətin ərazisindəki fəaliyyətə təsisi qiymət verməkdən daha çox, həmin fəaliyyətin transsərhəd ekoloji nəticələrinin beynəlxalq prinsiplər əsasında qiymətləndirilməsidir. Yuxarı axında formalaşan risk aşağı axında yaşayan insanların və ekosistemlərin hüquq və maraqlarına təsir göstərdiyi üçün bu məsələ regional əməkdaşlığın predmetinə çevrilir.

6

Vətən müharibəsi

6 il əvvəl həmin gün

→ 10

Böyük Britaniya ölkəmizlə əməkdaşlığı genişləndirmək niyyətindədir

Prezident İlham Əliyev Böyük Britaniyanın ticarət üzrə dövlət nazirini qəbul edib

Əzvali 1-ci sah.

Prezident İlham Əliyev məktuba görə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Baş nazirinə minnətdarlığını bildirdi.

Lord Anas Sarvar ölkəmizlə əməkdaşlığı genişləndirmək niyyətində olduqlarını dedi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında fəal əməkdaşlığın qurulduğunu vurğuladı, müstəqilliyimizi bərpa etdikdən bəri ölkələrimizin

uzun müddətdir ki, yaxın tərəfdaş olduqlarını qeyd etdi.

Söhbət zamanı bir neçə gün əvvəl Birləşmiş Krallığın müdafiə üzrə dövlət naziri Lord Vernon Kioakerin ölkəmizə səfəri məmnunluqla xatırlandı, son dövrlərdə Krallıqdan Azərbaycana müxtəlif səviyyəli rəsmi səfərlərin sayının artması münasibətlərimizin strateji önəminin göstəricisi kimi qiymətləndirildi.

Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ilə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Hökuməti arasında

ticarət və iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Bakıda keçirilən 8-ci iclasının əhəmiyyətinə toxuldu, bunun iqtisadi gündəliyimizdə duran bir çox sahəyə aid məsələlərin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığı qeyd edildi.

Görüşdə ölkələrimiz arasında enerji, iqtisadi-ticarəti, biznes, təhlükəsizlik, müdafiə sənayesi, data mərkəzləri, süni intellekt, kənd təsərrüfatı, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olundu.

"Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 156-cı maddəsini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. "Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2002, № 3, maddə 115 (Cild I); 2024, № 10, maddə 1109; 2025, № 10, maddə 886) 16-cı maddəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 16.1-ci maddədə "3060" rəqəmləri "12000" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 16.1-1-ci maddə ləğv edilsin.

Maddə 2. Keçid müddəti

Bu Konstitusiyası Qanunu qüvvəyə minənədək Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkilinə (ombudsman) ödənilmiş vəzifə maaşı, əlavə, mükafat və digər ödənişlər onun bu Konstitusiyası Qanunu ilə müəyyən edilən aylıq vəzifə maaşına daxil edilir.

Maddə 3. Bu Konstitusiyası Qanunu 2026-cı il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 30 sentyabr 2026-cı il

Baş nazir Əli Əsədov Rəqəmsal Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov oktyabrın 6-da Rəqəmsal Əməkdaşlıq Təşkilatının baş katibi Dima Əl Yəhya ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycanın Rəqəmsal Əməkdaşlıq Təşkilatına üzvlüyünün ölkənin rəqəmsal transformasiya gündəliyinin həyata keçirilməsi və müvafiq sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın

genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulanıb.

Azərbaycanda rəqəmsal transformasiyanın dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri olduğu bildirilib, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu istiqamətdə ardıcıl və sistemli tədbirlərin həyata keçirildiyi qeyd olunub.

Bu siyasətin praktiki nəticəsi olaraq rəqəmsal infrastrukturun inkişafı, dövlət xidmətlərinin rəqəmsallaşdırılması, süni

intellekt, kibertəhlükəsizlik və innovasiya ekosisteminin gücləndirilməsi istiqamətlərində görülən işlər barədə məlumat verilib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Rəqəmsal Əməkdaşlıq Təşkilatı arasında qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə olunub, müxtəlif istiqamətlərdə təcrübə mübadiləsinin və birgə təşəbbüslərin həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Azərbaycan qlobal iqlim gündəliyinin irəlilədilməsinə sarsılmaz sadıqlığını nümayiş etdirir

2026-cı il Pre-COP Liderlər Tədbirinin iştirakçılmasına

Zati-aliləri!

Xanımlar və cənablar!

Qlobal ictimaiyyəti birbaşa iqlim böhranı ilə mübarizənin ön sıralarına gətirən bu unikal Pre-COP Liderlər Tədbirini təşkil edənlərə görə Fici, Tuvalu və Avstraliya hökumətlərinə səmimi-qəlbədən minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

COP29-a uğurla evsahibliyi etmiş ölkə olaraq, Azərbaycan davamlılığın təmin edilməsinə və qlobal iqlim gündəliyinin irəlilədilməsinə sarsılmaz sadıqlığını nümayiş etdirərək bu yüksək səviyyəli tədbirə qoşulur. COP tədbiri ilə bağlı təcrübəmiz iqlim fəaliyyətinin nə təxirə salına, nə də təcrid olunmuş şəkildə həyata keçiriləcəyini bir daha təsdiqlədi. Bu gün buraya Bakı COP29-un irsini qarşıdakı əsas qərarlarla əlaqələndirmək və Azərbaycanda qurulan dinamikanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının (UNFCCC) Tərəflər Konfransının 31-ci Sessiyasının (COP31) uğurla keçirilməsinə aparar yolu birbaşa dəstəkləməsinə təmin etmək üçün toplaşmışıq.

Bu tədbirin Sakit okean regionunda, xüsusən də iqlim dəyişmələrinin gündəlik reallıq olduğu ölkələr Tuvalu və Fici-də keçirilməsi rəmzi mənə daşıyır. Bu gün Yer kürəsində heç bir region iqlim dəyişmələrinin təsirlərindən kənarda qalmayıb, lakin Tuvalu kimi bəzi ölkələr üçün bu, ekzistensial təhdid yaradır.

Azərbaycan Xəzər dənizinin səviyyəsinin azalması, su çatışmazlığı və tez-tez baş verən daşqınlar kimi iqlimlə bağlı çağırışlarla üzləşsə də, biz inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin (SIDS) iqlim böhranına ən çox məruz qaldığını qəbul edirik. Bu dövlətlər qlobal istixana qazları tullantılarına cüzi səbəb olmalarına baxmayaraq, iqlim dəyişmələri onların iqtisadiyyatına və infrastrukturuna qeyri-mütənasib şəkildə təsir göstərir, dolanışqı mənbələrini və ekosistemləri məhv edir.

Azərbaycan bu böhranın ən ağır nəticələri ilə üzləşən ölkələr sırasının yalnız əşidilməsini deyil, həm də onların qlobal iqlim siyasətinin formalaşdırılmasına fəal töhfə verməklərinin tərəfdarı olaraq çıxış edib. Bu ölkələrin özünəməxsus həssaslıqlarının aradan qaldırılması daha sıx beynəlxalq əməkdaşlıq və əlaqələndirilmiş qlobal fəaliyyət tələb edir. İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin müdafiə etmək ümumi məsuliyyətimiz olmaqla yanaşı, heç bir dövlətin diqqətdən kənarda qalmamasını təmin etmək uğrunda yönəlməmiş mədəni borcumuzdur.

Biz COP29 sədrliyimiz çərçivəsində inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin prioritetlərini ön plana çəkdi və onların problemlərini beynəlxalq aləmin diqqət mərkəzində saxlamağa çalışdıq. COP29-dan əvvəl Baham adaları, Tonqa və Tuvalu liderləri Azərbaycanda bir araya gəldilər. Bu səfər inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin ehtiyaclarını vurğulayan və daha güclü qlobal iqlim tədbirlərinə çağırış edən Bakı Kommünikəsinin qəbul edilməsi ilə nəticələndi.

COP29 inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri ilə münasibətlərimizdə yeni bir mərhələnin əsasını qoydu. 2024-cü ildə Bakıda COP29 çərçivəsində keçirilən inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin İqlim Dəyişmələri üzrə Liderlər Sammiti həmin dövlətlərin üzləşdiyi çağırışlar barədə məlumatlılığı artırmaq üçün mühüm platforma rolunu oynadı. Bu sammitdə inkişaf etmiş bütün ölkələr, xüsusilə də müstəmləkə keçmiş olan ölkələri inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinə iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə dəstək olmaq üçün töhfələrini əhəmiyyətli dərəcədə artırmağa çağırırdı.

Çoxtərəfli əməkdaşlığımızla yanaşı, inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərini onların milli prioritetlərinə və inkişaf üzrə ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış ikitərəfli əməkdaşlıq vasitəsilə də dəstəklədik. Dünyada ən çox fəlakətə üzləşən bir sıra ölkələrə qasırğaların, zəlzələlərin və daşqınların təsirlərinin azaldılmasına dəstək verdik. Həmçinin su təchizatı, orzaq təhlükəsizliyi və mədəni irsin bərpa-

bal iqlim siyasətinin formalaşdırılmasına fəal töhfə verməklərinin tərəfdarı olaraq çıxış edib. Bu ölkələrin özünəməxsus həssaslıqlarının aradan qaldırılması daha sıx beynəlxalq əməkdaşlıq və əlaqələndirilmiş qlobal fəaliyyət tələb edir. İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin müdafiə etmək ümumi məsuliyyətimiz olmaqla yanaşı, heç bir dövlətin diqqətdən kənarda qalmamasını təmin etmək uğrunda yönəlməmiş mədəni borcumuzdur.

Biz COP29 sədrliyimiz çərçivəsində inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin prioritetlərini ön plana çəkdi və onların problemlərini beynəlxalq aləmin diqqət mərkəzində saxlamağa çalışdıq. COP29-dan əvvəl Baham adaları, Tonqa və Tuvalu liderləri Azərbaycanda bir araya gəldilər. Bu səfər inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin ehtiyaclarını vurğulayan və daha güclü qlobal iqlim tədbirlərinə çağırış edən Bakı Kommünikəsinin qəbul edilməsi ilə nəticələndi.

COP29 inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri ilə münasibətlərimizdə yeni bir mərhələnin əsasını qoydu. 2024-cü ildə Bakıda COP29 çərçivəsində keçirilən inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin İqlim Dəyişmələri üzrə Liderlər Sammiti həmin dövlətlərin üzləşdiyi çağırışlar barədə məlumatlılığı artırmaq üçün mühüm platforma rolunu oynadı. Bu sammitdə inkişaf etmiş bütün ölkələr, xüsusilə də müstəmləkə keçmiş olan ölkələri inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinə iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə dəstək olmaq üçün töhfələrini əhəmiyyətli dərəcədə artırmağa çağırırdı.

Çoxtərəfli əməkdaşlığımızla yanaşı, inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərini onların milli prioritetlərinə və inkişaf üzrə ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış ikitərəfli əməkdaşlıq vasitəsilə də dəstəklədik. Dünyada ən çox fəlakətə üzləşən bir sıra ölkələrə qasırğaların, zəlzələlərin və daşqınların təsirlərinin azaldılmasına dəstək verdik. Həmçinin su təchizatı, orzaq təhlükəsizliyi və mədəni irsin bərpa-

sı layihələrini dəstəklədik. İnkişaf etməkdə olan 10-dan çox kiçik ada dövlətinin Təhsil Qrantı Proqramımızdan faydalanması onların votəndaşlarına Azərbaycanı universitetlərdə təhsil almaşına imkan yaradı.

İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişmələrinə dayanıqlılığını artırmaq üçün daha bir mühüm addım olaraq, 2024-cü ildə Azərbaycan və Millətlər Birliyi arasında Birgə Bəyannamə imzalanmışdır. Azərbaycan bu ölkələrdə iqlim dəyişmələri ilə mübarizə sahəsində layihələri dəstəkləmək üçün 5 il müddətində 10 milyon ABŞ dolları məbləğində yardım göstərir. Millətlər Birliyi ilə əməkdaşlığımız, həmçinin ətraf mühitin monitorinqi və qiymətləndirilməsi üçün Azərbaycan Kosmik Agentliyi - Azərkosmos tərəfindən təqdim edilən peyk məlumatlarından istifadəni də nəzərdə tutur.

Zati-aliləri!

Azərbaycanı inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərindən minlərlə kilometr məsafə ayırsa da, bizi iqlim dəyişmələrinə dayanıqlılıq artırmaq üçün ortaq qətiyyət birləşdirir. Biz həmişə inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri ilə həmrəy olmuşuq və dayanıqlı inkişafa nail olmaq, iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparmaq söylərinə onları dəstəkləməyə davam edəcəyik.

Ümid edirəm ki, bu toplantı kollektiv səsimizi daha da gücləndirəcək və Antalyada keçiriləcək COP31-ə hazırlıq ərafsində mühüm addım olacaq. Firsətdən istifadə edərək, Türkiyənin və Avstraliyanın qarşısından gələn COP31 sədrliyinə Azərbaycanın tam dəstəyini ifadə edir və müxtəlif qitələri birləşdirən bu unikal tərəfdaşlıq formatını yüksək qiymətləndirdiyimi bildirirəm.

Bu tədbirə uğurlar arzulayıram. Təşəkkür edirəm.

*İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Bakı şəhəri, 5 oktyabr 2026-cı il

"Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində təhsilverənlər üçün geyim ilə bağlı Tələblər" in təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 325

Bakı şəhəri, 6 oktyabr 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Ümumi təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 7 iyul tarixli 434-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Ümumi təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 29 mart tarixli 1532-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 27 may tarixli 711 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezi-

dentinin 2026-cı il 22 iyul tarixli 729 nömrəli Fərmanının 2.1.1-ci yarım bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində təhsilverənlər üçün geyim ilə bağlı Tələblər" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

*Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri*

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2026-cı il "6" oktyabr tarixli 325 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində təhsilverənlər üçün geyim ilə bağlı TƏLƏBLƏR

1. Ümumi müddəalar

1.1. Dövlət ümumi təhsil müəssisəsində təhsilverənlər üçün geyim ilə bağlı Tələblər (bundan sonra - Tələblər) "Ümumi təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.13-cü maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq hazırlanmışdır və dövlət ümumi təhsil müəssisələrində (bundan sonra - məktəb) təhsilverənlər (bundan sonra - təhsilverənlər) üçün geyim ilə bağlı vahid qaydaları müəyyən edir.

1.2. Bu Tələblər xüsusi təyinatlı dövlət ümumi təhsil müəssisələrinin təhsilverənlərinə şamil edilmir.

1.3. Bu Tələblərin məqsədi təhsilverənlərin geyimi ilə bağlı vahid yanaşmanın müəyyənəndirilməsi, məktəbdə işgüzar geyim mədəniyyətinin formalaşdırılmasıdır.

1.4. Təhsilverənlər əmək funksiyalarını yerinə yetirdikləri müddətdə məktəbdə, habelə məktəbi təmsil edənləri məktəbdənkənar rəsmi və təntənəli tədbirlərdə bu Tələblərə riayət etməlidirlər.

1.5. Azərbaycan xalqının tarixi, mədəniyyəti və milli-mənəvi dəyərləri ilə bağlı keçirilən tədbirlərdə məktəbin Pedaqoji Şurasının qərarı ilə milli geyimlərdən və

ya milli geyim elementlərindən istifadə edilməsinə yol verilir.

1.6. Təhsilverənlərin geyimi, o cümlədən istifadə etdikləri geyim elementləri ümumi təhsilin dünyəvilik prinsipinə uyğun olmalıdır.

1.7. Bu Tələblərə təhsilverənlər tərəfindən riayət edilməsinə məktəbin rəhbərliyi nəzarət edir.

1.8. Bu Tələblərə təhsilverənlər tərəfindən riayət edilməsi ilə bağlı məsələlər məktəbin Pedaqoji Şurası tərəfindən həll edilir.

2. Təhsilverənlərin geyiminə dair ümumi tələblər

2.1. Təhsilverənlərin geyimi mövsümə uyğun təmiz, səliqəli, sadə və işgüzar üslubda (fiziki tərbiyə, çağırışa qədərki hazırlıq, texnologiya, fizika, kimya və biologiya fənlərinin tədrisi zamanı tədris məşğələsinin xarakterinə və iş şəraitinə uyğun funksional və rahat geyimlərdən istifadə edilməsi istisna olmaqla) olmalıdır.

2.2. Bu Tələblərin 2.1-ci bəndi nəzərə alınmaqla təhsilverənlər üçün aşağıdakı geyimlər müəyyən edilir:

2.2.1. kişi təhsilverənlər üçün:
2.2.1.1. sərbəst kəsimli klassik üslublu dəst (pencək və şalvar);

2.2.1.2. uzunqol və ya qısaqol berrəngli, yaxud zolaqlı, dama-dama və ya xırda naxışlı klassik köynək;

2.2.1.3. təhsilverənin öz istəyi ilə qals-tuk, habelə köynəyin üzərindən geyinilən klassik üslubda sviter, pulover və ya jilet;

2.2.1.4. klassik ayaqqabı.

2.2.2. qadın təhsilverənlər üçün:

2.2.2.1. sərbəst kəsimli klassik üslublu dəst (pencək və şalvar, pencək və ödək və ya pencək və don);

2.2.2.2. uzunluğu diz xəttində və ya dizdən aşağı olan ödək və ya don;

2.2.2.3. uzunqol və ya qısaqol berrəngli, yaxud zolaqlı, dama-dama və ya xırda naxışlı klassik köynək və ya kofta;

2.2.2.4. klassik ayaqqabı.

2.3. Geyimin ölçüsü və forması təhsilverənin əmək funksiyasının icrasına mane olmamalıdır.

2.4. Təhsilverənlərin əmək funksiyalarını yerinə yetirdikləri müddətdə məktəbin işgüzar mühitinə, pedaqoji fəaliyyətin xarakterinə və təhsilənlərin yaş xüsusiyyətlərinə uyğun olmayan, həmçinin bu Tələblərlə müəyyən edilmiş geyim üslubundan kənara çıxan geyimlərdən (geyim elementlərindən) istifadə etməsinə yol verilmir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 6 aprel tarixli 60 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələrinin duracaqları və qarajları haqqında nümunəvi Əsasnamə”də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 323

Bakı şəhəri, 5 oktyabr 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Yol hərəkəti haqqında" və "Avtomobil yolları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2026-cı il 24 fevral tarixli 361-VIIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 14 aprel tarixli 642 nömrəli Fərmanının 2.2-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 6 aprel tarixli 60 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 4, maddə 267 (Cild I); 2025, № 1, maddə 88; 2026, № 7 (II kitab), maddə 755; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 9 dekabr tarixli 519 nömrəli Qərarı) "Nəqliyyat vasitələrinin du-

- racaqları və qarajları haqqında nümunəvi Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:
- 1.6-cı, 2.4-1-ci, 3.4-1-ci və 5.4-1-ci bəndlər ləğv edilsin.
 - 2.5-ci bəndin birinci cümləsindən "(bu Əsasnamənin 2.4-1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş hallarda isə Bakı Nəqliyyat Agentliyinin)" sözləri çıxarılsın.
 - 3.4-cü bənddən "duracaq və" sözləri çıxarılsın və aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:
- "DİN balansındakı mühafizə olunan duracaqlara nəqliyyat vasitəsinin gətirilməsi və orada saxlanılması üçün haqların məbləğini Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin rəyi nəzərə alınmaqla təsdiq edir."

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Şahin Mustafayev Rusiya Hökumətinin nümayəndələri ilə görüşüb

Oktyabrın 5-də Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Rusiyaya səfəri çərçivəsində Rusiya Federasiyası Baş nazirinin müavini Aleksey Overçukla görüşü keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Azərbaycan-Rusiya ticarət-iqtisadi əməkdaşlığının mövcud vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə olunub. İkitərəfli münasibətlərin inkişafı və praktiki əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından yüksək səviyyəli mütəməm təmasların əhəmiyyəti qeyd edilib.

Tərəflər ticarət-iqtisadi və investisiya sahələrində əməkdaşlığın inkişafı məsələlərini nəzərdən keçiriblər. Sənaye, energetika, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və logistika sahələrində əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Görüşdə yüksək səviyyədə əldə edilmiş razılaşmaların, həmçinin Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyanın bu il aprelin 16-da Zəngilanda keçirilmiş 24-cü iclasında qəbul olunmuş qərarların icra vəziyyəti nəzərdən keçirilib.

Qarşılıqlı ticarət döviyyəsinin artırılması və ticarət-iqti-

sadi əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində görüləcək tədbirlər müzakirə olunub. Hər iki ölkənin təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyəti üçün əlverişli şəraitin yaradılmasının vacibliyi vurğulanıb.

Nəqliyyat əlaqələrinin inkişafı və iki ölkə arasında yükdaşımalarnın səmərəliliyinin artırılması məsələləri də müzakirə olunub. "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin potensialından daha geniş istifadə imkanları nəzərdən keçirilib.

Bundan əlavə, sərhəd-bu-raxılış məntəqələrinin fəaliyyəti, yük və nəqliyyat vasitələrinin həmin məntəqələrdən keçid prosedurlarının təkmilləşdirilməsi məsələlərinə diqqət yetirilib.

Tərəflər Azərbaycan və Rusiya üçün praktiki maraq kəşb edən qarşılıqlı faydalı layihələrin həyata keçirilməsi perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıblar. İqtisadi əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində işlərin davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb. İkitərəfli əməkdaşlığın bütün sahələrində praktiki məsələlərin vaxtında nəzərdən keçirilməsi və həlli üçün iki ölkənin aidiyyəti dövlət qurumları arasında mütəməm təmasların əhəmiyyəti qeyd olunub.

Eyni zamanda Şahin Mustafayevin Azərbaycan-Rusiya İlgüzar Şurasının İdarə Heyətinin sədri Emin Ağalarov və Rusiya-Azərbaycan İlgüzar Şurasının sədri Aleksey Repik ilə görüşü də baş tutub. Görüşdə Azərbaycan-Rusiya iqtisadi və ticari, eləcə də investisiya əlaqələrinin inkişafı ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev Rusiya Federasiyası Hökuməti sədrinin müavini Aleksandr Novak ilə görüşüb. Görüş əsnasında ikitərəfli münasibətlərin hazırkı vəziyyəti və perspektivləri, xüsusən də iqtisadi-ticari, o cümlədən sənaye, energetika, nəqliyyat və logistika sahələrində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Eyni zamanda Şahin Mustafayevin Azərbaycan-Rusiya İlgüzar Şurasının İdarə Heyətinin sədri Emin Ağalarov və Rusiya-Azərbaycan İlgüzar Şurasının sədri Aleksey Repik ilə görüşü də baş tutub. Görüşdə Azərbaycan-Rusiya iqtisadi və ticari, eləcə də investisiya əlaqələrinin inkişafı ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ficidə Pre-COP31-in Liderlər Tədbiri keçirilib

Fici, Tuvalu və Avstraliyanın birgə təşkilatçılığı ilə Ficidə Pre-COP31-in Liderlər Tədbiri keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin iqlim məsələləri üzrə nümayəndəsi, COP29-un prezidenti Muxtar Babayev Prezident İlham Əliyevin tədbir iştirakçılarına müraciətini səsləndirib.

Müraciətdə COP29-a uğurla evsahibliyi etmiş ölkə olaraq, Azərbaycanın davamlılığın təmin edilməsinə və global iqlim gündəliyinin irəliləndirilməsinə sarsılmaz sadıqlığını nümayiş etdirərək bu yüksək səviyyəli tədbirə qoşulduğu vurğulanır. Qeyd edilir ki, COP tədbiri ilə bağlı təcrübəmiz iqlim fəaliyyətinin no təxirə salma, nə də təcrid olunmuş şəkildə həyata keçiriləcəyini bir daha təsdiqlədi.

Diqqətə çatdırılır ki, Azərbaycan Xəzər dənizinin səviyyəsinin azalması, su çatışmazlığı və tez-tez baş verən daşqınlar kimi iqlimlə bağlı çağırışlarla üzləşsə də, biz inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin (SIDS) iqlim böhranına ən çox məruz qaldığını qəbul edirik.

Bildirilir ki, Azərbaycan bu böhranın ən ağır nəticələri ilə üzləşən ölkələri səs-lərinin yalnız eşidilməsini deyil, həm də onların global iqlim siyasətinin formalaş-

dırılmasına fəal töhfə verməklərinin tərəfdarı olaraq çıxış edib.

"Biz COP29 sədrliyimiz çərçivəsində inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin prioritetlərini ön plana çəkdik və onların problemlərini beynəlxalq aləmin diqqət mərkəzində saxlamağa çalışdıq", - deyə müraciətdə qeyd olunur.

Xüsusi vurğulanır ki, 2024-cü ildə Bakıda COP29 çərçivəsində keçirilən inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin İqlim Dəyişmələri üzrə Liderlər Sammiti həmin dövlətlərin üzləşdiyi çağırışlar barədə məlumatlılığı artırmaq üçün mühüm platforma rolunu oynadı. Eyni zamanda müraciətdə Azərbaycanın çoxtərəfli əməkdaş-

lıqla yanaşı, inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərini onların milli prioritetlərinə və inkişaf üzrə ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış ikitərəfli əməkdaşlıq vasitəsilə də dəstəklədiyi də diqqətə çatdırılır. Azərbaycanın bu ölkələrdə iqlim dəyişmələri ilə mübarizə sahəsində layihələri dəstəkləmək üçün 5 il müddətində 10 milyon ABŞ dolları məbləğində yardım göstərdiyi bildirilir.

Sonda qeyd olunur ki, Azərbaycan həmişə inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri ilə həmrəy olub və dayanıqlı inkişafa nail olmaq, iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparmaq söyləyəndə onları dəstəkləməyə davam edəcəkdir.

“Bir sıra dövlət qurumlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 20 fevral tarixli 599 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin bəzi qərarlarında dəyişiklik edilməsi və bəzi qərarlarının ləğv edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 324

Bakı şəhəri, 5 oktyabr 2026-cı il

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Bir sıra dövlət qurumlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 20 fevral tarixli 599 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar **qərara ahram**:

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 29 sentyabr tarixli 199 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 9, maddə 605 (Cild I); 2024, № 5 (II kitab), maddə 612) ilə təsdiq edilmiş "Geoloji öyrənilmə məqsədi ilə ayrılan yer təki sahələrinə geoloji ayırma statusunun verilməsi Qaydaları"na əlavə - "DÖVLƏT MİNERAL XAMMAL EHTİYATLARINDAN İSTİFADƏ AGENTLIYI DAĞ-MƏDƏN AYIRMA"dən "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın.
- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 9 yanvar tarixli 1 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 1, maddə 42 (Cild I); 2024, № 5 (II kitab), maddə 612) ilə təsdiq edilmiş "Yer təki sahəsinə faydalı qazıntıların çıxarılması, faydalı qazıntıların çıxarılması ilə əlaqədar olmayan yeraltı qurğuların tikmək və istismar etmək məqsədi ilə "Dağ-mədən ayırması" statusunun verilməsi Qaydaları" üzrə:

- 2.1. 1 nömrəli əlavə - "DÖVLƏT MİNERAL XAMMAL EHTİYATLARINDAN İSTİFADƏ AGENTLIYI DAĞ-MƏDƏN AYIRMASI AKTI"ndan "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın;
 - 2.2. 2 nömrəli əlavə - "Topoqrafik planın surətinin üzərindəki yazıların nümunəsi"ndə "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın;
 - 2.3. 3 nömrəli əlavə - "Topoqrafik planın surətinin üzərindəki yazıların nümunəsi"ndə "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın;
 - 2.4. 7 nömrəli əlavədə - "FAYDALI QAZINTILARIN ÇIXARILMASI İLƏ ƏLAQƏDAR OLMAYAN MƏQSƏDLƏR ÜÇÜN VERİLMİŞ YER TƏKİ SAHƏSİ BARƏDƏ MƏLUMAT KARTOÇKASI"ndan "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın;
 - 2.5. 8 nömrəli əlavə - "FAYDALI QAZINTILARIN ÇIXARILMASI İLƏ ƏLAQƏDAR OLMAYAN MƏQSƏDLƏR ÜÇÜN VERİLMİŞ YER TƏKİ SAHƏSİNİN UÇOT KARTOÇKASI"ndan "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın.
3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 27 mart tarixli 52 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 3, maddə 207 (Cild I); 2024, № 1, maddə 79) ilə təsdiq edilmiş "Ümumi yayılmış faydalı qazıntı yataqlarının işlənməsi üçün yer təkinin verilməsi Qaydaları" üzrə:
- 3.1. 2 nömrəli əlavədə - "DÖVLƏT MİNERAL XAMMAL EHTİYATLARINDAN İSTİFADƏ AGENTLIYININ DAĞ-MƏDƏN AYIRMASI AKTI"ndan "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın;
 - 3.2. 3 nömrəli əlavə - "Topoqrafik planın surətinin üzərindəki yazıların nümunəsi"ndə "İdarə Heyətinin" sözləri çıxarılsın.

4. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 8 noyabr tarixli 175 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 11, maddə 650 (Cild I)) ilə təsdiq edilmiş "Yerin təki haqqında geoloji informasiyadan istifadənin Qayda və Şərtləri"ndə aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:
- 4.1. 2.3-cü bənddə "Dövlət Geoloji İnformasiya Fondu" sözləri "təbiiyyədə Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi (bundan sonra - Agentlik)" sözləri ilə əvəz edilsin;
- 4.2. 3.3-cü bənddə "verilmis" sözü "daxil edilməsi üçün Agentliyə təqdim olunmuş" sözləri ilə əvəz edilsin.
5. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 2 avqust tarixli 132 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 8, maddə 555, (Cild I); 2024, № 2, maddə 236, № 5 (II kitab), maddə 575, № 7, maddə 910; 2025, № 4 (II kitab), maddə 424, № 7, maddə 697; 2026, № 1, maddə 78) ilə təsdiq edilmiş 3 nömrəli əlavə - "Yerli əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin siyahısı"nın 2573-5-ci bəndində "Geodeziya və Kartografiya Agentliyi" publik hüquqi şəxsin" sözləri "Geodeziya və Kartografiya Agentliyinin" sözləri ilə əvəz edilsin.
6. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2004-cü il 27 iyul tarixli 99 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 7, maddə 590 (Cild I); 2025, № 4 (I kitab), maddə 384) ilə təsdiq edilmiş "Daşqın zonalarının, onların mühafizə zolaqlarının ölçülərinin, sərhədlərinin müəyyən edilməsi və istifadəsi Qaydaları"nın 9-cu hissəsində "Su və Meliorasiya Kompleksinin Layihələndirilməsi İnstitutu" publik hüquqi şəxs" sözləri "Su və Meliorasiya üzrə Layihələndirmə və Elmi Tədqiqat İnstitutu" sözləri ilə əvəz edilsin.

7. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 14 dekabr tarixli 235 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 12, maddə 1117 (Cild I); 2024, № 2, maddə 229, № 4, maddə 460, № 5 (II kitab), maddə 628, № 7, maddə 927; 2025, № 9, maddə 866; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2026-cı il 21 sentyabr tarixli 304 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Doktoranturalar (adyunkturalar) yaradılan Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində, elmi müəssisə və təşkilatların Siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

7.1. "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə" bölməsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə		
1. Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti	fəlsəfə doktoru üzrə	elmlər doktoru üzrə
2. Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzi	fəlsəfə doktoru üzrə	elmlər doktoru üzrə
3. Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzinin Bitkiçilik Elmləri İnstitutu	fəlsəfə doktoru üzrə	elmlər doktoru üzrə
4. Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzinin Heyvandarlıq, Balıqçılıq və Baytarlıq Elmləri İnstitutu	fəlsəfə doktoru üzrə	elmlər doktoru üzrə

7.2. "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi üzrə" bölməsində "Su və Meliorasiya Elmi Tədqiqat İnstitutu" publik hüquqi şəxs" sözləri "Su və Meliorasiya üzrə Layihələndirmə və Elmi Tədqiqat İnstitutu" sözləri ilə əvəz edilsin.

8. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2012-ci il 13 noyabr tarixli 259 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 11, maddə 1198 (Cild I); 2024, № 4, maddə 437, № 6 (II kitab), maddə 736, № 9, maddə 1106; 2025, № 9, maddələr 868, 879, № 12 (II kitab), maddə 1262) ilə təsdiq edilmiş 7 nömrəli əlavə - "Mədəni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi üzrə idarəetmə sistemində daxil olan Elmi-Texniki Şurasının Əsasnaməsi"nin 5.3-cü bəndində "Aqrar İnnovasiya Mərkəzi və elmi tədqiqat institutları" sözləri "Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzi, onun tabeliyindəki Bitkiçilik Elmləri İnstitutu və Heyvandarlıq, Balıqçılıq və Baytarlıq Elmləri İnstitutu" sözləri ilə əvəz edilsin.

9. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 31 mart tarixli 91 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2014, № 3, maddə 322 (Cild I); 2024, № 2, maddə 206, № 12 (I kitab), maddə 1313; 2025, № 8, maddə 811; 2026, № 2, maddə 191; Azərbaycan Respublikası Nazir-

lər Kabinetinin 2026-cı il 8 sentyabr tarixli 273 nömrəli və 9 sentyabr tarixli 287 nömrəli qərarları) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında mühafizə olunmalı həyat təminatlı, mühüm əhəmiyyətli obyektlərin Siyahısı"nın 276-cı bəndinin "Obyektin balans saxlayıcısı" sütununda "Geodeziya və Kartografiya Agentliyi" publik hüquqi şəxs" sözləri "Geodeziya və Kartografiya Agentliyi" sözləri ilə əvəz edilsin.

10. "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin kollegiyasının tərkibi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 5 oktyabr tarixli 317 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 10, maddə 1231 (Cild I); Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2026-cı il 20 iyul tarixli 219 nömrəli Qərarı) 1-ci hissəsinin "Kollegiyanın üzvləri:" bölməsində "Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin direktoru" sözləri "Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzinin baş direktoru" sözləri ilə əvəz edilsin.

11. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 21 dekabr tarixli 584 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 12 (II kitab), maddə 2531 (Cild I); 2024, № 5 (II kitab), maddə 602; 2025, № 6, maddələr 597, 602, № 9, maddə 866) ilə təsdiq edilmiş "Baza maliyyələşdirilməsinin subyektləri olan elmi müəssisə və təşkilatların Siyahısı"nın 4-cü hissəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"4. Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi üzrə:

- 4.1. Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzi;
- 4.2. Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzinin Bitkiçilik Elmləri İnstitutu;
- 4.3. Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzinin Heyvandarlıq, Balıqçılıq və Baytarlıq Elmləri İnstitutu."

12. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 19 dekabr tarixli 549 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 12 (II kitab), maddə 2745 (Cild I); 2025, № 2, maddə 195, № 9, maddələr 866, 872, № 10, maddə 966) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların Siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

12.1. 1.1-ci bənddə "Aqrar İnnovasiya Mərkəzi" sözləri "Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzi" sözləri ilə əvəz edilsin;

12.2. aşağıdakı məzmununda 1.1-1-ci bənd əlavə edilsin:

"1.1-1. Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində

Aqrar Tədqiqatlar və İnkişaf Mərkəzinin tabeliyindəki qurumlar:

1.1-1.1. Bitkiçilik Elmləri İnstitutu;

1.1-1.2. Heyvandarlıq, Balıqçılıq və Baytarlıq Elmləri İnstitutu";

12.3. 1.2 - 1.7-ci, 3.1-ci və 3.2-ci bəndlər ləğv edilsin.

13. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 20 iyul tarixli 200 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 6, maddə 862 (Cild I); 2024, № 9, maddə 1091; 2025, № 9, maddə 872, № 11, maddə 1087) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların Siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

13.1. 1.7-ci, 3.1-ci, 3.3-cü və 3.4-cü bəndlər ləğv edilsin;

13.2. aşağıdakı məzmununda 1.8-ci və 1.9-cu bəndlər əlavə edilsin:

"1.8. Dövlət Mineral Xammal Ehtiyatlarından İstifadə Agentliyi.

1.9. Geodeziya və Kartografiya Agentliyi."

14. "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyindəki publik hüquqi şəxslərin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 26 aprel tarixli 232 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2024, № 4, maddə 483; 2025, № 4 (I kitab), maddə 398; 2026, № 6, maddə 578) 3-cü və 5-ci hissələri ləğv edilsin.

15. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 10 yanvar tarixli 5 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2025, № 1, maddə 79; 2026, № 5 (II kitab), maddə 474) ilə təsdiq edilmiş 10 nömrəli əlavə - "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin aparatı, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi yanında Maliyyə Elm-Tədris Mərkəzi, Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin Mədəniyyət üzrə Elmi- Metodiki və İxtisasartırma Mərkəzi işçilərinin aylıq vəzifə maaşlarının Cədvəli"nin adından "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin aparatı," sözləri çıxarılsın.

16. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 1 avqust tarixli 229 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2025, № 8, maddə 801; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2026-cı il 8 sentyabr tarixli 273 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların Siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

16.1. 3-cü və 5-ci hissələr ləğv edilsin;

16.2. 6.2-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 7-ci hissə əlavə edilsin:

"7. Su və Meliorasiya üzrə Layihələndirmə və Elmi Tədqiqat İnstitutu."

17. "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin kollegiyasının tərkibi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2025-ci il 2 avqust tarixli 236 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2025, № 8, maddə 808; Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2026-cı il 8 sentyabr tarixli 273 nömrəli Qərarı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

17.1. birinci hissədə "14" rəqəmləri "13" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

17.2. "Kollegiyanın üzvləri:" bölməsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

17.2.1. "Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyində "Su və Meliorasiya Elmi Tədqiqat İnstitutu" publik hüquqi şəxsin İdarə Heyətinin sədri" sözləri çıxarılsın;

17.2.2. "Su və Meliorasiya Kompleksinin Layihələndirilməsi İnstitutu" publik hüquqi şəxsin İdarə Heyətinin sədri" sözləri "Su və Meliorasiya üzrə Layihələndirmə və Elmi Tədqiqat İnstitutunun direktoru" sözləri ilə əvəz edilsin.

18. "Geoloji Kəşfiyyat Agentliyi" publik hüquqi şəxsin Nizamnaməsi"nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 21 noyabr tarixli 416 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 11, maddə 1353 (Cild I); 2024, № 3, maddə 294, № 4, maddə 455; 2025, № 4 (I kitab), maddə 384) ləğv edilsin.

19. "Geodeziya və Kartografiya Agentliyi" publik hüquqi şəxsin Nizamnaməsi"nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 29 noyabr tarixli 425 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 11, maddə 1361 (Cild I); 2024, № 3, maddə 294, № 4, maddə 455) ləğv edilsin.

20. Bu Qərar "Bir sıra dövlət qurumlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2026-cı il 20 fevral tarixli 599 nömrəli Fərmanının 1-ci və 2-ci hissələrində əsasən yaradılan müvafiq bütçə təşkilatlarının əsasnamələri (nizamnamələri), strukturu və əməyin ödənilməsi sistemi müəyyən edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova PAİ-nin 153-cü Assambleyasının açılış mərasimində

Tanzaniya Birləşmiş Respublikasının Aruşa şəhərində Parlamentlərarası İttifaqın 153-cü Assambleyasının açılış mərasimi keçirilib. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova mərasimdə iştirak edib.

Tədbirdə Tanzaniyanın Baş naziri Mviqula Nchemba, parlamentin sədri Mussa Zungu, Parlamentlərarası İttifaqın Prezidenti Tulia Akson və təşkilatın Baş katibi Anda Filip çıxış edərək keçiriləcək müzakirələrin aktuallığı barədə fikirlərini bildiriblər. Açılış mərasimində müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində milli parlamentlər arasında əməkdaşlığın əhəmiyyəti, o cümlədən Parlamentlərarası İttifaqın fəaliyyəti haqqında da danışılıb.

"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova APA-nın koordinasiya iclasında çıxış edib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Parlamentlərarası İttifaqın 153-cü Assambleyasında iştirak etmək üçün Tanzaniya Birləşmiş Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində Asiya Parlament Assambleyasının (APA) koordinasiya iclasında çıxış edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın 2024-cü ilin fevralında APA-ya sədrliyi qəbul edərkən əsas məqsədlərdən birinin assambleyanın institusional imkanlarının gücləndirilməsi, fəaliyyətinin daha səmərəli təşkili və Asiyada par-

lamentlərarası dialoq platforması kimi rolunun möhkəmləndirilməsi olduğunu diqqətə çatdırıb.

Azərbaycanın sədrliyinin ötən dövründə APA-nın institusional inkişafı istiqamətində mühüm addımların atıldığı, assambleya bürosunun fəaliyyətinin canlandırıldığı vurğulanıb.

Sahibə Qafarova Azərbaycanın APA-ya sədrliyi dövründə 4 koordinasiya görüşünün təşkil edildiyini və bu görüşlərin ümumi maraq doğuran beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsinin aparılmasına, mövqelərin əlaqələndirilməsinə və APA-nın daha geniş parlamentlərarası gündəmlə əlaqələrinin möhkəmləndir-

məsinə şərait yaratdığını qeyd edib. APA ilə digər parlament təşkilatları arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin də sədrliyin prioritet istiqamətlərindən olduğu bildirilib.

Spiker Sahibə Qafarova çıxışında parlamentlərarası çoxtərəfli əməkdaşlığın əhəmiyyətini də toxunub. Parlamentlərin qlobal qərarların qəbulunda rolunun gücləndirilməsinin, regional parlament təşkilatları ilə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Dayanıqlı inkişafın təmin olunmasında inklüzivliyin, qadınların, gənclərin və təmsil olunmayan qrupların parlamentlərarası proseslərdə fəal iştirakının əhəmiyyəti qeyd edilib.

Milli Məclisin Sədri parlamentlərarası əməkdaşlığın müxtəlif mövqelərin eyni platformada ifadə olunmasına və fikir ayrılıqlarına baxmayaraq, dialoqun davam etdirilməsinə imkan yaratmalı olduğunu vurğulayıb. O, səmərəli əməkdaşlığın qarşılıqlı dinləmə, məsləhətləşmə, fərqli baxışlara hörmət və praktiki həll yollarının tapılması üzərində qurulmasının vacibliyini bildirib.

Çıxışına yekun vuran Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova APA çərçivəsində son iki il ərzində əldə olunan təcrübənin müxtəlif istiqamətlər üzrə sürətli inkişafın təmin olunmasına və praktiki həll yollarının tapılmasına əsaslanaraq çıxış edib.

"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının koordinasiya iclasında iştirak edib

Xəbər verdiyimiz kimi, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə Azərbaycan nümayəndə heyəti Parlamentlərarası İttifaqın (PAİ) 153-cü Assambleyasında iştirak etmək üçün Tanzaniya Birləşmiş Respublikasının Aruşa şəhərində işgüzar səfərdədir. Səfər çərçivəsində Milli Məclisin Sədri İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament İttifaqının (İÖTPİ) koordinasiya iclasında iştirak edib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, iclasda çıxış edən spiker Sahibə Qafarova bu iclasın Azərbaycan Parlamentinin sədrliyi altında keçirildiyini qeyd edərək, bildirib ki, İÖTPİ Konfransının 20-ci sessiyası bu ilin iyununda Bakıda uğurla baş tutdu və parlamentimiz bu təşkilata sədrliyi qəbul etdi. Bu sədrlik Azərbaycanın islam dünyasında həmrəyliyi və sıx əlaqələri gücləndirməyə sadıqlığını əks etdirir.

Milli Məclisin Sədri İÖTPİ-nin 20-ci Konfransının Prezidenti kimi, birlikdə görülməli işləri yüksək dəyərləndirərək diqqətə çatdırıb ki, bu təşkilat fərqli milli təcrübə və perspektivlərə malik parlamentləri bir araya gətirir və onların hamısı dialoq, həmrəylik və parlament əməkdaşlığına sadıqlıdır.

Bildirilib ki, Azərbaycan İÖTPİ sədrliyini qəbul edərkən sülh, ədalət, həmrəylik, tolerantlıq və insan ləyaqətini, həmçinin dayanıqlı və inklüziv inkişafı əsas götürüb.

Spiker Sahibə Qafarovanın sözlərinə görə, təcrübə göstərir ki, müxtəlif regionlardan olan və fərqli mövqelərə malik ölkələr məsləhətləşmə, qarşılıqlı hörmət və ortaq maraqlara diqqət yetirərək birlikdə işləyə bilərlər.

Milli Məclisin Sədri qeyd edib ki, regional perspektivlər daha geniş beynəlxalq parlament dialoqunda güclü yer tutmalıdır.

Ötən ay Nyu Yorka son səfəri zamanı BMT yanında İÖT-ə üzv dövlətlərin daimi nümayəndələri ilə görüşdüyünü deyən Milli Məclisin Sədri diqqətə çatdırıb ki, həmin görüşdə ölkələrimizin prioritetlərinin və perspektivlərinin beynəlxalq qərar qəbul etmədə daha yaxşı necə əks oluna biləcəyi müzakirə edildi.

İslam dünyasının böyük insan, mədəni və iqtisadi potensiala malik olduğunu vurğulayan spiker qeyd edib ki, cəmiyyətlərimizin bir çoxu münəfiq, məcburi köçkünlük, yoxsulluq, iqlim təzyiqləri, terrorizm, ekstremizm və islamofobiya ilə üzləşir. Onun fikrincə, bu çağırışlar daha güclü praktiki əməkdaşlıq tələb edir. Parlamentlərimizin perspektivləri beynəlxalq institutlarda yalnız təmsil olunmamalı, həm də prioritetlərin və qərarların formalaşdırılmasına əsaslı töhfə verməlidir.

Qeyd edək ki, tədbirdə digər çıxış edən təşkilata üzv ölkələrin parlament sədrləri və təmsilçiləri Milli Məclisin sədrliyi ilə təşkilatın fəaliyyətini yüksək qiymətləndiriblər.

"Azərbaycan"

Ceyhun Bayramov ABŞ rəsmisi ilə görüşüb

Oktyabrın 6-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ABŞ-nin sülh missiyaları üzrə xüsusi nümayəndəsinin baş müşaviri Arye Laytstoun ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Azərbaycan-ABŞ ikitərəfli münasibətlərinin cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, habelə regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ceyhun Bayramov Azərbaycan-ABŞ münasibətlərinin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsində 2025-ci il avqustun 8-də Vaşinqtonda keçirilmiş tarixi Zirvə görüşünün əhəmiyyətini qeyd edib. Vaşinqtonda əldə olunmuş razılaşmaların ardınca ikitərəfli əlaqələrin müxtəlif istiqamətlər üzrə sürətli inkişafının təmin olunmasına əsaslanaraq çıxış edib.

Bu çərçivədə 2026-cı il fevralın 10-da imzalanmış Azərbaycan Respublikası ilə Amerika Birləşmiş Ştatları arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının ikitərəfli əlaqələrin institusional əsaslarının daha da möhkəmləndirilməsi və yeni əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulanıb. Xartiyanın icrası çərçivəsində yaradılmış işçi qruplarının fəaliyyəti və qarşdakı dövr üçün konkret layihə və yol xəritələrinin müəyyənləşdirilməsi istiqamətində görülən işlər nəzərdən keçirilib.

Azərbaycan-ABŞ iqtisadi və enerji əməkdaşlığının genişləndirilməsi məsələlərinə toxunulub. Bu çərçivədə Bakı Ener-

ji Həftəsi və II Azərbaycan Beynəlxalq İnvestisiya Forumu çərçivəsində enerji, investisiya, yüksək texnologiyalar və digər sahələrdə əldə olunmuş razılaşmaların ikitərəfli strateji tərəfdaşlığın iqtisadi əsaslarının gücləndirilməsinə töhfəsi qeyd edilib.

Azərbaycanın regionun enerji, nəqliyyat və logistika potensialının inkişaf etdirilməsi, Orta dahlizin genişləndirilməsi, investisiyaların təşviqi və regional bağlantıların gücləndirilməsi istiqamətində həyata keçirdiyi infrastruktur layihələri barədə məlumat verilib.

TRIPP layihəsinin regionda nəqliyyat və iqtisadi bağlantıların inkişafına, Azərbaycan ərazisində onun Naxçıvan Muxtar Respublikasına maneəsiz bağlantının təmin edilməsinə və daha geniş regional tranzit imkanlarının formalaşdırılmasına

mühüm töhfə verəcəyi vurğulanıb. Görüşdə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması prosesi ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Ceyhun Bayramov Azərbaycanın sülh gündəliyinin irəlilədirilməsi istiqamətində atdığı addımlar, əldə olunmuş razılaşmaların həyata keçirilməsi, regional kommunikasiyaların açılması və regionda davamlı sülh və sabitliyin möhkəmləndirilməsi istiqamətində görülən işlər barədə qarşı tərəfi məlumatlandırıb, ölkəmizin mövqeyini diqqətə çatdırıb.

Tərəflər Azərbaycan-ABŞ strateji tərəfdaşlığının bundan sonra da qarşılıqlı maraq doğuran bütün istiqamətlər üzrə inkişaf etdirilməsi və əldə olunmuş razılaşmaların praktiki nəticələrlə zənginləşdirilməsi istiqamətində səylərin davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Korrupsiya ilə bağlı məlumat verən şəxslərin müdafiəsi və həvəsləndirilməsi qanunla tənzimlənəcək

Oktyabrın 6-da Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə və Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitələrinin birgə iclası keçirilib. İclasın gündəliyinə iki məsələ daxil edilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Arzu Nağıyev birinci məsələnin "Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlarla bağlı məlumat verən şəxslərin həvəsləndirilməsi və müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi (birinci oxunuş) olduğunu deyib. O bildirib ki, layihə korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlar barədə məlumat verilməsi, həmin məlumatların qəbulu və araşdırılması, habelə məlumat verən şəxslərin hüquqi müdafiəsi və həvəsləndirilməsi ilə bağlı münasibətlərin tənzimlənməsi məqsədilə hazırlanıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, qanun layihəsi 5 fəsil, 19 maddədən ibarətdir. Layihənin əsas məqsədi şəffaflığın artırılması, korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqların aşkar edilməsi və

qarşısının alınması, korrupsiyaya qarşı dözümsüzlük mühitinin formalaşdırılması və belə hüquqpozmaqların törədilməsini istisna edən şəraitin yaradılmasıdır. Bu məqsədlə layihədə məlumat verən şəxslərin hüquqlarının və qanuni mənafelərinin qorunması, onların qanunsuz təsirdən və ədalətsiz rəftardan müdafiəsi əsas prinsiplər kimi müəyyən edilib.

Sənədə korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlar barədə məlumatların verilməsi və qəbulu üzrə subyektlər, məlumat verən şəxsin tanınması, məlumatların qeydiyyata alınması və araşdırılması qaydaları təsbit edilir. Araşdırmanın nəticəsindən asılı olaraq müvafiq mülki-hüquqi, inzibati və ya intizam tədbirlərinin görülməsi, cinayət əlamətləri olduqda isə materialların aidiyyəti üzrə göndərilməsi nəzərdə tutulur.

Arzu Nağıyev qeyd edib ki, layihədə məlumat verən şəxslərin və yaxınlarının təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, onların məlumatlarının konfidensiallığının qorunması, dövlət hesabına peşəkar hüquqi yardım almaq, məhkəmə xərclərindən azad olunmaq, dəymiş maddi və mənəvi zərərin kompensasiyasını tələb etmək kimi hüquqları müəyyən edilib.

Məlumat verən şəxslərin həvəsləndirilməsi məqsədilə layihədə maddi mükafat mexanizmi nəzərdə tutulub.

İclasda Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli qanun layihəsi ilə bağlı fikirlərini açıqlayıb. O, belə bir sənədin Azərbaycan Prezidenti tərəfindən parlamente təqdim edilməsinin yüksək qiymətləndirildiyini vurğulayıb. Ölkəmizdə korrupsiyaya qarşı effektiv tədbirlərin görüldüyü söyləyib. Təqdim olunan "Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlarla bağlı məlumat verən şəxslərin həvəsləndirilməsi və müdafiəsi haqqında" qanun layihəsinin zəruriliyindən və əhəmiyyətindən danışılıb.

Layihə ətrafında aparılan müzakirələrdə hər iki komitənin sədr müavinləri Qüdrət Həsənzadəyev və Elşən Musayev, üzvləri Samir Vəliyev, Bəhrüz Məhərrəmov, Rizvan Nəbiyev, Nurlan Həsənov, Gülsən Paşayeva, Kamal Cəfərov çıxış edərək fikirlərini, qeyd və təkliflərini söyləyiblər. Komitə sədrləri Arzu Nağıyev və Əli Hüseynli deputatların qaldırdıqları məsələlərə münasibət bildiriblər.

Sonra iclasda Əmək Məcəlləsində, Vergi Məcəlləsin-

də, Cinayət-Prosessual Məcəlləsində, "Cinayət prosesində iştirak edən şəxslərin dövlət müdafiəsi haqqında", "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında", "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında", "İnformasiya əldə etmək haqqında", "Fərdi məlumatlar haqqında" və "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə (birinci oxunuş) baxılıb.

Bildirilib ki, layihədə sözügedən məqalə və qanunlara "Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaqlarla bağlı məlumat verən şəxslərin həvəsləndirilməsi və müdafiəsi haqqında" qanun layihəsində nəzərdə tutulan mexanizmlərin həyata keçirilməsi üçün müvafiq dəyişikliklər təklif olunur. Belə ki, sənədə məlumat verən şəxsin öz razılığı ilə şahid qismində dindirilməsi, həmçinin onun özünü və yaxınlarının dövlət tərəfindən müdafiə olunan və hüquqi yardım göstərilməsi şəxslərin dairəsinə daxil edilməsi kimi məsələlər nəzərdə tutulur.

Gündəlikdəki qanun layihələri birinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

Gürcüstan tərəfdaşlıq münasibətlərinin cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri, iqtisadi-ticarət əlaqələri, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat-kommunikasiya layihələri, müdafiə, və təhlükəsizlik və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub. Qarşılıqlı etimada əsaslanan əlaqələrin

regionun sabitliyi və inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıdığı vurğulanıb. Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı dəstəyin önəmi qeyd olunub.

Tərəflər enerji və nəqliyyat sahələrində həyata keçirilən birgə layihələrin, o cümlədən Bakı-Tbilisi-Ceyhan, "Cə-

nub qaz dəhlizi", Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və Orta dahlizin, həmçinin Qara dəniz sualtı elektrik enerjisi kabeli kimi "yaşıl enerji" layihələrinin regional və global əhəmiyyətini qeyd ediblər. Nazir postmünəfiqə dövründə regionda yaranmış reallıqlar, işğaldan azad edilmis ərazilərdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri, habelə Azərbaycan-Ermənistan sülh və normallaşma prosesi barədə səfiro ətraflı məlumat verib.

Səfir fəaliyyəti dövründə Gürcüstan və Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün səylərinin əsirgəməyəcəyini bildirib.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Strateji düşüncənin real bəhrəsi

Oktyabrın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyası özünün VIII Qurultayını keçirdi.

- Otuz ildən artıq iqtidarda olan;
- Azərbaycanın real dövlət müstəqilliyinə qovuşmasında böyük xidmətlər göstərən;
- Qarşısına qoyduğu bütün hədəflərə çatın;
- Xalqa verdiyi vədlərinin hamısını şərəflə yerinə yetirən;
- Dünənən, bu günün və sabahın partiyası sayılan;
- Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi qüvvəsi statusunu şərəflə daşıyan Yeni Azərbaycan Partiyası!

Bu həm də Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini tam bərpa edəndən sonra partiyanın keçirdiyi ilk qurultay idi.

Qurultayda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev geniş və parlaq nitq söylədi.

İlham Əliyev adətən sinədəftər danışır, nitqini maraqlı və cəlbədicə qurur, yeni fikirlər səsləndirir, tezislər irəli sürür, çoxsaylı faktlar, rəqəmlər söyləyir...

Partiya Sədrinin qurultaydakı nitqi bütün bunlarla yanaşı, daha çox cəlbədiciliyi və səmimiyyəti ilə də fərqlənirdi.

Bir sıra fikir və faktları ilk dəfə bu məclisdə səsləndirdi...

Qarşıya çox vacib və yeni vəzifələr qoydu! Keçmişdə və hərbi əməliyyatlar dövründə baş verən bəzi məsələləri ilk dəfə dilə gətirdi... Onların bir qismi barədə söhbət açacağıq.

- Yeni Azərbaycan Partiyası dövrün, zamanın, həyatın tələbi ilə yaranmış partiyadır!
 - Xalqın istəyi, arzusu, fəal iştirakı ilə yaranmış partiyadır!
 - Azərbaycanı parçalanmaqdan qorumaq, deklarativ müstəqilliyimizi gerçəyə çevirmək üçün yaranmış partiyadır!
 - Xalqın arzularını gerçəyə çevirmək üçün yaranmış partiyadır!
 - Azərbaycanı siyasi burulğanlardan, qarşıdurmalardan, torpaq itkilərindən qurtararaq qalib dövlətə çevirmək üçün yaranmış partiyadır!
- Düşmənlərimiz və bədxahlarımız Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə belə bir partiyanın yaranmasını istəmirdilər və hər vaxtla onun həyata vəsiqə almasına əngəl törətməyə çalışırdılar.**

Amma xalqın iradəsi bütün mənfur niyyətlərə üstün gəlirdi!

1992-ci ilin noyabrında Naxçıvanda partiyanın təsis qurultayı keçirildi.

Bununla da Azərbaycan xalqı o dövrdə özünün tikib-qurduğu Bakıda yaşamasına imkan verilməyən və bu səbəbdən Naxçıvanda məskunlaşan Ulu Öndər Heydər Əliyevin ətrafında birləşməyə imkan qazandı.

Yeni Azərbaycan Partiyası həyata müxalifət partiyası kimi qədəm qoydu.

Amma çox keçmədən zamanın tələbi ilə iqtidar partiyasına çevrildi.

Təbii sərvətləri ilə yağlı tikoni xatırladan Azərbaycana göz dikənlər çox idi.

Onu parçalamaq, keçmişdə olduğu kimi xanlıqlara çevirmək, sonra isə mənfur niyyətlərini həyata keçirmək üçün xain planlar da qurulmuşdu.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin SSRİ-nin siyasi rəhbərliyindən uzaqlaşdırılması, həyatına sui-qəsd cəhdləri, sonra isə Bakıda qalmasına yol verilməməsi bu xəyanətkar planların tərkib hissəsi idi.

Həmin dövrdə Azərbaycana manqurtların rəhbər təyin edilməsi müstəqilliyə can atan dövlətin iflasına şərait yaradırdı...

Təsəvvür edin, müharibə vəziyyətində olan, ərazilərini kəndbəkənd, şəhərbəşəhər itirən, iqtisadi böhran içində boğulan dövlətin üç rəhbəri xalqı və ölkəni taleyin ümidinə buraxaraq təyyarəyə minib qaçdılar:

İkisi Moskvaya, biri isə Kələkiyə!
Əgər Yeni Azərbaycan Partiyası yaranmasaydı, xalqın arzu və tələbi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyev yenidən ölkə rəhbərliyinə qayıtmasaydı, nələr baş verərdi?

Bunu düşünmək belə vahiməlidir!
Kim, hansı siyasi qüvvə Azərbaycanı parçalanmadan, kaos və anarxiya burulğanından, qanunsuzluqlardan və özbaşınalıqlardan, iqtisadi tənəzzüldən, min faizlik inflyasiyadan, dövlət çevrilişinə iki cəhdən qurtarardı?!

Və bu gün biz hansı vəziyyətdə olardıq?

O zaman hələ dünyanın ədalətinə, beynəlxalq hüququn mövcudluğuna və öz yerini tutacağına, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsinin yerinə yetiriləcəyinə, Avropa Parlamentinin obyektiv qətnamə və qərarlar çıxaracağına, Ermənistanın işğalçı dövlət kimi sanksiyalar qoyularaq Azərbaycan ərazilərindən sülh yolu ilə çıxarılacağına inanırıq.

Amma realıqda nələr baş verirdi?
İlk bədnam sanksiya torpaqları işğal edilmiş Azərbaycana qarşı 907-ci düzəliş formasında təbiiq olundu.

- Gördük ki, dünyada ədalətin də, beynəlxalq hüququn da adı var, özləri isə yoxdur;
- Gördük ki, üzdə münafişənin ədalətli həllindən danışanlar, əslində, erməni mövqeyində möhkəm dayanıblar;
- Gördük ki, problemin həlli məqsədilə yaradılan ATƏT-in Minsk qrupu, əslində, "sülh danışıqları" adı ilə işğalı əbədliliyə çevirmək niyyətindədir;
- Gördük ki, həmsədr dövlətlərin hərəsi bir formada Ermənistanı arxa duraraq kömək göstərirlər;
- Gördük ki, beynəlxalq qurum və təşkilatlar yalnız erməni maraqlarını təmin edirlər;
- Gördük ki, dünya ədalətlə, hüquqla yox, iki-üç standartlarla işləyir.

Bu halda yalnız öz rəhbərimizə arxalanmalı, öz gücümüzə güvənməli olduğumuzu, xalqı bir yumruğa çevirərək bütün problemləri yalnız özümlərimizlə həl edə biləcəyimizi anladıq!

Yeni Azərbaycan Partiyasına sədrlik edən prezidentlərimiz - əvvəl Ulu Öndər Heydər Əliyev, sonra isə cənab İlham Əliyev vədəsində düzgün və qətiyyətli addımlar atmaqla, strateji düşüncə ilə real və uzaqqörən siyasət yeritməklə çıxılmaz durumda qalan Azərbaycanı parçalanma təhlükəsindən, kaos və özbaşınalıqlardan, iqtisadi tənəzzüldən qurtararaq səsi eşidilməyən bir ölkədən qüdrətli, qalib, Cənubi Qafqazda söz sahibinə və orta güc dövlətinə çevrilən müasir və güclü Azərbaycan səviyyəsinə ucaltdılar!

Bütün bu möcüzəni yalnız Azərbaycan xalqı deyil, bütövlükdə dünya görərək qəbul etdi!

Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyev dərinməzmunlu çıxışında ötən illər ərzində görülən möhtəşəm işlərə yekun vurmaqla yanaşı, növbəti dövrdə qarşıda duran işlərdən də ətraflı danışdı və bir çox sahədə yeni vəzifələr müəyyənləşdirdi.

Həmin vəzifələrin bir qismi ideoloji işlərə aiddir.

Əvvəlcə qeyd edək ki, bu məqsədlə dövlətin müdafiə imkanlarının daim yüksək səviyyədə saxlanılması, hərbi gücümüzün artırılması bütün vəzifələrin önündə dayanır!

Başqa sözlə desək, "dəmir yumruq" daim hazır vəziyyətdə olmalıdır və hazır vəziyyətdədir!

Çünki bunu regionumuzda və dünyada baş verən proseslər tələb edir.

Qeyd edək ki, bu məqsədlə gələcək ilin hərbi büdcəsində hərbi və təhlükəsizlik məsələlərinə təqribən 9 milyard manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmuşdur.

Cənab İlham Əliyev qurultaydakı çıxışında bununla bağlı dedi:

"Sual oluna bilər, biz şanlı Zəfər qazanmışıq, Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur olub. Bu gün Azərbaycanla Ermənistan arasında münaqişə yoxdur, müharibə yoxdur, sərhədlərdə sakitçilikdir. Sülh müqaviləsi paraflanıb, artıq təmaslar da var. Hətta Azərbaycan Ermənistanla ticarətə də başlamışdır. Bu, nə üçün lazımdır? Buna cavab, mənə, çox açıq-aydındır. Bu, həmişə lazımdır, hər bir ölkə üçün. Çünki bizim xalqımız bu faciə ilə üzləşib. Bizim xalqımız ermənilərin nankorluğu ilə üzləşib".

Daha sonra bildirdi:
"Gördülər ki, biz bir az laxlayırıq, gördülər ki, bürdərmişik, arxadan bığcaq vurdular. Yəni birinci dəfə deyil onların tarixində. Eynisini bir əsr ondan əvvəl başqa yerdə də törətmişdilər. Ona görə biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq, ayıq olmalıyıq və hər zaman, hər gün onlardan 10 qat güclü olmalıyıq. Nəca ki, bu gün belədir, sabah da belə olacaq".

Hazırda dünya qan içində boğulur. Köhnə düşmənlər bir yana, köhnə dostlar da bir-birini qırır. Bir müharibə qurtarmamış yeni münaqişə ocağı alovlanır.

Bizim həm şimalımızda, həm də cənubumuzda müharibələr bitmək bilmir. Bu müharibələrin dayandırılması üçün nə tələflər razılığa gələ bilər, nə də elə bir beynəlxalq mexanizm var.

İlham Əliyev ayıq-sayıq olmağın zəruriliyini də ön plana çəkdi:
"Biz hər gün hazır olmalıyıq ki, istənilən hərbi təxribata cavab verək. Elə güc əldə etməliyik və bunu əldə edirik ki, heç kimin ağlına belə gəlməsin Azərbaycana qarşı hansısa təxribat törətmək".

Bu mənada Azərbaycan təhlükəsizlik tədbirlərinə xüsusi önəm verir.

Biz nə qədər sülhpərvər olsaq da, hamı ilə əməkdaşlığa can atsaq da, indiki dövrdə sayıqlığımızı heç bir halda itirə bilmərik!

Ölkə daxilində hər hansı risklər mövcud deyil - nə fiziki, nə də ideoloji risklər.

Ölkəmizin hüquqlarından kənarda isə bizi gözü götürməyənlərin, bizi təslənlən oxların sayı, bizi qarşı təzyiqlərin daha da artması mümkün və gözəllənə bilər!

Onları isə diqqətdən kənarda saxlamaq olmaz!
Prezidentin dedi ki:

"Bax, biz bu gün bizi qarşı olan bir dənə də zərərli cavabsız qoymuruq. Bir zərərli bəlkə 2, 5, 10 zərərli qaytarırıq ki, hərəkət etsün, bizim işlərimizə qarşısını, bizim həyat tərzimizə burnunu soxmasın və bizi yol göstərməsin. Hərəkət etsün öz xalqına, dövlətinə gün ağlasın. Bu gün Azərbaycan realıqları belədir ki, biz bir çox ölkələr üçün örnək olmuşuq. Ona görə risklərlə bağlı, - həm fiziki, həm ideoloji risklərlə bağlı, - ciddi tədbirlər görülür və görülməkdir".

Cənab İlham Əliyev qurultaydakı çıxışında ideoloji təhlükəsizlik məsələlərinə də böyük diqqət yetirdi.

Səbəbini də açıq söylədi:
"Çünki ideoloji təxribat ölkənin içində istiqamətləndirilir. Biz sərhədlərimizi qoruyuruq və bu da vəzifələrdən biridir. Dövlət sərhədlərimizin mühafizəsinə, qorunmasına müasir texnologiyalardan istifadə etməklə nail olmuşuq. Amma ideoloji risklər sərhəddən keçir. Bu gün Azərbaycan realıqları belədir ki, biz bir çox ölkələr üçün örnək olmuşuq. Ona görə risklərlə bağlı, - həm fiziki, həm ideoloji risklərlə bağlı, - ciddi tədbirlər görülür və görülməkdir".

Bes ideoloji təxribatlardan qorunmağın yolları hansılardır?

Prezidentimiz bu suala da aydın və açıq cavab verdi:

"İlk növbədə, əlbəttə ki, təhsil. Xalqımız nə qədər təhsilli, bilikli, savadlı olarsa, o qədər də bax, bu yalanlara, bu sayıqlara, zərərli dolu olan bu ideoloji təxribatlara uymayacaq".

İkinci növbədə isə vətənpərvərliyi və vətənpərvərlik təربiyəsinin vacibliyini göstərdi:

"Əminəm ki, biz hamımız, hər bir vətənpərvər azərbaycanlı, Azərbaycan vətəndaşı öz dövləti ilə fəxr edir. Biz dünyada misli görünməmiş Qələbə qazanmışıq. Özü də, yəni də deyirəm, təbəşinə".

İdeoloji təhlükəsizliyin vacib elementlərindən biri ideoloji təxribatlara qarşı ciddi mübarizə aparılmasıdır.

Ölkənin ideoloji məkanının yad ünsürlərdən qorunması həm də xarici siyasət strategiyasına daxil edilmişdir.

Heç kim bizim daxili işimizə müdaxilə etməməlidir və heç kəsə belə bir hüquq verilməmişdir! Kimsənin köməyinə və himayədarlığına da ehtiyacımız yoxdur!

ÇÜNKİ...
Cənab İlham Əliyevin dedi ki:

"Bizə lazım olan vaxtda bizi heç kim kömək etməyib. Bir milyon qaçqınımız olanda heç kim bizi əl uzatmayıb. Nə almışıqsa, pulla almışıq. O cümlədən bütün silahları da pulla almışıq, özü də dünya qiymətinə - son gülləyə qədər".

Bütün bu vəzifələrin öhdəsindən uğurla gəlməkdən ötrü nə etmək lazımdır?

Cənab İlham Əliyev öz nitqində bu məqama da aydınlıq gətirdi:

"İdeoloji işimiz, o cümlədən partiya fəalları tərəfindən əl aparılmalıdır ki, Azərbaycan realıqları, ölkəmizdə gedən işlər, çox müsbət ab-hava daim icimai müzakirədə olsun. Bu gün Azərbaycanda əl genişmiqyaslı quruculuq işləri aparılır ki, bil-mirəm hansı ölkədə buna bənzər quruculuq işləri var. Mən təkcə Qarabağı, Şərqi Zəngəzuru nəzərdə tutmuram, halbuki orada da misli görünməmiş inkişaf var, hər bir bölgədə. Ona görə ideoloji işin düzgün qurulması, şablonlardan əl çəkmək, hansısa formal xarakter daşıyan tədbirlərdən əl çəkmək vaxtı gəlib çatıb. Yeni yeni, müasir ideoloji işlər aparılmalıdır".

Çünki:
"Bizə lazımdır ki, həqiqətlər hər bir vətəndaşa çatсын - bu gün çox şəxslənmiş informasiya mənbələri olan bir zamanda, o cümlədən Azərbaycan dilində".

Azərbaycan Prezidenti düşmənlərimiz tərəfindən hiyləgərliklə hazırlanan təxribatlara da diqqət çəkdi, onlardan qorunmağın yollarını göstərdi:

"Nə üçün hansısa ölkədə Azərbaycan dilində bir resurs yaradılır? Yəni bizi kömək etmək üçün? Yox, bizi qarşı təxribat etmək üçün. Xalqımızı çaşdırmaq üçün. Gənclərin beynlərini zəhərləmək üçün. Budur. Görürsünüz ki, haradasa Azərbaycan dilində resurs yaranıb, bilin ki, məqsəd odur. O faktları tapmaq üçün uzağa getmək lazım deyil, bizim böyrümüzə Azərbaycan dilində gəcə-gündüz bizi qarşı təxribatlar yağdırılır. Ya da ki, Qərbi ölkələrdə, orada da azərbaycandilli resurslar yaradılıb. Nə üçün? Yəni bax, bu birliyi sarsıtmaq üçün, Azərbaycanı özlərinə tabe etmək üçün, bizi müstəqillik yolumuzdan döndərmək üçün, sonra da bizi idarə etmək üçün. Bax, budur məqsəd. Ona görə bu, fiziki təhlükəsizlik qədər önəmli sahədir və burada kim olmalıdır bu işin mərkəzində? Əlbəttə ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvləri".

Azərbaycanın öz imkanlarına güvənərək qazandığı uğurların sayı-hesabı yoxdur!
İnanmaq belə çətindir ki, otuz beş il bundan öncə müstəqillik yoluna qədəm qoymaq istəyən bu ölkə real dağılma, parçalanma həddinə çatmışdı.

Dünya erməniliyi və onların dostları bu mənfur niyyətlərinə çatmaqdan ötrü bütün resurslarını işə salmışdılar.

Ölkə daxilindəki xəbis niyyətlilər də baş qaldırmışdılar.

Əgər Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın çağırışı ilə zamanında geri dönməsaydı, siyasi düşməni ilə bütün problemləri yoluna qoymasaydı, Azərbaycanı daim yüksəldən və inkişaf etdirən, düşməni niyyətlərinin mürdər əməllərinin məhvini şərait yaradan siyasi inkişaf kursu yaratmasaydı, cənab İlham Əliyev kimi siyasi varis yetişdirməsaydı, onda hahımız necə olardı?!

Axi ən ağır dövrümüzdə kimsə bizimlə deyildi, heç kəsə kömək və yardım almırdıq.

Həqiqi rəhbərlərimiz yalnız xalqa arxalanaraq bütün problemlərin həllinə nail olub, ciddi və real təhlükələri sovuşdururdular.

Bu gün dünyada Azərbaycana hörmətlə yanaşırlar, onunla əməkdaşlıq etmək istəyənlərin sayı isə getdikcə artır.

Cənab İlham Əliyevdən daha bir sitat:

"Biz özümləmə hörmət edən insanlarıq, biz layəqətlə yaşayıyıq, siyasətimizi də layəqətlə aparırıq. Bizim təmsilimizdə hər kəs görə bilər ki, bu mümkündür. Təbəşinə düşməni məğlubiyyətə uğratmaq, düşməni öz şərtlərini diklə etmək, onu kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur etmək, baxmayaraq ki, sənsə 30 il əzablar verib, ondan sonra lazımi vaxtda dayanmaq, sülhə nail olmaq ki, daha qan tökülməsin. Çünki bizi əbədi müharibə lazım deyil, bu, bizim seçiminiz olmayıb. İkinci Qarabağ müharibəsində biz lazımi vaxtda dayandıq və 2023-cü ildə sentyabr ayında da lazımi vaxtda dayandıq. Halbuki müxtəlif variantlar var idi. Amma uzaqqörənlik, strateji düşüncə və xalqımızın əsas maraqlarının nəzərə alınması amilləri bax bu siyasəti diklə edir. Siyasətdə emosionala yer yoxdur. Biz emosionalara qapılısaydıq, bu gün yaqın ki, üçüncü Zəfər tağı İrəvanın mərkəzində ucaldılardı".

Xalqın xoşbəxtliyi onun müdrik, uzaqqörən, qətiyyətli və strateji düşüncəyə malik rəhbərinin olmasındadır.

Rəhbərə güc və inam verən isə xalqının ona olan məhəbbəti və dəstəyidir!

Başı daşdan-daşa dəyən, böyük müsibətlər yaşayan Azərbaycan xalqı sonda əsl rəhbərinə qovuşmaqla qalib xalqa, xoşbəxt xalqa çevrildi!

Uzun sürən faciə və fəlakətlərdən sonra:

- İşğala da son qoyduq!
- Separatçılığın da kökünü kəsdiq!
- Düşməndən qisasımızı da aldıq!
- Müharibəni ən qısa müddətdə bitirməklə dünyaya nümunə də göstərdik!
- İndi isə sülh və əməkdaşlıq yolu ilə irəliləyərək Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirməklə, dünyanın əksər dövlətlərinə fayda gətirəcək Orta dəhlizi reallaşdırmaqla məşğuluq!

Bəxtiyar SADIQOV

Ekoloji məsuliyyət və regional təhlükəsizlik

Dünya iqlim dəyişmələri, su qıtlığı, biomüxtəlifliyin azalması, torpaq və meşələrin deqradasiyası, sənaye çirklənməsi kimi bir-biri ilə bağlı olan ekoloji çağırışlarla üz-üzədir. Bu proseslər artıq yalnız təbiətin qorunması məsələsi kimi qəbul edilmir. Onlar su, enerji, enerji və milli təhlükəsizliklə birbaşa əlaqəli strateji məsələlərdir.

Azərbaycan son illərdə bu istiqamətdə mühüm siyasət həyata keçirir. "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım" istiqamətinin Azərbaycan Respublikasının 2030-cu ilədək sosial-iqtisadi inkişafının beş milli prioritetindən biri kimi müəyyənləşdirilməsi, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə yaşıl inkişaf modelinin qurulması, bərpaolunan enerji layihələrinin genişləndirilməsi və ekoloji bərpa proqramları bu siyasətin əsas istiqamətləridir. Azərbaycanın COP29-a 2024-cü ildə evsahibliyi etməsi ölkənin global iqlim gündəliyində fəallığını daha da artırır. Bu təcrübə biomüxtəlifliyin qorunması və regional ekoloji təhlükəsizlik məsələlərinə də tətbiq olunmalıdır. Xüsusilə Cənubi Qafqaz kimi dağlıq relyefə, zəngin ekosistemlərə və transsərhəd su hövzələrinə malik regionda bir ölkənin ərazisində baş verən ekoloji proses digər ölkələrin təhlükəsizliyinə də təsir göstərə bilər. Ekoloji təhlükəsizlik regional məsuliyyət məsələsidir. Biomüxtəlifliyin qorunması meşələrin, çayların, göllərin, torpaqların və ayrı-ayrı canlı növlərinin mühafizəsindən daha geniş mənə daşıyır. Bu elementlərin hamısı vahid ekosistem daxilində qarşılıqlı əlaqədədir. Həmin sistemin bir hissəsində yaranan istənilən pozuntu aşağıda axında və qonşu ərazilərdə ciddi nəticələr doğurur. Azərbaycan bir sıra transsərhəd çayların aşağı axınında yerləşir. Odu ki, yuxarı axında aparılan mədəncilik, sənaye və digər fəaliyyətlərin su ehtiyatlarına təsiri ölkəmiz üçün birbaşa əhəmiyyət daşıyır. Su ehtiyatlarının keyfiyyəti kənd təsərrüfatına, əhalinin sağlamlığına, biomüxtəlifliyə və iqtisadi fəaliyyətə təsir edir.

Təəssüflə qeyd edək ki, Bioloji Müxtəliflik üzrə Konvensiyanın COP17 toplantısının 2026-cı ildə Ermənistanda keçirilməsi planlaşdırılır. Konvensiyanın rəsmi məlumatına görə, COP17-nin əsas iclasları 19-30 oktyabr 2026-cı il tarixlərində İrəvanda keçiriləcək. Dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində görüşün isə 21-22 oktyabr tarixlərində təşkil nəzərdə tutulur. Bu tarixlər konfransın rəsmi proqramında dəyişiklik olmadığı halda qüvvədədir. Azərbaycan burada biomüxtəliflik məsələsinin regional ekoloji təhlükəsizliklə əlaqələndirərək öz mövqeyini faktlar əsasında ortaya qoya bilər. Bu mövqeyin əsasını emosional yanaşma yox, konkret sənədlər, beynəlxalq hesabatlara, elmi araşdırmalara və hüquqi prosedurlara təşkil etməlidir.

Ermənistan ərazisində ekoloji risklər və transsərhəd su ehtiyatları ilə bağlı həyəcən danılmazdır. Ermənistan ərazisində dağ-mədən sənayesinin yaratdığı ekoloji risklər Cənubi Qafqazın ümumi ekoloji təhlükəsizliyi kontekstində qiymətləndirilməlidir. Alavərdi və Şünik bölgələrində mədəncilik fəaliyyətinin torpaq və su ehtiyatlarına, o cümlədən transsərhəd çaylara mümkün təsiri ilə bağlı narahatlıqlar mövcuddur. Lakin bu təsirlərin miqyası və konkret göstəriciləri layihə və hövzə üzrə ayrıca monitorinq məlumatları ilə əsaslandırılmalıdır. Buna görə ümumi və ölçülməmiş ifadələrdən istifadə etməkdənsə konkret layihələr üzrə rəsmi ekoloji qiymətləndirmələrə istinad etmək daha düzgündür.

Su ehtiyatlarının vəziyyəti də eyni çərçivədə diqqət tələb edir. Ararat vadisində yeraltı suların istifadəsinin təbii bərpa imkanlarını üstələməsi ilə bağlı narahatlıqlar müxtəlif ekoloji qiymətləndirmələrdə qeyd olunub. Bununla belə, bu iddianın konkret həcmi və dövrü göstərilmədən ümumi statistik fakt kimi təqdim edilməsi düzgün deyil. Göyçə gölünün su səviyyəsində və su balansında dəyişikliklər də müşahidə olunub. Bu dəyişikliklərin səbəbləri yağıntı, buxarlanma, su göt-

rülməsi və iqlim amilləri birlikdə nəzərə alınmaqla qiymətləndirilməlidir. Azərbaycan üçün burada əsas məsələ başqa dövlətin ərazisindəki fəaliyyətə siyasi qiymət verməkdən daha çox, həmin fəaliyyətin transsərhəd ekoloji nəticələrinin beynəlxalq prinsiplər əsasında qiymətləndirilməsidir. Yuxarı axında formalaşan risk aşağı axında yaşayan insanların və ekosistemlərin hüquq və maraqlarına təsir göstərdiyi üçün bu məsələ regional əməkdaşlığın predmetinə çevrilir.

Amulsar qızıl mədəni ilə bağlı proseslər də bu baxımdan ayrıca diqqət tələb edir. Amulsar Ermənistanın cənubunda, Cermuk yaxınlığında yerləşir. Layihənin mümkün təsirləri ilk növbədə Arpa çayı hövzəsi, yeraltı sular və həmin hövzə ilə əlaqəli ekosistemlər üzrə qiymətləndirilməlidir. Arpa çayı Araz çayının qollarından biridir. Bu kimi layihələr üzrə su ehtiyatlarının, biomüxtəlifliyin və qorunan ərazilərin vəziyyətinin müstəqil elmi qiymətləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Layihənin faktiki fəaliyyəti, icazələri və ekoloji nəticələri barədə məlumatlar zamanla dəyişə bildiyi üçün yekun qiymətləndirmə ən son rəsmi sənədlərə əsaslanmalıdır.

Metsamor məsələsi də regional təhlükəsizlik gündəliyinin mühüm istiqamətlərindən biridir. Cənubi Qafqazın ekoloji və təhlükəsizlik gündəliyində Metsamor Atom-Elektrik Stansiyası ayrıca yer tutur. Bu məsələyə nüvə təhlükəsizliyi, transsərhəd ekoloji məsuliyyət və beynəlxalq hüquq müstəvisində yanaşmaq lazımdır. Metsamor Atom-Elektrik Stansiyasının ikinci enerji bloku 1976-cı ildə istismara verilib. 1988-ci il Spitak zəlzələsindən sonra stansiyanın fəaliyyəti dayandırılıb, ikinci blok isə 1995-ci ildə yenidən istismara qaytarılıb. Ermənistanın rəsmi enerji siyasətinə və IAEA sənədlərinə əsasən, ikinci enerji blokunun istismar müddəti əvvəlcə 2026-cı ilə qədər, daha sonra isə 2026-cı ildən 2036-cı ilədək uzadılıb. Bu, yeni reaktorun tikintisi deyil, mövcud blokun istismarının davam etdirilməsi ilə bağlı qərardır.

IAEA-nın 2025-ci ildə Ermənistan üzrə keçirdiyi EPREV missiyasının yekun hesabatında Metsamor Atom-Elektrik Stansiyasının fəvqəladə hallara hazırlıq və cavab tədbirləri baxımından qiymətləndirildiyi göstərilir. Hesabatda fəvqəladə hallara hazırlıq mexanizmlərinin mövcudluğu qeyd olunur və bəzi istiqamətlər üzrə təkmilləşdirmələr tövsiyə edilir. Lakin bu qiymətləndirmə stansiyanın ümumi texniki təhlükəsizlik səviyyəsinin və ya reaktorun istismar müddətinin müəyyənləşdirilməsi deyil. Buna görə Metsamorun "IAEA tərəfindən yüksək riskli obyekt kimi qiymətləndirilməsi" ifadəsi ehtiyatla işlədilməlidir. Stansiyanın uzunmüddətli fəaliyyəti ilə bağlı qərarlarla əvvəllərinin fəvqəladə hallara hazırlıq mexanizmləri, istifadə olunan metodlar və nəticələr arasında hansı milli və ya beynəlxalq standartlarla müqayisə edildiyi göstərilməlidir. Konkret laboratoriya göstəriciləri olmadan çayın davamlı və ya normadan artıq çirkləndiyini ümumi formada bəyan etmək elmi baxımdan kifayət deyil.

Bütün bu faktlar Azərbaycan üçün mühüm bir prinsip formalaşdırır: ekoloji məsuliyyət universal xarakter daşımalıdır. Dövlətlər öz ərazilərində həyata keçirilən fəaliyyətin qonşu ölkələrə və ortaq təbii sistemlərə mümkün təsirlərini nəzərə almalıdırlar. Qarabağda bərpa və yeni ekoloji inkişaf modeli bir nümunə olmalıdır.

adə hallara hazırlıq mexanizmləri xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

UNECE-nin Espoo Konvensiyası çərçivəsində Metsamorla bağlı materiallarda Azərbaycan təsiri məruz qala biləcək tərəf kimi təqdim olunub və transsərhəd ekoloji təsirin qiymətləndirilməsi məsələsi müzakirə edilib. Bu prosedur stansiyanın təhlükəli elan edilməsi deyil, mümkün transsərhəd təsirlərin qiymətləndirilməsi və tərəflər arasında məsləhətləşmələrin aparılması mexanizmidir.

Azərbaycanın bu məsələ ilə bağlı mövqeyi də möhz həmin çərçivədə təqdim olunmalıdır. Söhbət nüvə enerjisinin istifadə hüququnun mübahisələndirilməsindən çox nüvə obyektlərinin təhlükəsizliyi, şəffaflıq, beynəlxalq standartlara uyğun nəzarət və transsərhəd ekoloji məsuliyyət prinsiplərinin təmin edilməsindən gedir. Regional ekoloji məsuliyyət məsələsinin müzakirə edərkən Azərbaycanın öz ərazilərində üzlaşdığı ekoloji zərərin miqyasını da nəzərə almaq lazımdır. İşğal dövründə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə meşələrə, qoruqlara, kənd təsərrüfatı torpaqlarına və su infrastrukturuna ciddi zərər veydirdiyi barədə Azərbaycan dövlət qurumlarının hesabatlarında məlumat verilib. Lakin "təxminən 8 900 hektar meşə sahəsinin itirilməsi" və "50 min hektardan artıq meşə ərazisinin məhv edilməsi" kimi rəqəmlər müxtəlif sənədlərdə fərqli metodologiya ilə təqdim oluna bilər. Buna görə həmin göstəriciləri mənbəyə hesablamə metodologiyası göstərilmədən yanaşı təqdim etmək düzgün deyil. Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğundakı Şərq çınarlarının zərər görməsi ilə bağlı məlumatlar da rəsmi Azərbaycan mənbələrində yer alır. Lakin qoruğun ümumi sahəsi, zədələnmə ağaclarının sayı və zərərin miqyası barədə rəqəmlər ayrıca mənbə ilə təsdiqlənməlidir. Bu səbəbdən burada dəqiq statistik göstərici verməkdənsə, qoruğun və nadir Şərq çınarı ekosisteminin işğal dövründə zərər gördüyünü qeyd etmək daha məqsəduşundur.

Kənd təsərrüfatı torpaqlarının vəziyyəti ilə bağlı "1995-2015-ci illərdə 54 544 hektar torpağın məhsuldar istifadədən çıxması" göstəricisi də mənbəyə metodologiya ilə birlikdə təqdim edilməlidir. Bu rəqəmin hansı ərazi, torpaq kateqoriyası və qiymətləndirmə meyarları əsasında hesablandığını aydın göstərilmədiyi halda onu ümumi və mübahisəsiz statistika kimi təqdim etmək olmaz.

Sərsəng su anbarı ilə bağlı vəziyyət su ehtiyatlarının idarə olunmasının həm ekoloji, həm də sosial əhəmiyyətini ortaya qoyur. Su ehtiyatlarının aşağı axında yaşayan əhali və kənd təsərrüfatı üçün əlçatanlığı regionun su təhlükəsizliyinin əsas elementlərindəndir. Bununla belə, su çatışmazlığının konkret həcmi, təsiri məruz qalan ərazilər, iqtisadi itkilər ayrıca hidrologiya və sosial-iqtisadi məlumatlarla əsaslandırılmalıdır. İşğal dövründə mineral yataqlarının istismarı, mədəncilik fəaliyyəti də torpaq və su ehtiyatlarına təsir göstərən amillər sırasındadır. Bu fəaliyyətin konkret ekoloji nəticələri üzrə qiymətləndirmələrdə yatağın adı, istismar dövrü, hasilat həcmi və çirkləndiricilərin konsentrasiyası göstərilməlidir.

Oxçuçay məsələsi isə transsərhəd çayların çirklənməsinin Azərbaycan üçün yaratdığı risklərin konkret nümunəsidir. Çayın su keyfiyyəti ilə bağlı iddialar təqdim edilərkən nümunələrin götürülmə tarixləri, ölçmə məntəqələri, istifadə olunan metodlar və nəticələr arasında hansı milli və ya beynəlxalq standartlarla müqayisə edildiyi göstərilməlidir. Konkret laboratoriya göstəriciləri olmadan çayın davamlı və ya normadan artıq çirkləndiyini ümumi formada bəyan etmək elmi baxımdan kifayət deyil.

Bütün bu faktlar Azərbaycan üçün mühüm bir prinsip formalaşdırır: ekoloji məsuliyyət universal xarakter daşımalıdır. Dövlətlər öz ərazilərində həyata keçirilən fəaliyyətin qonşu ölkələrə və ortaq təbii sistemlərə mümkün təsirlərini nəzərə almalıdırlar.

Qarabağda bərpa və yeni ekoloji inkişaf modeli bir nümunə olmalıdır.

Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirdiyi bərpa prosesi bu prinsipin praktik ifadəsi üçün geniş imkan yaradır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə "ağıllı şəhər və kəndlər" in qurulması, bərpaolunan enerji layihələrinin həyata keçirilməsi, su ehtiyatlarının səmərəli idarə olunması, meşələrin bərpası və ekoloji monitorinq yeni inkişaf modelinin əsas istiqamətlərindəndir.

Burada məqsəd yalnız dağıdılmış infrastrukturı yenidən qurmaqdan ibarət deyil. Zədələnməmiş təbii sistemlərin bərpası, iqtisadi inkişafda ekoloji tarazlığın uzlaşdırılması və gələcək nəsillər üçün dayanıqlı yaşayış mühitinin yaradılması da bu prosesin tərkib hissəsidir. Bu məsuliyyətli yanaşma Azərbaycanın beynəlxalq ekoloji gündəlikdə öz təcrübəsini təqdim etməsi üçün mühüm imkan yaradır. Lakin "yaşıl zona", "yaşıl şəhər" və ya "ekoloji bərpa" kimi ifadələr konkret göstəricilərlə müşayiət olunmalıdır. Məsələn, bərpaolunan enerji gücü, enerji istehsalında onun payı, bərpa edilmiş meşə sahəsi, su itkilərinin azalması və monitorinq nəticələri ayrıca göstərilməlidir.

COP17 çərçivəsində Azərbaycanın əsas xətti regional ekoloji təhlükəsizlik və biomüxtəlifliyin qorunması arasında əlaqənin diqqətə çatdırılması ola bilər. Burada transsərhəd su ehtiyatlarının qorunması, mədəncilik fəaliyyətinin ekoloji təsirləri, nüvə təhlükəsizliyi, biomüxtəlifliyin mühafizəsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ekosistemlərin bərpası bir-birindən ayrı məsələlər kimi təqdim edilməməlidir. Onların hamısı regional ekoloji təhlükəsizlik anlayışının müxtəlif istiqamətləridir. Azərbaycan haqqında beynəlxalq informasiya məkanında yayılan birtərəfli yanaşmalara cavab da bu ümumi xətt daxilində qurulmalıdır. Hər bir iddia konkret sənəd, beynəlxalq hesabat, elmi araşdırma və hüquqi normalarla müqayisə edilməlidir. Statistik göstəriciləri təqdim edərkən onların tarixi, ölçü vahidi, əhatə etdiyi ərazi, məlumatı hazırlayan qurum və hesablama metodologiyası göstərilməlidir. Azərbaycanın COP29 sədrliyi dövründə formalaşan diplomatik təcrübədə burada mühüm üstünlük vardır. COP29 11-22 noyabr 2024-cü ildə Bakıda keçiriləcək. İqlim gündəliyində əldə olunan bu beynəlxalq platforma təcrübəsi biomüxtəliflik, su təhlükəsizliyi və regional ekoloji risklər üzrə də fəal diplomatiya üçün istifadə oluna bilər.

Artıq dünyada qəbul olunmuş bir tezis var: "Ekoloji məsuliyyət gələcək təhlükəsizlik siyasətidir". Hesab edirik ki, ekoloji təhlükəsizlik gələcək dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi qəbul edilməlidir. Su, torpaq, meşə, biomüxtəliflik və enerji məsələləri artıq bir-birindən ayrı sahələr kimi düşünülə bilməz. Onların hər biri milli təhlükəsizlik və regional sabitliklə bağlıdır. Azərbaycan öz ərazisində ekoloji bərpası həyata keçirərək eyni zamanda regional məsuliyyət prinsipini də müdafiə etməlidir. Transsərhəd su ehtiyatlarının qorunması, nüvə təhlükəsizliyi, mədəncilik fəaliyyətinin təsirləri və biomüxtəlifliyin mühafizəsi üzrə məsələlər beynəlxalq hüququn və elmi yanaşmanın tələbləri əsasında müzakirə olunmalıdır. Bu yanaşma Azərbaycanın milli maraqlarının müdafiəsi ilə beynəlxalq ekoloji məsuliyyət prinsipini bir xətdə birləşdirir. Cənubi Qafqazın çayları, meşələri, dağları və canlı aləmi ortaq təbii sistem hissələridir. Həmin sistemin qorunması bütün region dövlətlərinin məsuliyyəti tələb edir. Azərbaycanın bu məsələdə mövqeyi də faktlara, elmi yanaşmaya və beynəlxalq hüquqa söykənməlidir. Ekoloji təhlükəsizlik Azərbaycanın milli maraqları ilə yanaşı, Cənubi Qafqazın gələcək sabitliyinin də mühüm şərtidir. Bu istiqamətdə Azərbaycanın ən güclü argumenti həyata keçirdiyi işlər, mənbə ilə təsdiqlənən faktlar və regional məsuliyyət prinsipinə əsaslanan mövqeyidir.

Sadiq QURBANOV,
Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, enerji və ekologiya komitəsinin sədri

Böyük qayıdış daha da sürətlənəcək

Otuz ilə yaxın müddətdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə işğal altında qalan torpaqlar kimi deyil, həm də doğma yurdlarından didərgin düşmüş yüz minlərlə insanın yarımçıq qalmış həyatının ünvanı kimi yaşayır. İllər keçsə də, məcburi köçkünlər ailələrinin evlərinin açarlarını, həyətlərinin, küçələrinin, kəndlərinin xatirəsini qoruması bir gün geri dönmək ümidinin heç vaxt itmədiyini göstərirdi. Bu gün isə həmin torpaqlar artıq həsrət deyil, böyük quruculuğun, qayıdışın və yeni həyatın məkanına çevrilib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə şəhərlər yenidən qurulur, kəndlər salınır, yollar çəkilir, məktəblər açılır, insanlar onilliklərdən sonra doğma yurdlarında həyatlarını yenidən başlayırlar.

Azərbaycanın son illərdə keçirdiyi yolu Prezident İlham Əliyevin oktyabrın 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) VIII Qurultayındakı çıxışında səsləndirdiyi bir fikir dəqiq ifadə edir: "Vaxtilə "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deyənərlər!" deyirlər". Bu sözlərin arxasında uzun və mürəkkəb tarixi yol dayanır. 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan Zəfər, 2023-cü ilin sentyabrında Azərbaycanın suverenliyinin tam bərpa olunması Qarabağla bağlı reallıqları kökdündən dəyişdi. İndi ölkəmiz üçün əsas məsələlərdən biri azad edilmiş ərazilərdə həyatın tam bərpası, keçmiş məcburi köçkünlərin təhlükəsiz və layiqli şəkildə öz yurdlarına qayıtmasıdır.

Böyük qayıdışın əhəmiyyətini dəyərləndirmək üçün Azərbaycanın cəmi bir neçə onillik əvvəl üzlaşdığı ağır mənzərəni xatırlamaq yetərlidir. İşğal nəticəsində yüz minlərlə insan doğma yurtdan didərgin düşmüş, uzun illər çardır şəhərciklərində, yataxnalarda və müvəqqəti məskunlaşma yerlərində yaşamalı olmuşdu. Prezident İlham Əliyev çıxışında ölkənin həmin mürəkkəb dövrə qarşılaşdığı humanitar bəhrəna diqqət çəkərək bildirdi: "Səkkiz milyon əhalimiz var idi, onlardan 1 milyon qaçqın-köçkün, evsiz-əşkiydi. Çadırlarda. Bu bir humanitar fəlakət idi və biz təkbəşinə qalmışdıq. Heç kim bizə kömək etmədi, 1990-cı illərdə müharibədə də heç kim kömək etmədi. Mühəribədən sonra da heç kim kömək etmədi. Biz bu çətinlikləri təkbəşinə arxada qoyduq və bu gün ayaqda möhkəm dayanmışıq".

Bu gün həmin mənzərə təamimilə dəyişib. Vaxtilə məcburi köçkünlər üçün yeni qəsəbələr salan Azərbaycan dövləti indi onların öz doğma torpaqlarında yaşayışını təmin edir, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə müasir yaşayış standartlarına uyğun yeni həyat qurur. Evlərə yanaşı, məktəblər, tibb müəssisələri, yollar, enerji və su infrastrukturunu yaradırlar, möşğulluq imkanları genişləndirilir. Çünki Böyük Qayıdışın davamlı olması üçün insanların

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə gələcəyi yalnız yaşayış məntəqələrinin bərpası ilə məhdudlaşmır. Bölgənin zəngin iqtisadi potensialı onun Azərbaycanın ümumi inkişaf sistemində daha fəal qoşulmasına imkan verir. Kənd təsərrüfatı, turizm, sənaye, xidmət, logistika və digər istiqamətlərdə yaradılan imkanlar qayıdan insanların öz yurdlarında işləməsi və gəlir əldə etməsi üçün mühüm zəmin formalaşdırır. Ağdam, Füzuli, Zəngilan, Laçın, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Şuşa, Xankəndi və digər şəhərlər və rayonlarda həyata keçirilən layihələr bütövlükdə bölgənin yeni iqtisadi modelini formalaşdırır.

Bərpa prosesində müasir texnologiyalara və yeni şəhərsalma yanaşmalarına üstünlük verilməsi də diqqət çəkir. İşğaldan əvvəl mövcud olmuş yaşayış məntəqələrinin, sadəcə, əvvəlki görkəmdə bərpası deyil, daha rahat, təhlükəsiz və müasir yaşayış mühitinin yaradılması qarşıya məqsəd qoyulub. Başqa sözlə, bu torpaqlarda keçmiş bərpa olunmaqla yanaşı, gələcəyin şəhər və kəndləri də qurulur. Bütün bunlarla bərabər, görülməli işlər hələ çoxdur. Otuz ilə yaxın davam edən işğalın nəticələrini bir neçə ilə tam aradan qaldırmaq mümkün deyil. Ərazilərin minlərlədən təmizlənməsi, yaşayış məntəqələrinin yenidən qurulması, sosial və iqtisadi infrastrukturun genişləndirilməsi böyük zaman, maliyyə və insan resursları tələb edir. Buna görə də Böyük qayıdış bir neçə illik deyil, mərhələli şəkildə davam edən genişmiqyaslı dövlət proqramıdır. Prezident İlham Əliyevin "bundan sonrakı illərdə Böyük qayıdış daha da sürətlə gedəcək" fikri də qarşıdakı dövrdə prosesin miqyasının genişlənməyini göstərir.

Bir neçə il əvvəl azad edilmiş ərazilərdə qoyulan ilk təməl daşları gələcəyə atılan addım kimi dəyərləndirilirdisə, bu gün həmin torpaqlarda həyatın real mənzərəsi formalaşır. İnsanlar doğma yurdlarına qayıdır, yeni evlərdə məskunlaşır, uşaqlar məktəbə gedir, əmək fəaliyyəti bərpa olunur. Bununla da Zəfərin nəticələri uşaqlıq və yeniyetməlik illərində tərk etdikləri yurda illər sonra geri dönməklə yanaşı, Qarabağı yalnız valideynlərinin, nəvə və babalarının xatirələrindən taniyan yeni nəsildə artıq həyatını bu torpaqlarda qurmağa başlayır. Böyük qayıdış yalnız insanların doğma yurdlarına dönüşü deyil, həm də nəsillər arasında illər ərzində qırılmış bağların yenidən bərpasıdır.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

GÜCLÜ VƏ MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN

Yeni Azərbaycan Partiyası: qələbələrimizin siyasi ünvanı

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında mühüm hadisə olmaqla yanaşı, müasir dövlətçilik tariximizin keçdiyi yolun, öldə etdiyimiz tarixi nailiyyətlərin və qarşıda dayanan strateji vəzifələrin bir daha nəzərdən keçirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Oktyabrın 2-də Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən qurultay Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpasından sonra YAP-ın ilk qurultayı kimi yeni tarixi mərhələnin başlanğıcını ifadə etdi. Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin qurultaydakı çıxışı isə həm partiyanın keçdiyi şərəfli yolu, həm də Azərbaycanın qarşısında duran yeni hədəfləri konseptual şəkildə ortaya qoydu.

Ümumxalq partiyası

YAP-ın tarixini Azərbaycanın müasir müstəqillik tarixindən ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil. Çünki Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması ölkəmizin ən ağır və müəkkəb siyasi dövrünə təsadüf edirdi. 1992-ci ilin noyabrında Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi ciddi təhlükələrlə üz-üzə qaldığı, ölkədə siyasi qarşıdurmanın dərinləşdiyi, iqtisadi və sosial problemlərin kəskin xarakter aldığı bir vaxtda YAP-ın təsis edilməsi xalqın milli iradəsinin siyasi təşkilatlaşmasının ifadəsi idi.

Təsis edildisindən keçən qısa müddət ərzində YAP-ın ümumxalq partiyasına çevrilməsi ona Heydər Əliyev kimi müdrik şəxsiyyətin rəhbərlik etməsindən və öz ətrafında əhalinin bütün təbəqələrindən olan insanları birləşdirməsindən, həmin dövrdə Azərbaycanı üzlədiyi ağır böhrandan xilas etmək missiyasını öz üzünə götürməkdən irəli gəlirdi. Partiya yaranarkən "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda" şüarı onun əsas fəaliyyət devizi olub ki, bu da təsadüfi deyildir. Çünki 1990-cı ilin əvvəlində Azərbaycanın yenidən dövlət müstəqilliyini əldə etməsi dövlət hakimiyyəti, eləcə də siyasi partiyalar qarşısında ciddi vəzifələr qoyurdu. Əsas prinsipial məqsəd Azərbaycanın müstəqilliyinin dönməzliyini təmin etməkdən, demokratik siyasi sistemi və bazar iqtisadiyyatı münasibətlərini formalaşdıraraq inkişaf etdirməkdən ibarət idi. Təəssüflər olsun ki, həmin dövrdə hakimiyyətdə olan dairələr göstərilən vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün yaranmış tarixi-siyasi şəraiti obyektiv şəkildə qiymətləndirə bilmədilər. Onların nəsi siyasət aparmalarının nəticəsində Azərbaycan xalqı illərdir böyük arzusunda olduğu dövlət müstəqilliyini itirmək təhlükəsi ilə üzleşdi.

Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması, əslində, Heydər Əliyev şəxsiyyətinə və onun siyasi iradəsinə olan ümumxalq inamının təzahürü idi. Prezident İlham Əliyevin VIII Qurultayda xüsusi vurğuladığı kimi, həm YAP-ın yaradılması, həm də Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışı xalqın tələbi ilə bağlı idi. Bu baxımdan YAP-ın meydana gəlməsi yalnız siyasi partiyanın yaranması kimi qiymətləndirmək düzgün olmazdı. Bu, Azərbaycan cəmiyyətinin ölkəni böhrandan çıxara biləcək güclü siyasi liderə və milli dövlətçilik ideyasına ehtiyacının tarixi ifadəsi idi.

YAP-ın ideoloji prinsipləri

1993-cü ildə Heydər Əliyevin yenidən hakimiyyətə qayıdışı xalqımızın həyatında böyük tarixi hadisə olmaqla yanaşı, həm də YAP-ın fəaliyyətində yeni inkişaf mərhələsinin bünövrəsini qoydu. YAP-ın proqramında öz əksini tapmış daxili və xarici siyasət, ideoloji məsələlərlə bağlı vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atıldı. Bu sahədə əldə olunmuş uğurlar partiyanın proqramında qarşıya qoyulmuş məqsəd və vəzifələrin obyektiv reallığa, dövrün tələblərinə əsaslandığını və ən başlıcası, xalqımızın maraqlarını ifadə etdiyini göstərdi. Azərbaycan dövlətinin bütün sahələrində böyük uğurlar əldə olundu. Hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyətinin, bazar iqtisadiyyatı münasibətlərinin formalaşması və inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atıldı. Daxili və xarici dairələrin təxribatlarının, destruktiv fəaliyyətlərinin qarşısı qətiyyətlə alınaraq ictimai-siyasi sabitlik təmin olundu.

Heydər Əliyevin siyasətinin əsasını dövlətçilik, milli maraqların üstünlüyü, müstəqilliyin qorunması, xalq-dövlət birliyi və Azərbaycanın davamlı inkişafının təmin olunması təşkil edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni dövrün çağırışlarına uyğun olaraq yenilənməsinin prinsipləri Yeni Azərbaycan Partiyasının

Proqramında öz əksini tapıb. Bu prinsiplər Heydər Əliyev yolu, müstəqillik, azərbaycançılıq, dövlətçilik, qanunun aliliyi, varislilik və təkamül, konstruktiv əməkdaşlıq və dialoq, sosial ədalət və insan amili, multikultural cəmiyyət və demokratik ənənələrin inkişafıdır.

Yeni Azərbaycan Partiyası yarandığı gündən bu siyasi ideyaların daşıyıcısına çevrildi. Möhz buna görə YAP-ın fəaliyyətini yalnız partiya fəaliyyəti çərçivəsində qiymətləndirmək mümkün deyil. Çünki YAP-ın siyasi xətti Azərbaycanın dövlətçilik strategiyası ilə üzvi şəkildə bağlıdır. Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə Azərbaycanda siyasi-iqtisadi böhranın aradan qaldırılması, ictimai-siyasi sabitliyin təmin olunması və müstəqil dövlətin möhkəm təməllərinin yaradılması istiqamətində mühüm addımlar atıldı. Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasət nəticəsində Azərbaycan tədricən böhrandan çıxaraq sabitlik və inkişaf yoluna qədəm qoydu. Dövlət quruculuğu, hüquqi islahatlar, iqtisadi inkişaf, Milli Ordunun formalaşdırılması və Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirildi.

Bu mərhələdə Yeni Azərbaycan Partiyası Heydər Əliyev siyasi kursunun əsas siyasi dayacağı kimi çıxış etdi. Partiya dövlətçilik ideyalarını cəmiyyətdə möhkəmlənməsinə, milli həmrəyliyin təmin olunmasına, siyasi sabitliyin qorunmasına və Azərbaycanın inkişaf strategiyasının həyata keçirilməsinə mühüm töhfələr verdi. Təsədüfi deyil ki, bu gün Prezident İlham Əliyev YAP-ı Azərbaycanın və Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi qüvvəsi kimi xarakterizə edir. Dövlət başçısının VIII Qurultayda qeyd etdiyi kimi, partiyanın fəaliyyəti və siyasi xətti təkcə Azərbaycan üçün deyil, bütövlükdə region üçün əhəmiyyət daşıyır: "Yeni Azərbaycan Partiyasının qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında önəmli hadisədir. Deyə bilərəm ki, partiyanızın fəaliyyəti, qəbul edilmiş qərarlar və siyasi xətti təkcə ölkəmiz üçün yox, bölgə üçün böyük önəm daşıyır. Yeni Azərbaycan Partiyası növbəti Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ən böyük siyasi qüvvəsidir. Muxalifət partiyası kimi yaranısa da, 30 ildən çoxdur ki, partiyanız iqtidardadır. Ölkəmizin son illər ərzində uğurlu və şərəfli yolunda partiyanızın fəallarınn çox böyük payı var, böyük töhfəsi var".

YAP-ın təsis qurultayı Azərbaycanın qələbələrinə yol açmışdır

Heydər Əliyev siyasi kursunun ən mühüm xüsusiyyətlərindən biri onun zamanın dəyişən reallıqlarına uyğunlaşdırılmaqla mahiyyətinin qorunmasıdır. 2003-cü ildən etibarən bu siyasi kurs Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni mərhələdə davam etdirilir. Burada söhbət, sadəcə, siyasi varislikdən deyil, Azərbaycanın dövlətçilik konsepsiyasının yeni dövrün tələblərinə uyğun inkişaf etdirilməsindən gedir.

Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev siyasi kursunun əsas prinsiplərinə sadıq qalaraq ötən 23 ildə Azərbaycanın iqtisadi gücünün artırılması, beynəlxalq mövqelərin möhkəmləndirilməsi, müstəqil xarici siyasətin həyata keçirilməsi və dövlətin müdafiə qabiliyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirib. Bu siyasətin nəticələri isə Azərbaycanın öz tarixinin ən qüdrətli dövləti səviyyəsinə yüksəldib.

Bu siyasətin ən möhtəşəm nəticəsi isə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunmasıdır. Otuz ilə yaxın müddətdə xalqımızın ən böyük arzusu olan torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən ardıcıl dövlət siyasətinin tarixi nəticəsidir. 2020-ci ilin Vətən müharibəsində qazanılan Zəfər və 2023-cü ildə Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsi dövlətçilik tariximizin yeni səhifəsini açdı. VIII Qurultayın möhz bu reallıqdan sonra keçirilməsi onun siyasi əhəmiyyətini daha da artırdı.

YAP-ın tarixini Azərbaycanın Zəfər tarixindən də ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil. Çün-

ki partiyanın siyasi fəaliyyətinin təməlinə dayanan əsas ideyalardan biri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və müstəqilliyinin təmin olunması idi. Ulu Öndər Heydər Əliyev daim bildirirdi ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməli, işğal altında olan torpaqlarımız azad edilməlidir. Bu milli məqsəd sonrakı mərhələdə Prezident İlham Əliyevin dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən birinə çevrildi. Möhz bu siyasətin nəticəsində Azərbaycan iqtisadi və hərbi potensialını artırdı, beynəlxalq mövqelərini gücləndirdi və ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Başqa sözlə, Vətən müharibəsində və antiterror tədbirlərində qazanılan qələbələrin təməlinə həyata keçirilən məqsədyönlü dövlət siyasəti, güclü iqtisadiyyat, qüdrətli ordu, milli birlik və siyasi iradə dayandı. Bu qələbələrin əsası isə 34 il əvvəl YAP-ın təsis olunması ilə qoyulub. Prezident İlham Əliyevin YAP-ın VIII Qurultayında qeyd etdiyi kimi: "Bizim qələbələrimizin başlanğıc tarixi Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis qurultayında baş verdi. O vaxt cəmiyyətimizin cəsarətli insanları, müvəqqəfi insanlar, Azərbaycan dövlətinin liderini düşünən insanlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin ətrafında birləşmişdilər. 1992-ci ilin noyabrında Naxçıvanda keçirilmiş Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis qurultayı faktiki olaraq qələbələrimize yol açmışdır".

VIII Qurultayın mesajları

Bu gün YAP-ın 760 min nəfərdən çox üzvü var. Partiyann yüz minlərlə üzvün birləşdirdiyi geniş siyasi təşkilata çevrilməsi onun cəmiyyətdəki nüfuzunun göstəricisidir. Xüsusilə gənclərin YAP sıralarında fəal iştirakı dövlətçilik ənənələrinin gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından mühüm amildir. Partiyann bugünkü fəaliyyəti də göstərir ki, siyasi varislilik yalnız keçmiş dəyərlərinin qorunması deyil, həm də həmin dəyərlərin yeni dövrün tələblərinə uyğun inkişaf etdirilməsidir. VIII Qurultay möhz bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət daşıdı. Ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz tam bərpa olunub. Lakin bu son mərhələ deyil və qarşıda yeni vəzifələr dayanır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası, Böyük qayıdışın sürətləndirilməsi, iqtisadiyyatın saxələndirilməsi, ölkənin müdafiə qabiliyyətinin daha da gücləndirilməsi, milli təhlükəsizliyin təmin edilməsi, beynəlxalq mövqelərin möhkəmləndirilməsi və Azərbaycanın regional nəqliyyat-energi layihələrində rolunun artırılması yeni mərhələnin mühüm vəzifələridir. VIII Qurultayda səsləndirilən mesajlar göstərdi ki, YAP qarşıdakı dövrdə də bu proseslərin siyasi və ictimai dayaqlarından biri olacaq. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin çıxışı partiyanın fəaliyyətində yeni dövrün çağırışlarına uyğun davam etdirilməsinin zəruriliyini ortaya qoydu.

Prezident İlham Əliyevin qurultaydakı dərinməzmunlu və proqram xarakterli çıxışı, sadəcə, partiyanın növbəti dövr üçün fəaliyyət proqramı deyil, mahiyyət etibarilə Azərbaycanın yeni milli təhlükəsizlik doktrinası və konseptual inkişaf strategiyasıdır. Ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam təmin olunmasından sonra formalaşan yeni geosiyasi reallıqlar fonunda dövlətimizin başçısı tərəfindən irəli sürülən bu konsepsiya ölkəmizin daxili və xarici təhlükələrdən şüurlanması, müdafiə qabiliyyətinin daha da artırılması, milli maraqların qorunması və dövlətçiliq təməllərinin gələcək onilliklər üçün möhkəmləndirilməsi baxımından fundamental yol xəritəsi funksiyasını yerinə yetirir. Bu yol xəritəsi isə özündə Heydər Əliyev siyasi xəttini təcəssüm edir. Çünki Prezident İlham Əliyevin VIII Qurultayda qeyd etdiyi kimi, Heydər Əliyev siyasi xətti dəyişməz olaraq qalır: "Ulu Öndərin siyasi xətti dəyişməz olaraq qalır. Təbii ki, illər keçdikcə taktiki və hətta strateji məqsədlər də müəyyən dərəcədə dəyişir, amma ana xətt dəyişməz olaraq qalır. Müstəqillik, dövlətçilik, iqtisadi müstəqillik, güclü hərbi potensial və öz imkanlarımızdan maksimum istifadə etmə imkanları".

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasından sonra başlayan yeni mərhələnin əsas məqsədi əldə edilmiş nailiyyətləri qorumaq, dövlətimizin qüdrətini daha da artırmaq və gələcək nəsillərə daha güclü Azərbaycan miras qoymaqdır. Heydər Əliyev siyasi kursunun davamlılığı və Prezident İlham Əliyevin respublikamıza rəhbərliyi qarşıdakı hədəflərə gedən yolum əsas təminatlandır. Və bu yolda YAP Heydər Əliyev ideyalarının siyasi istinadgağı kimi öz üzünə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirəcəkdir.

Mübariz QURBANLI,
Milli Məclisin deputatı,
YAP İdarə Heyətinin üzvü

Zəfərdən yeni inkişaf mərhələsinə

Azərbaycanın müasir siyasi tarixini Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi tarixi yoldan ayrı təsəvvür etmək mümkün deyil. Çünki YAP-ın yaranması, sadəcə, bir siyasi təşkilatın meydana gəlməsi deyildi. Bu, Azərbaycanın dövlətçilik tarixində son dərəcə müəkkəb və tələyüklü bir mərhələdə xalqın milli iradəsinin, dövlətçilik düşüncəsinin və sabitlik istəyinin siyasi ifadəsi idi.

YAP-ın tarixini yalnız partiyanın siyasi fəaliyyəti kontekstində deyil, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşması, möhkəmlənməsi və inkişafı prosesi ilə vohəddət qiymətləndirmək lazımdır. Çünki bu tarix Azərbaycanın ən ağır sınaqları ilə, dövlətçiliyimizin təhlükə qarşısında qaldığı illərlə, xalqımızın böyük ümidləri ilə, milli liderliklə, siyasi iradə ilə, nəhayət, Zəfər və suverenliklə sıx bağlıdır.

Tarixi zərurətdən doğan siyasi qüvvə

1992-ci il Azərbaycan tarixinin ən ağır və müəkkəb dövrlərindən biri idi. Müstəqilliyini yenidən bərpa etmiş Azərbaycan həm Ermənistanın hərbi təcavüzü, həm daxili siyasi böhran, həm iqtisadi tənəzzil, həm də dövlət idarəçiliyində ciddi problemlərlə üz-üzə qalmışdı. Belə bir şəraitdə Azərbaycanın görkəmli ziyalılarından Ulu Öndər Heydər Əliyevə müraciət etməsi təsadüfi deyildi. Bu müraciətin arxasında cəmiyyətin sabitlik, dövlətçilik və güclü liderlik ehtiyacı dayanırdı.

1992-ci il noyabrın 21-də Naxçıvanda keçirilən təsis konfransında YAP-ın yaradılması və Ulu Öndər Heydər Əliyevin partiyanın sədri seçilməsi Azərbaycanın siyasi tarixində yeni mərhələnin başlanğıcı oldu. Partiya həmin dövrdə hakimiyyət uğrunda sıradan siyasi mübarizə apararaq təşkilat kimi deyil, ölkənin taleyini düşünən insanları dövlətçiliyi qorumaq məqsədilə yaratdığı siyasi qüvvə kimi meydana çıxdı. YAP-ın təsis konfransında 550 nəfərlik təşəbbüs qrupunun iştirakı və partiyanın proqram və nizamnaməsinin qəbul edilməsi bu prosesin təşkilatlanmış siyasi iradəyə çevrildiyini göstərir.

Dövlətçiliyin xilas mərhələsi

1993-cü ilin yayına doğru respublikamızdakı siyasi-hərbi böhran daha da dərinləşmişdi, Azərbaycan ağır sınaqla üz-üzə qalmışdı. Belə bir vaxtda xalqın tələbi ilə Heydər Əliyevin respublikanın siyasi rəhbərliyinə gəlməsi Azərbaycanın müasir tarixində dönüş nöqtəsinə çevrildi. 1993-cü ilin oktyabrında Heydər Əliyevin Azərbaycan Prezidenti seçilməsi ilə ölkənin siyasi həyatında yeni mərhələ başladı. Dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsi, ictimai-siyasi sabitliyin təmin olunması, iqtisadiyyatın dirçəldilməsi və Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sistemində layiqli yer tutması istiqamətində ardıcıl siyasət həyata keçirilməyə başladı. Bu mərhələ Azərbaycanın gələcək inkişaf modelinin əsaslarını formalaşdırdı. Ulu Öndərin siyasətinin əsasını milli dövlətçilik, azərbaycançılıq, müstəqillik, milli maraqların qorunması və güclü ölkə ideyası təşkil etdi.

1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ölkənin iqtisadi və geosiyasi gələcəyinə təsir edən mühüm hadisəyə çevrildi. Azərbaycan beynəlxalq enerji layihələrinin fəal iştirakçısına çevrilməklə yanaşı, öz iqtisadi müstəqilliyinin əsaslarını da möhkəmləndirməyə başladı.

Heydər Əliyevin siyasi irsinin ən mühüm xüsusiyyətlərindən biri də ondan ibarət idi ki, o, yalnız həmin günün problemlərini həll etməklə kifayətlənmirdi. Ulu Öndər gələcək Azərbaycanı düşünürdü. Bu siyasi uzaqgörənlik sonrakı illərdə Azərbaycanın inkişafının əsas istiqamətlərində özünü göstərdi.

Heydər Əliyev ideyalarından İlham Əliyev liderliyinə

2003-cü ildə cənab İlham Əliyevin Azərbaycan Prezidenti seçilməsi ilə ölkənin inkişaf strategiyasında yeni mərhələ başladı. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə vurğulayıb ki, onun əsas məqsədlərindən biri Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu davam etdirmək və Azərbaycanın qarşısında duran strateji məsələləri həll etməkdir.

Bu siyasət ilk növbədə iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafı, regionların sosial-iqtisadi inkişafı, infrastrukturun yenilənməsi, müasir ordunun yaradılması, Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərinin gücləndirilməsi və nəhayət, ərazi bütövlüyünün bərpası istiqamətlərində həyata keçirildi.

Azərbaycanın son onilliklər ərzində keçdiyi inkişaf yolu göstərdi ki, dövlətçilik strategiyası yalnız siyasi şüurlarla deyil, konkret proqramlar, layihələr, institutional islahatlar və uzunmüddətli planlaşdırma ilə həyata keçirilmişdir. Bu siyasətin ən böyük nəticəsi isə Azərbaycanın tarixində yeni səhifə açan Zəfər oldu. Vətən müharibəsində Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünün böyük hissəsini hərbi-siyasi yolla bərpa etdi. Lakin bu Zəfəri yalnız 44 gün-lə məhdudlaşdırmaq olmaz. Bu Zəfərin arxasında illərlə aparılmış dövlət quruculuğu, iqtisadi inkişaf, ordu quruculuğu, beynəlxalq diplomatiya, milli həmrəylik və xalq-iqtidar birliyi dayanırdı. Möhz buna görə Prezident İlham Əliyevin YAP-ın VIII Qurultayındakı çıxışında Zəfərin tarixi köklərinə xüsusi diqqət yetirməsi olduqca diqqətçəkəndir. Prezident vurğuladı ki, VIII Qurultay Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etməsindən sonra keçirilən ilk qurultaydır. Bu, qurultayın siyasi əhəmiyyətini xüsusi şəkildə artırır.

2023-cü il sentyabrın 20-də həyata keçirilmiş antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycanın suverenliyi bütün ölkə ərazisində təmin edildi. Beləliklə, Azərbaycan xalqının uzun illər daşıdığı ən böyük milli arzularından biri reallığa çevrildi: Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etdi. Bu, təkcə hərbi nəticə deyildi. Bu, dövlətçilik tariximizin yeni mərhələsi idi.

VIII Qurultay - Zəfərdən sonrakı Azərbaycanın siyasi xəritəsi

2 oktyabr 2026-cı ildə Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən YAP-ın VIII Qurultayı möhz belə bir tarixi mərhələdə baş tutdu. Prezident İlham Əliyevin qurultayda çıxışı partiyanın gələcək fəaliyyət istiqamətlərini və Azərbaycanın yeni inkişaf mərhələsinin əsas prioritetlərini müəyyənləşdirilməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıdı.

VIII Qurultayı əvvəlki qurultaylardan fərqləndirən ən mühüm cəhət onun artıq ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam təmin etmiş Azərbaycanın hakim partiyanın qurultayı olmasıdır. Əgər YAP-ın əvvəlki mərhələlərində əsas hədəflərdən biri güclü dövlət qurmaq, iqtisadi müstəqilliyi təmin etmək və ərazi bütövlüyünü bərpa etmək idisə, artıq qarşıda duran vəzifə Zəfər nəticəsində formalaşmış yeni reallıqları möhkəmləndirmək, Azərbaycanın gücünü daha da artırmaq və ölkəmizi yeni inkişaf mərhələsinə daşımaqdır.

Prezident İlham Əliyevin çıxışında ən mühüm siyasi tezlərdən biri Ulu Öndərin siyasi xəttinin dəyişməz olaraq qalması ilə bağlı fikirdir. Bu xəttin mahiyyətində müstəqillik, dövlətçilik, iqtisadi müstəqillik, güclü hərbi potensial və milli imkanlardan maksimum istifadə dayanır. Bu, çox mühüm mesajdır. Çünki siyasi varislilik, sadəcə, keçmiş təkrarlamaq demək deyil. Siyasi varislilik əsas strateji prinsipləri qorumaqla dəyişən dünyaya uyğun yeni yanaşmalar ortaya qoymaqdır. Azərbaycanın son illərdə əldə etdiyi nəticələr də möhz bunu göstərir.

VIII Qurultayda diqqətçəkən əsas məsələlərdən biri də Azərbaycanın hərbi və təhlükəsizlik imkanlarının bundan sonra da gücləndirilməsi ilə bağlı fikirlərdir. Azərbaycan sülh istəyən ölkədir. Azərbaycan regionda davamlı sülhün və əməkdaşlığın tərəfdarıdır. Lakin sülhün etibarlı təminatlarından biri güclü dövlət və güclü ordudur.

Prezident çıxışında hərbi gücün artırılmasını əsas vəzifələrdən biri kimi müəy-

yənləşdirərək müdafiə və təhlükəsizlik istiqamətində qarşıdakı prioritetlərə toxunub. Bu siyasətin mahiyyəti müharibəyə hazırlaşmaq deyil, müharibənin qarşısını almaq üçün kifayət qədər güclü olmaqdır. Azərbaycanın son illərdə yaratdığı hərbi potensial da möhz bu məqsədə xidmət edir.

VIII Qurultayın xüsusi əhəmiyyət daşıyan məqamlarından biri Prezidentin ideoloji təhlükəsizlik məsələsinə verdiyi diqqətdir. Müasir dünyada dövlətlərin təhlükəsizliyi artıq yalnız sərhədlərin qorunması ilə ölçülmür. Informasiya müharibələri, kibernetik müharibələr, sosial şəbəkələr, süni intellekt, saxta məlumatlar və müxtəlif ideoloji təsir vasitələri milli dövlətlər üçün yeni çağırışlar yaradır. Bu reallıqda təhsilli, savadlı, milli dəyərlərinə bağlı və dünyada baş verən prosesləri düzgün qiymətləndirə bilən cəmiyyət ən güclü müdafiə mexanizmlərindən biridir. Prezidentin təhsili və vətənpərvərliyi ideoloji təhlükəsizliyin əsas dayaqları kimi önə çək-məsi təsadüfi deyil.

Bu məsələdə YAP-ın üzünə də mühüm vəzifələr düşür. Partiyann ideoloji fəaliyyəti yalnız ənənəvi tədbirlərlə məhdudlaşmamalı, yeni kommunikasiya imkanlarından, rəqəmsal platformalardan, müasir media alətlərindən və gənclərlə müasir ünsiyyət formalarından daha geniş istifadə etməlidir.

Dövlətçilik tariximizin zirvəsi

Azərbaycanın son onilliklərdəki inkişafını xarakterizə edən ən mühüm xüsusiyyətlərdən biri siyasi kursun ardıcılığıdır. Ulu Öndər Heydər Əliyev dövlətçilik strategiyasının əsaslarını yaratdı. Prezident İlham Əliyev isə həmin strategiyani yeni tarixi şərəitdə inkişaf etdirdi. Bu siyasi xəttin nəticəsində Azərbaycan əvvəlcə iqtisadi və siyasi baxımdan gücləndi, sonra öz hərbi qüdrətini artırdı, beynəlxalq mövqelərini möhkəmləndirdi və nəhayət, uzun illər qarşısında dayanan əsas milli məqsədə - ərazi bütövlüyünün və suverenliyini tam bərpasına nail oldu.

Bu baxımdan Azərbaycanın Zəfəri yalnız hərbi tariximizin deyil, dövlətçilik tariximizin də zirvəsidir. VIII Qurultayın əhəmiyyəti də möhz buradadır. Bu, ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş, suverenliyini tam təmin etmiş, beynəlxalq nüfuzunu artırmış, qarşısında yeni inkişaf hədəfləri dayanan Azərbaycanın qurultaydır.

Bu gün bizim qarşımızda artıq başqa vəzifələr dayanır. İndi əsas məsələ əldə edilmiş Zəfəri qorumaq və onun yaratdığı imkanlardan Azərbaycanın gələcək inkişafı üçün maksimum istifadə etməkdir.

Güclü ordu. Güclü iqtisadiyyat. Güclü dövlət. Yüksək təhsil. Müasir texnologiyalar. Milli birlik. Bunlar Azərbaycanın gələcək inkişafının əsas dayaqlarıdır. Azərbaycan artıq yalnız regionda deyil, daha geniş coğrafiyada mühüm siyasi, enerji, nəqliyyat və diplomatik aktorudur. Lakin əldə olunan uğurlar yeni məsuliyyətə də yadırır. Dövlətimizin hər bir vətəndaşının rifahının yüksəldilməsi, ölkənin iqtisadi imkanlarının artırılması və Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərinin daha da möhkəmləndirilməsi bizim əsas vəzifəmiz olmalıdır.

YAP Azərbaycanın ağır böhran dövründə dövlətçiliyin müdafiəsindən başlayan siyasi yolunu bu gün Zəfərdən sonrakı quruculuq və inkişaf mərhələsində davam etdirir.

1992-ci ildə Naxçıvanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin ətrafında birləşən insanlar Azərbaycanın gələcəyinə inanırdılar. 1993-cü ildə xalq Heydər Əliyevə etimad göstərərək ölkəni böhrandan çıxarmaq üçün öz siyasi iradəsini ortaya qoydu. 2003-cü ildən etibarən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu.

Və bütün bu tarixi mərhələlərin hər birində dövlətçilik xəttinin, siyasi iradənin və milli həmrəyliyin xüsusi rolu olmuşdur. Zəfər son deyil, yeni dövrün başlanğıcıdır. Qarşıda daha böyük məqsəd dayanır: Zəfərimizi davamlı inkişafın, rifahın, qüdrətin və milli tərəqqinin təməl daşına çevirmək. Azərbaycan xalqının birliyi, dövlətimizin gücü, Prezident İlham Əliyevin qatıyyətli rəhbərliyi və YAP-ın qarşısında dayanan yeni vəzifələrin məsuliyyətlə yerinə yetirilməsi nəticəsində ölkəmiz qarşıdakı illərdə də böyük uğurlara imza atacaq.

Asif ƏSGƏROV,
Milli Məclisin deputatı

UNEC - dünya səviyyəli universitet yolunda yeni mərhələ

Dünyanın aparıcı universitetləri ilə rəqəbat artıq uzaq hədəf deyil. Müasir universitetin gücü onun yalnız neçə tələbəyə təhsil verməsi və ya ölkə daxilində nə qədər tanınması ilə ölçülmür. Əsl meyar universitetin yaratdığı elmi dəyər, dünya akademik məkanında qazandığı mövqe, beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfə və global rəqəbatdə ortaya qoyduğu nəticədir. Bu gün universitetlər öz sərhədləri daxilində deyil, dünya miqyasında qazandığı nəticələrə görə qiymətləndirilir.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) son illərdə keçdiyi inkişaf yolu da məhz bu dəyişən yanaşmanın fonunda diqqət cəlb edir. Universitet qarşısına yalnız milli səviyyədə uğur qazanmaq deyil, dünya səviyyəli universitetə çevrilmək məqsədi qoyub. THE World University Rankings 2027-də əldə olunan nəticə isə bu strateji hədəfə gedən yolda UNEC-in mövqeyinin möhkəmləndiyini göstərən mühüm göstəricilərdən biridir.

Bu baxımdan Times Higher Education World University Rankings 2027-nin nəticələri Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) son illərdə keçdiyi inkişaf yolunun miqyasını göstərən mühüm göstəricilərdən biridir.

UNEC 2027-ci il reytingində 2297 universitet arasında 701-800-cü qrupda yer alıb. Daha mühüm məqam isə odur ki, bu nəticə universitetin əvvəlki göstəricisi ilə müqayisədə ciddi yüksəlişdir. UNEC həmçinin Azərbaycan və Cənubi Qafqaz üzrə ən yüksək nəticə göstərən universitet mövqeyini qoruyub.

UNEC-in nəticəsini yalnız "701-800" rəqəmi ilə ifadə etmək bu uğurun miqyasını tam göstərmir. Əsl mənzərə reytingin ayrı-ayrı göstəricilərinə, bir il ərzində baş verən dəyişikliklərə və UNEC-in dünyanın tanınmış universitetləri ilə müqayisəsinə baxdıqda ortaya çıxır.

THE World University Rankings 2027-də 118 ölkədən 2297 ali təhsil müəssisəsinin göstəriciləri qiymətləndirilib. Qürurverici hallardan biri odur ki, əvvəlki illə müqayisədə həm universitetlərin, həm də ölkələrin sayının artmasına baxmayaraq, UNEC öz mövqeyini daha da yaxşılaşdıraraq 701-800-cü qrupda qərarlaşıb.

UNEC-in reytingdə ümumi balı 40,42,3 intervalındadır. Universitetin bu nəticəyə çatmasında iki istiqamət xüsusilə fərqlənir: tədqiqatın keyfiyyəti və beynəlmilləşmə.

Bu iki göstəricidəki nəticə UNEC-in, sadəcə, reytingdə yüksəlmədiyini, həm də yüksəlişin konkret akademik və institusional göstəricilərə əsaslandığını göstərir.

Tədqiqatın keyfiyyəti üzrə UNEC 323-cü, beynəlmilləşmə üzrə isə 376-cı mövqədə qərarlaşıb. Yəni universitetin ümumi 701-800-cü qrupdakı mövqeyinin arxasında dünya miqyasında ilk 400-lükdə yer alan iki mühüm göstərici dayanır.

Bu, UNEC-in inkişaf modelinin mahiyyətini də göstərir: universitetin global rəqəbatdə irəliləyişinin əsas dayaqları elmi tədqiqatların keyfiyyətinin yüksəlməsi və beynəlxalq akademik inteqrasiyanın genişlənməsidir.

UNEC dünyanın bəzi aparıcı universitetlərindən yüksəkəddir

UNEC-in nəticəsini miqyasını göstərən ən diqqətçəkən məqamlardan biri reytingdə onunla müqayisə olunan universitetlərdir.

THE WUR 2027 cədvolinə əsasən, UNEC-in yerləşdiyi 701-800-cü qrupdan sonra gələn 801-1000-ci qrupda dünyanın müxtəlif ölkələrindən tanınmış universitetlər yer alır. Bu siyahıda Qlazqo Kaledoniya Universiteti, Hacettəpe Universiteti, Patras Universiteti, Varşava Universiteti, Vestminster Universiteti, Yıldız Texniki Universiteti, Sevilya Universiteti, Texas Universiteti (Arlington) və s. kimi ali təhsil müəssisələrini görə bilirək. UNEC həmin universitetlərdən daha yüksək reyting qrupunda qərarlaşıb. Bu müqayisə UNEC-in nəticəsinin beynəlxalq miqyasını göstərən ən mühüm faktlardan biridir.

Əsas sıçrayış: UNEC tədqiqat universitetinə çevrilmə xəttini gücləndirir

UNEC-in THE WUR 2027 nəticəsinin ən güclü tərəfi tədqiqatın keyfiyyəti (Research Quality) göstəricisidir. Bir il əvvəl bu istiqamətdə 481-ci mövqədə olan UNEC 2027-ci ildə 323-cü yerə yüksəlib. Beləliklə, universitet cəmi bir il ərzində 158 pillə irəliləyib. Eyni zamanda göstəricinin balı 74,5-dən 80,4-ə yüksəlib. Bu nəticə UNEC-in global akademik rəqəbatda ən mühüm üstünlüklərindən birinin məhz tədqiqat olduğunu göstərir.

Artım yalnız yekun göstəricidə baş verməyib. Tədqiqat keyfiyyətini formalaşdırən komponentlərdə də əhəmiyyətli dinamika qeydə alınıb. Elmi tədqiqatın mükəmməlliyi göstəricisi 7,79-dan 13,24-ə yüksəlib. Sitat təsiri 1,96-dan 2,9-a, tədqiqat gücü 1,83-dən 2,12-yə, tədqiqat təsiri isə 23,77-dən 28,38-ə çatıb.

Xüsusilə elmi tədqiqatın mükəmməlliyi üzrə artım diqqətçəkəndir. Çünki bu göstərici elmi fəaliyyətin yalnız kəmiyyətini deyil, yüksək-keyfiyyətli tədqiqat nəticələrinin mövcudluğunu da xarakterizə edir.

Başqa sözlə, UNEC-in global reytingdəki yüksəlişi yalnız universitetin daha çox elmi iş aparması ilə izah olunmur. Elmi nəticələrin keyfiyyəti, təsiri və beynəlxalq akademik döviyyəyə daxil olması da güclənir.

UNEC-in tədqiqat keyfiyyəti dünya medianından 27,1 bal yüksəkdir

UNEC-in tədqiqat sahəsindəki nəticəsini daha aydın görmək üçün onu dünya universitetlərinin median göstəricisi ilə müqayisə etmək kifayətdir.

Reytingdə UNEC-in **Tədqiqatın keyfiyyəti** üzrə göstəricisi 80,4 bal təşkil edib. Bu, dünya universitetlərinin 53,3 ballıq median göstəricisindən **27,1 bal yüksəkdir**.

UNEC-in tədqiqat keyfiyyəti üzrə nəticəsinin dünya medianından bu qədər yüksək olması universitetin elmi fəaliyyətinin artıq yalnız milli akademik çərçivədə deyil, beynəlxalq müqayisə müstəvisində də güclü nəticə göstərdiyini deməyə əsas verir.

UNEC beynəlmilləşmədə dünya medianını ciddi şəkildə üstələyib

UNEC-in THE World University Rankings 2027 nəticələrində ən böyük irəliləyiş Beynəlxalq baxış (International Outlook) göstəricisində qeydə alınıb. Universitet bu göstərici üzrə bir il ərzində 652-ci yerdən 376-cı yerə yüksəlib, göstərici üzrə balı isə 59,0-dan 74,7-yə çatıb. UNEC-in bu nəticəsi dünya universitetləri üzrə 44,9 ballıq median göstəricidən 29,8 bal yüksəkdir.

Beynəlmilləşmənin ayrı-ayrı komponentləri, yəni beynəlxalq həmmüəlləflilik göstəricisi 59,5 faizdən 68,3 faizə, beynəlxalq akademik heyətin payı 14,7 faizdən 25 faizə, beynəlxalq tələbələrənin payı isə 7 faizdən 11,9 faizə yüksəlib.

Başqa sözlə, universitetin beynəlmilləşməsi UNEC alimlərinin xarici həmkarlarla birgə elmi fəaliyyətinin genişləndiyini, beynəlxalq əməkdaşların payının yüksəlməsini, xarici tələbələrənin sayının artmasını, bununla da UNEC-in ölkə xaricində də daha cəlbədiçi akademik mərkəzə çevrildiyini nümayiş etdirir.

Baş əsas göstəricidə ardıcıl irəliləyiş

UNEC-in THE World University Rankings 2027 nəticəsi göstərir ki, universitetin inkişafı yalnız iki istiqamətlə məhdudlaşmayıb. THE reytinginin 5 əsas göstəricisinin hər birində UNEC əvvəlki nəticəsindən daha yüksək mövqeyə yüksəlib. Bu da universitetdəki inkişafın ayrı-ayrı sahələr üzrə deyil, daha geniş və sistemli xarakter daşdığını göstərir.

Tədqiqatın keyfiyyəti və Beynəlxalq baxış göstəriciləri ilə yanaşı, digər əsas istiqamətlərdə də müsbət dinamika müşahidə olunub. Tədris göstəricisində UNEC 1302-ci yerdən 1182-ci yerə, Tədqiqat mühiti göstəricisində 2001-ci yerdən 1879-cu yerə, Sənaye göstəricisində isə 1904-cü yerdən 1893-cü yerə yüksəlib.

Bu nəticələrin hər biri ayrıca əhəmiyyət daşısa da, onların birlikdə yaratdığı mənzərə daha önəmlidir. Çünki reytingdəki tədrisdən tədqiqat mühitinə, elmi fəaliyyətin keyfiyyətindən beynəlxalq əlaqələrə qədər müxtəlif istiqamətlərdə qeydə alınan irəliləyiş UNEC-dəki inkişafın kompleks xarakter daşdığını göstərir.

UNEC-in növbəti mərhələsi: elmdən təsərə

Reyting nəticələri universitetin yalnız güclü tərəflərini deyil, növbəti inkişaf imkanlarını da göstərir.

UNEC-in Research Quality göstəricisi 80,4 olduğu halda Research Environment göstəricisi 12,3-dür. Industry göstəricisi isə 20,4 baldır. 701-800-cü qrupun median göstəriciləri ilə müqayisədə bu sahələrdə əlavə inkişaf potensialı mövcuddur.

Bu, əslində, universitet üçün növbəti mərhələnin məntiqini müəyyən edir.

Əgər əvvəlki mərhələdə əsas məqsədlərdən biri keyfiyyətli elmi tədqiqatların yaradılması idisə, növbəti mərhələdə bu tədqiqatların universitet daxilində daha güclü elmi mühit yaratması və real iqtisadiyyatla əlaqəsinin genişlənməsi ön plana çıxır.

Xüsusilə UNEC kimi iqtisadiyyat və biznesyönümlü universitet üçün elmi tədqiqatların sənaye, biznes, maliyyə sektoru və dövlət idarəçiliyi ilə əlaqələndirilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Bu baxımdan Sənaye (Industry) göstəricisinin qarşdakı illərdə yüksəldilməsi UNEC-in global reytingdə daha yüksək qruplara keçidi üçün potensial istiqamətlərdən biridir.

UNEC türk dünyasının TOP 10 universiteti arasında

Sıra	Reyting aralığı	Universitet	Ölkə
1	326 - 350	Koç University	Türkiyə
2	326 - 350	Middle East Technical University	Türkiyə
3	376 - 400	Sabancı University	Türkiyə
4	376 - 400	Nazarbayev University	Kazaxıstan
5	401 - 450	Boğaziçi University	Türkiyə
6	551 - 600	Taşkent Institute of Irrigation and Agricultural Mechanisation	Uzbekeistan
7	651 - 700	Bilkent University	Türkiyə
8	651 - 700	Istanbul Technical University	Türkiyə
9	651 - 700	Taşkent State University of Economics	Uzbekeistan
10	701 - 800	Azerbaijan State University of Economics (UNEC)	Azərbaycan

UNEC-in THE WUR 2027-dəki nəticəsinin daha bir mühüm göstəricisi onun Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin universitetləri arasında TOP 10-da yer almasıdır.

THE WUR 2027-də UNEC Türkiyənin Koç, Orta Doğu Texniki, Sabancı, Boğaziçi, Bilkent, İstanbul Texniki universitetləri, Qazaxıstanın Nazarbayev Universiteti, Özbəkistanın Daşkənd Suvarma və Kənd Təsərrüfatının Mexanikləşdirilməsi İnstitutu və Daşkənd Dövlət İqtisad Universiteti ilə UNEC TOP-10-ə daxildir.

Bu nəticənin başqa bir mühüm tərəfi də siyahının coğrafi və akademik mənzərəsidir. İlk onluqda Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan və Azərbaycan universitetləri təmsil olunur. UNEC isə bu siyahıda Azərbaycanı təmsil edən yeganə universitet kimi TOP 10-a daxil olub.

Daha əhəmiyyətli, UNEC-in global mövqeyi onun türk dünyasının akademik məkanında da rəqəbat qabiliyyətinin artdığını göstərir.

İqtisadiyyatyönümlü universitetlər arasında beynəlxalq rəqəbat

UNEC-in nəticəsini daha düzgün qiymətləndirmək üçün onu öz profilinə yaxın universitetlərlə müqayisə etmək də əhəmiyyətlidir.

THE WUR 2027 üzrə aparılan təhlildə UNEC-in Mərkəzi və Şərqi Avropa, Türkiyə və Rusiyada reytingdə yer alan ixtisaslaşmış iqtisadiyyat universitetlərinin ekseriyyətindən daha yüksək qrupda qərarlaşdığı göstərilir.

Bu siyahıda UNEC Mərkəzi və Şərqi Avropa, Türkiyə və Rusiyanın ixtisaslaşmış iqtisadiyyatyönümlü universitetlərinin ekseriyyətini qabaqlayır. Onların sırasında Buxarest İqtisadi Araşdırmalar Universiteti (Rumıniya), Afina İqtisadiyyat və Biznes Universiteti (Yunanıstan),

Varşava İqtisadiyyat Məktəbi (Polşa), TOBB İqtisadiyyat və Texnologiya Universiteti (Türkiyə), İzmir İqtisadiyyat Universiteti (Türkiyə), Praqa İqtisadiyyat və Biznes Universiteti (Çexiya), Pexanov adına Rusiya İqtisad Universiteti (Rusiya) və Vrotslav İqtisadiyyat və Biznes Universiteti (Polşa) kimi ixtisaslaşmış ali məktəblər yer alır.

UNEC üçün bu müqayisənin xüsusi əhəmiyyəti var. Çünki universitet öz profilinə yaxın ali məktəblər arasında da beynəlxalq rəqəbat qabiliyyətini nümayiş etdirir. Bu, UNEC-in yalnız ümumi universitet reytingində deyil, iqtisadiyyat və biznes təhsili üzrə ixtisaslaşmış beynəlxalq akademik mühitdə də mövqeyini möhkəmləndirdiyini göstərir.

Reytingdəki yüksəlişin fəlsəfəsi: daha çox rəqəm yox, daha çox keyfiyyət

UNEC-in Rankings 2027 nəticəsinə yalnız reyting cədvəlindəki rəqəm kimi baxmaq düzgün olmaz. Əslində, bu nəticə universitetin son illərdəki inkişaf fəlsəfəsinin müəyyən mənada ölçülə bilən ifadəsidir.

Bir tərəfdən tədqiqatın keyfiyyəti artır. Digər tərəfdən beynəlxalq həmmüəlləflilik genişlənilir. Xarici akademik heyətin payı yüksəlir. Beynəlxalq tələbələrənin sayı artır. Tədqiqat məhsuldarlığı yaxşılaşır. Tədris göstəricisi yüksəlir. Tədqiqat mühiti üzrə irəliləyiş əldə edilir. Bütün bunlar birlikdə universitetin global mövqeyinə təsir göstərir.

Məhz buna görə UNEC-in 2027-ci il nəticəsini bir "reyting uğuru"ndan daha geniş - universitetin akademik transformasiyasının göstəricisi kimi qiymətləndirmək lazımdır.

Dünya səviyyəli universitet olmaq - qarşıya qoyulan məqsəddən strateji hədəfə

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin qarşısında duran əsas məqsəd yalnız beynəlxalq reytinglərdə yüksək mövqe tutmaq deyil, əsas məsələ UNEC-in dünya səviyyəli universitetə çevrilməsidir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev məni rektor təyin edərkən qarşıma bir vəzifə qoymuşdur: "Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti dünya səviyyəli universitet olmalıdır!" Bu, bizim fəaliyyətimizin əsas istiqamətini müəyyən edən strateji tapşırıqdır. Biz bu tapşırığın icrasını üçün universitetin inkişafının uzunmüddətli baxışını müəyyənləşdirdik. "UNEC 100 İnkişaf Strategiyası" məhz bu baxışın sistemli ifadəsidir. Strategiyamız qarşıya qoyduğu əsas məqsədlərdən biri UNEC-in 100 illik yubileyini qeyd edəcdəyi 2030-cu ildə dünyanın TOP 500 universiteti sırasında yer almasıdır.

Bu gün THE World University Rankings 2027-də 701-800-cü qrupda qərarlaşmağımız məhz həmin böyük hədəfə aparan yolun növbəti mərhələsidir. Bizim üçün hər bir reyting nəticəsi son deyil, növbəti məqsədə çatmaq üçün özümlə verdikimiz hesabatdır.

Biz artıq dünyanın aparıcı universitetləri ilə eyni reyting məkanında rəqəbat aparırıq. UNEC-in Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin universitetləri arasında TOP 10-da yer alması da bu yolun mühüm göstəricilərindəndir. Lakin əldə etdiyimiz nəticələr bizi arxayınlaşdırmamalıdır. Əksinə, hər yeni uğur qarşımızda daha böyük məsuliyyət yaradır.

2030-cu ildə UNEC-in 100 illiyini dünyanın TOP 500 universitetindən biri kimi qeyd etmək bizim əsas hədəfimizdir. Bu hədəfə yalnız reyting üçün deyil, dünya səviyyəli universitet anlayışını UNEC-də real məzmunla çevirməsi üçün gedirik. Biz istəyirik ki, UNEC məzunu dünyanın istənilən universitetində, şirkətində və təşkilatında rəqəbat apara bilsin, UNEC alimlərinin araşdırması beynəlxalq elmi mühitdə tanınan, universitetimiz dünyanın müxtəlif ölkələrindən tələbə və alimlərin üz tutduğu, yeni ideyaların yarandığı və ölkəmizin inkişafına töhfə verən akademik mərkəzə çevrilsin.

UNEC-in 100 illiyinə gedən yol, əslində, UNEC-in gələcəyini bu gündən qurmaq yoludur. Bizim hədəfimiz aydındır. UNEC-in tarixinin ən mühüm inkişaf mərhələlərindən birinə çevirmək əzmindəyik.

Reytingin metodologiyası

THE WUR universitetləri beş əsas istiqamət üzrə qiymətləndirir: Tədqiqatın keyfiyyəti - 30 faiz, tədris - 29,5 faiz, tədqiqat mühiti - 29 faiz, beynəlmilləşmə - 7,5 faiz, sənaye ilə əməkdaşlıq - 4 faiz. Bu bölgü göstərir ki, reyting nəticəsinin formalaşmasında tədqiqat və tədris göstəriciləri xüsusi çəkiyə malikdir.

Ədalət MURADOV, UNEC-in rektoru, professor

Azərbaycanın dəstəyi ilə "Şimal-Cənub" marşrutu global logistik dəhlizə çevriləcək

Dünyada baş verən geosiyasi proseslər global iqtisadiyyata ciddi ziyan vurur. Xüsusilə bu, iki önəmli sahədə özünü büruzə verir. Birincisi, Hörmüz boğazında və Qırmızı dənizdə gedən hərbi əməliyyatlar neft ixracını minimum səviyyəyə endirib. İkincisi, Hörmüz boğazında, Qırmızı dənizdə gedən savaşlar, Rusiya-Ukrayna müharibəsi dünyanın logistik imkanlarını məhdudlaşdırıb.

Neftin dünya bazara çıxarılmasında yaranan əngəllər onun psixoloji hədd sayılan 100 dolları keçməsinə səbəb olub. Beynəlxalq logistikada ortaya çıxan çətinliklər isə global ticarət və təchizat zəncirində qırılmalarla nəticələnib. Bu üzdən dünyada iqtisadi fəallıq azalıb, ticarətin səviyyəsi aşağı düşüb. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə, proses bir qədər də uzansa, dünyada iqtisadi böhranın baş verməsi qaçılmaz olacaq.

Hazırda Rusiya özünün ən çətin dövrünü yaşayır. Belə ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi onun iqtisadi gücünü xeyli zəiflədib. Çünki bu müharibə Şimal qonşumuz böyük məbləğdə vəsait xərcləməyə məcbur edir. Digər tərəfdən Ukrayna raket və dron zərbələri ilə Rusiyanın neft emalı müəssisələrinin çoxunu sıradan çıxarıb. İş o yerə çatıb ki, bu ölkə özü dizel yanacağına xaricdən almaq barədə düşünür, mövcud ehtiyatlarını satışını isə gələn ilədək qadağan edib.

Rusiyanın ciddi problemi təkə neft ixracı ilə məhdudlaşmır. Bu ölkənin qarşılaşdığı çətin və hələlik həll edə bilməyəcəyi məsələ logistika ilə bağlıdır. Belə ki, Rusiya dünya bazara Avropa və Qara dəniz vasitəsilə çıxırdı. İndi iki ölkə arasında gedən müharibə üzündən bu imkanlarından məhrum olub. Bu üzdən yeganə çıxış yolunu "Şimal-Cənub" nəqliyyat marşrutunun aktivləşdirilməsində görür.

İndi Şimal qonşumuz nəqliyyat blokadasından çıxmasını yolunu "Şimal-Cənub" marşrutunun və Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) fəaliyyətində görür. Bu səbəbdən Şimal qonşumuzun yüksək rəsmiləri Zəngəzur dəhlizi (TRIPP) ilə bağlı pozitiv bəyanatlar səsləndirirlər.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun plenar sessiyasında bildirmişdir: "Düqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, marşrutun bir hissəsi Azərbaycan ərazisindən keçməlidir. Azərbaycan bu layihənin həyata keçirilməsinə dəstəkləyir və onu perspektivli hesab edir".

Rusiya Prezidenti həmçinin layihənin reallaşdırılması üçün zəruri kredit vəsaitlərinin ayrılmasına Rusiya tərəfinin hazır olduğunu açıqlayıb: "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinə gəlincə, biz kredit resursları ayırmağa hazırıq. Bunun üçün müvafiq maliyyə vəsaitlərimiz nəzərdə tutulub".

Məlum olduğu kimi, ölkəmizin xarici siyasətinin əsas prinsipi bütün ölkələrlə qarşılıqlı fayda əsasında əməkdaşlıq etməkdir. Dövlətin bu istiqamətdə apardığı siyasət Orta dəhlizi dünya üçün əhəmiyyətli bir ticarət marşrutuna çevirib. Hazırda yeganə global bağlantı artırılasıdır ki, fasiləsiz işləyir. Bu, Prezident İlham Əliyevin apardığı uğurlu xarici siyasətin parlaq qələbəsidir.

Azərbaycan dünya üçün əhəmiyyətli ola biləcək "Şimal-Cənub" marşrutunun fasiləsiz fəaliyyət göstərməsi üçün üzərinə düşən vəzifələri uğurla icra edir. Rusiyaya uzanan dəniz və avtomobil yollarını müasir dövrün tələbinə uyğun modernləşdirir. Bununla yanaşı, Astarada yükdaşımalara asanlaşdırmaq üçün böyük gömrük terminalını tikib. İran tərəfinə uzanan avtomobil yolları dünya standartlarına uyğun yenilənib. Azərbaycan bu marşrutda önəmli qovşaq ölkə olmaq üçün bütün zəruri addımları atır.

Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev Bakıda keçirilən 2-ci Azərbaycan Beynəlxalq İnvestisiya Forumu çərçivəsində təşkil olunan "Parçalanmış dünyada etimadın bərpası: Cənubi Qafqaz global bağlantı və investisiya sabitliyinin dayağı kimi" mövzusunda keçirilən tədbirdə demişdir: "Bu gün biz Azərbaycan ərazisindən yüklərin daşınmasına artan tələbat görürük. İş-tir "Şərq-Qərb", istərsə də "Şimal-Cənub" istiqamətində olsun. Biz bu iki mühüm marşrutun kəsişməsində yerləşirik. Yeri gəlmişkən, biz hər iki nəqliyyat dəhlizində fəal iştirak edən azsaylı ölkələrdən biriyik. Bu il Azərbaycan ərazisindən tranzit yükdaşımalarının həcmi 16 milyon tona çatacaq, lakin bizim məqsədimiz 2030-cu ilə qədər bu göstəricini 25 milyon tona çatdırmaqdır. Ola bilsin ki, bu göstərici hər iki - "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" istiqaməti üzrə hətta daha yüksək olsun".

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

VƏTƏN müharibəsinin möhtəşəm ZƏFƏRİ

7 ZƏFƏR gündəliyi oktyabr 2020-ci il

7 oktyabr

İlham ƏLİYEV: "Ermənistan döyüş meydanında bizim qarşımızda dura bilmir"

Prezident İlham Əliyev "CNN-Türk" və "Euronews" televiziyalarına müsahibə verib.

Hər şeyin plan üzrə gedişini vurğulayan dövlət başçısı deyib ki, Azərbaycan Ordusu öz ərazi bütövlüyünü bərpa edir. Əməliyyat uğurla davam edir. Artıq bir şəhər və bir çox kənd işğaldan azad edilib. Bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı işğalla heç vaxt barışmayacaq: "Qarabağ bizim tarixi, əzəli torpağımızdır! Təəssüf ki, uzun müddət ərzində aparılan müzakirələr bir nəticəyə gətirib çıxarmadı. Belə olan halda, əlbəttə ki, Azərbaycan təkbəşinə öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməli idi və bunu edir".

Döyüş meydanında məğlub olan Ermənistanın dinc əhaliyə qarşı zorakılıq göstərməsini, cəbhə xəttindən çox uzaq olan şəhər və rayonlarımıza ballistik raketlər atması isə Prezident belə şərh edir: "Bu, Ermənistan ordusunun acizliyi və Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərlərinin cinayətidir. Çünki mülki şəxslərə zorakılıq göstərmək, onlara qarşı atəş açmaq, ballistik raketlərlə mülki şəhərləri dağıtmaq müharibə cinayəti sayılır. Bu, onu göstərir ki, Ermənistan döyüş meydanında bizim qarşımızda dura bilmir. Döyüşü udur və bizi dayandırmaq, eyni zamanda mülki əhaliyə qarşı maksimum dərəcədə cinayət törətmək üçün belə çirkin əməllərə əl atır".

Çaşbaş qalan erməni hərbcilər bir-birini güllələyiblər

Bütün cəbhəboyu döyüşlər davam edir. Cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində qoşunlarımız qazanılan nailiyyəti genişləndirmək məqsədilə döyüş əməliyyatları aparır. Qarşıqlıq artilleriya atışları qeydə alınıb.

Düşməne endirilən artilleriya zərbələri nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin 5-ci dağatıcı alayının müdafiə sahəsində komanda müşahidə məntəqəsi sıradan çıxarılıb. Çoxlu sayda ölən və yaralananlar var.

Öldə olunan məlumata əsasən, Ermənistan silahlı qüvvələrinin 1-ci motoatıcı alayında ərzaq çatışmazlığı səbəbindən şəxsi heyətin qida təminatında ciddi problemlər yaranıb. Bunun nəticəsi olaraq düşmənin bölmələrinin şəxsi heyəti döyüş mövqelərini özbaşına tərk edərək fərarilik edir. Digər bölmələrdə döyüş sursatları və yanaq təminatında ciddi problemlər mövcuddur. Düşmənin bəzi istiqamətlərdəki müdafiə bölmələri arasında qarşıqlıq əlaqənin kəsilməsi səbəbindən onlar bir-birlərinə atəş açıb, ölən və yaralananlar olub.

Düşmənin 10-dək tankı, 6 D-20 topu, 30 avtomobil texnikası məhv edilib

Gün ərzində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində gedən döyüşlər zamanı Azərbaycan

Ordusunun endirdiyi zərbələr nəticəsində düşmənin xeyli itki verib.

Qoşunlarımızın atəş zərbəsi ilə düşmənin 10-dək tankı, 6 ədəd D-20 topu, 1 ədəd "Akasiya" özüyəriyən artilleriya qurğusu, 30-dək avtomobil texnikası və xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edilib.

Ermənistan ordusunun 1-ci və 7-ci alaylarının müdafiə sahələrində yerləşən bölmələrinin bir qrup əsgəri döyüş mövqelərini özbaşına tərk ediblər.

Ali Baş Komandan: "Biz haqq yolundan dönməyəcəyik"

Ali Baş Komandan Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Komanda Məntəqəsində müşavirə keçirib. Prezident qeyd edib ki, Azərbaycan Ordusu döyüş meydanında uğurlar əldə edir, hər gün döyüş bölgələrində aparılan əməliyyatlarla bağlı ona operativ məlumatlar verilir. Vəziyyət tam nəzarət altındadır və işğal edilmiş torpaqlarımızın bir hissəsi düşməndən təmizlənib. Artıq həmin şəhər və kəndlərimizdə Azərbaycan bayrağı dalğalanır.

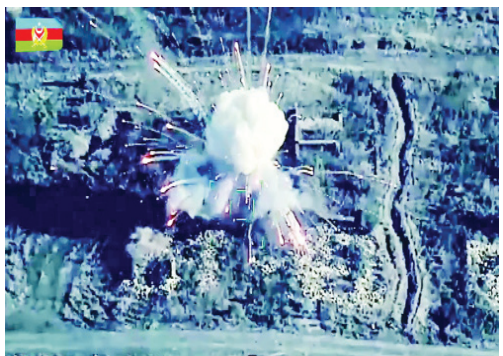
Sonda baş sərkərdə qətiyyətlə vurğulayıb: "Azərbaycan xalqını əmin etmək istəyirəm ki, biz bundan sonra da haqq yolundan dönməyəcəyik və heç bir qüvvə bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Düşməni sona qədər qovacağıq və ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik".

Ağstafada düşmənin PUA-sı məhv edilib

Saat 22:00 radələrində Ermənistan məxsus pilotsuz uçuş aparatı (PUA) Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Ağstafa rayonu sahəsində uçuş keçirməyə cəhd göstərüb.

Azərbaycan hava hücumundan müdafiə bölmələri tərəfindən aşkar olunan düşmənin PUA-sı dərhal məhv edilib.

250-dək tank, 270 artilleriya, 150 avtomobil, 8 silah-sursat anbarı məhv edilib

Azərbaycan Ordusu müəyyən olunmuş istiqamətlərdə irəliləyərək yeni dayaq məntəqələrini azad etməklə ərazini düşmənin qüvvələrindən təmizləyir. Döyüşlərdə düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, hərbi texnikası və digər texniki vasitələri məhv edilib.

Sentyabrın 27-dən oktyabrın 7-si saat 05:30-dək düşmənin ümumi itkiləri bunlardır: - 250-dək tank və digər zirehli texnika; - 270-dək artilleriya, yayılım atəşli raket sistemləri, minaatan;

- 60-dək hava hücumundan müdafiə vasitələri; - 11 komanda-idarəetmə və komanda-müşahidə məntəqəsi; - 8 silah-sursat anbarı; - 150-dək avtomobil texnikası; - 1 ədəd "S-300" zenit-raket kompleksi.

"Azərbaycan"

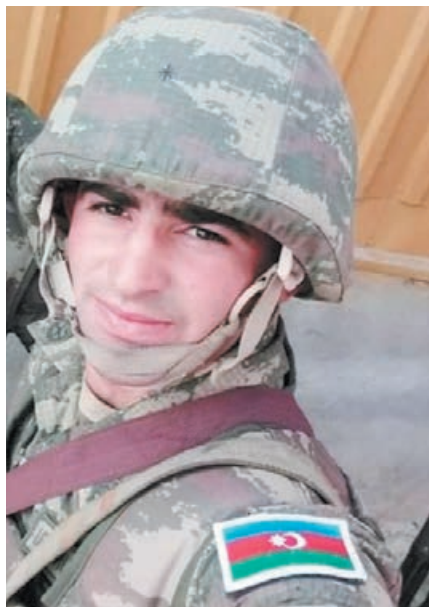
Vətən müharibəsinin ilk şəhidlərindən biri

Əslən Füzuli rayonunun Qacar kəndindən idi. Haqqında söz açacağıq. İgid 1994-cü il oktyabrın 1-də İmişli rayonunun Bəhrəmtəpə qəsəbəsində məcburi köçkün ailəsində dünyaya gəlib. Yurdundan, ata ocağından ayrı böyüyüb boya-başa çatıb. Elməddin Əhmədzaadə bunu tale qisməti hesab etməyib. Onu doğma Füzulinə işğalçı ermənilər həsrət qoymuşdular.

O, yurdunda at oynadan azğın düşmənləri lap kiçik yaşlarından atasının söhbətlərindən tanıyırdı. Elə Elməddin Vətənə məhəbbətinin müqəddəsliyini də, böyüklüyünü də valideynlərinin yurd sevgili sözləri ilə könlünə köçürmüşdü.

Elməddin Əhmədzaadə XX əsrin sonlarında dünyaya göz açan azərbaycanlıların eksoriyyəti kimi müharibəni, Vətən torpağının azadlığı uğrunda döyüşərək qəhrəmanlıq göstərməyi nə filmlərdən, nə də kitablardan öyrəndi. O illərin uşaqlarının çoxunun atası, əmisi, dayısı Birinci Qarabağ müharibəsində dəyanətlə vuruşmuşdu. Həmin vaxtlar Azərbaycan dövlət müstəqilliyinə yeni qovuşmuş, ordusunun hələ formalaşdırılmamışdı. İqtisadi tənəzzül, maddi çətinliklər respublikada vəziyyəti daha da ağırlaşdırmışdı.

Himayədarları tərəfindən hər cür yardım alan, o vaxtların müasir silahları ilə təchiz olunan Ermənistan isə misli görünməmiş faciələr, cinayətlər törədirdi. Nəticədə, Azərbaycanın qəhrəman övladları mərdliklə vuruşsa da, Qarabağı və Şərqi

Zəngəzuru Ermənistanın işğalından xilas edə bilməmişdilər.

Elməddinin atası Uğur kişi də Birinci Qarabağ müharibəsində doğma yurdu uğrunda şiddətli döyüşlərdə iştirak etmiş, sağlamlığını itirmişdi. Onun üçün ən böyük itki isə el-obasının yağlarının ələ keçməsi, ailəsi ilə məcburi köçkün kimi yaşamaq məcburiyyətində qalması idi.

Atası keçdiyi döyüş yolundan, silahdaşlarından çox danışmışdı övladlarına. Balaca Elməddin onun söhbətlərini maraqla, həyəcanla dinləyirdi. Bir də atası onlara: "Vətən gözəldir. Oğul öz yurdunda düşməni tapdığı altında qoymaz" - deyirdi.

Elməddin Əhmədzaadə kiçik yaşlarından düşməni nifrət bəsləyir, işğalda qalan torpaqlarımızı əsarətdən qurtarmaq arzusu, əməli ilə yaşayırdı.

Vətən çağıranda "kimdən əskiyəm" deyən oğul

Bu, adında şükür, ürəyində Vətən olan Şükür Səfərlidi

44 günlük Vətən müharibəsindən əvvəl sağ olmasını istəmirəm, onun qan-qada qoxusunu oğullarımıza yaxın buraxmaq hissindən yaxa qurtara bilmirdim. Anayam, axı! Analar müharibə istəmir. Analar övlad itkisinə dözmə bilmir. İl-lərlə oğul yolu gözləməkdən bağrı çatlayan, ürəyi dayanan analar olub. Oğlu İkinci Dünya müharibəsindən dönməyən 105 yaşlı ana var ki, hələ də qulağı səsdədi.

Müharibə istəməməyimin ikinci bir səbəbi də var idi. Cəmiyyətdə kök salmış təsəvvürlərdən biri də bu idi ki, müharibənin ağır yükünü kasıb ailələrin oğulları daşıyır, imkanlı ailələrin övladları isə döyüşdən kənarda qalır. 44 günlük müharibə bu qənaəti alt-üst edən çoxsaylı həyat hekayələri ilə yadda qaldı. Bu hekayələr göstərdi ki, Vətən sevgisinin nə ölçüsü var, nə də maddi imkanla müəyyən olunan sərhədi. İmkanlı ailədə böyümək insanın Vətən qarşısındakı borcunu azaltmır. Həmin ailələrin övladları da ən ağır sınağın qarşısına çıxaraq öz seçimlərini bütün cəmiyyətə nümayiş etdirirlər. Belə oğullardan biri də Şükür Səfərlidir. Onunla bağlı düşüncələrimi, hörmətli və diqqətli oxucu, sonilə bölüşmək istəyirəm.

Şükür imkanlı ailədə doğulub. Evin əzizi, ailənin kiçiyidir. Ananın gözünün işığı, atanın arxa-dayaq saydığı bir oğuldur. Odlu ürəyi, möhkəm, eyilməz biləyi var. Məhz həmin ürək onu Vətən müharibəsi başlayanda cəbhənin ən odlu nöqtəsinə apardı. Atası Allahverdi Səfərov uzun illər prokurorluq orqanlarında müxtəlif vəzifələrdə çalışıb, bir neçə rayonun prokuroru olub. Baş ədliyyə müşaviri kimi fəaliyyət göstərər, bu gün isə təqaüddədir. Belə bir ailədə böyüyən övlad haqqında kənardan müəyyən təsəvvür yaranmasa təbii. Elə düşünmək olar ki, atasının tutduğu mövqe, ailənin nüfuzu ona bir az erköynüklük, bir az da özündənrazılıq gətirib.

Amma Şükürə baxanda bu təsəvvürlər nə qədər yanlış olduğunu anlaşırsan. O, atasının adının kölgəsində böyüyən

övlad deyil, öz adı, davranışı və xarakteri ilə seçilən bir oğuldur. Böyük-kiçik yerini bilən, aldığı tərbiyəni hər addımında yaşadan, ailəsinin adına yük deyil, şərəf gətirməyə çalışan gənclər. Adında daşdığı şükranlıq borcunu haqqın hər nəfəsində verən oğlandır Şükür.

Təbii ki, heç kim ailəsinə seçmir. Hər bir ailədə dünyaya göz açıb və onun sonrakı taleyi aldığı tərbiyyəyə, təhsilə, ət-raf mühitə bağlıdır. Şükürün ailəsi bu Vətənin, bu torpağın hər qarışını sevmən, canını, qanını Vətənə qurban verməyə hazır olan övladlar tərbiyə edib. "Şükür həmin tərbiyənin bəhrəsidir", - desəm, səhv etməm. Hələ Tovuz döyüşləri zamanı çox həyəcanlı, evə-əşiyə sığmayan düşüncələrlə gününü başa vururdu, döyüşə can atırdı. Məhz o günlərdə ürəyi ilə gözünlün arasındakı məsafədə yuva quran Vətən sevgisi daha da böyüdü. Düşməni nifrət hissi alovlandı. Azərbaycanlı gənclər müharibəyə getmək üçün "yarış" a durdular. Hərbi komissarlıqların qarşısında həttə gecələyən oğlanlar vardı. Hər kəs düşməni diz çökdürməyin həzzini yaşamaq istəyirdi.

Bir gün atası sözarası ondan cəbhəyə getmək haqqında müraciət edib-etmədiyini soruşur. "Əlbəttə, kimdən əskiyəm?" deyər zarafatqarışıq cavab alan atasının ürəyi dağa dönür, oğlundan dolayı qürur hissi keçirir. Əmin olur ki, oğur müharibə başlayarsa, oğlunu kimə yolundan döndərə bilməyəcək. Bu əminlik qəlbinin bir güşəsində ən qiymətli sirr kimi gizlənir.

Ata bildirir... bildirdi ki, bir gün müharibə başlayacaq. Bir gün bu xalq ayağa qalxıb torpaqlarını geri alacaq, qoyub gəldiyi yuvasına dönəcək. Şükür də tərəddüd etmədən əlinə silah alıb döyüşə yollanaçaq. Çox şükür ki, onun Şükür balası heyatın ən ağır sınağından üzüağ, alnaçıq çıxdı. Müharibə meydanında zenit-raket artilleriya batareyasının tərkibində cəsərlə, qorxmadan döyüşdü, düşməni üzəri-nə yeridi. Füzuli, Cəbrayıl, Hadrut, Xocavənd rayonlarının düşməndən azad edilməsində bu igid oğlunun da payı var. İndi sinəsində bir neçə medal daşıyır. "Füzulinin azad olunmasına görə", "Cəbrayıl-

O, İmişli rayonunun Yeni Bəhrəmtəpə qəsəbəsində yerləşən Füzuli rayon 35 sayılı tam orta məktəbdə oxumağa başladı. Elməddin Əhmədzaadə 2012-ci ildə təhsilini Bakıda Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseydə davam etdirdi. Liseyi bitirdikdən sonra, 2014-cü ildə müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırıldı. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində xidmət etdi. Nümunəvi əsgər oldu, verilən tapşırıqları məsuliyyətlə yerinə yetirdi. Onun hərbi xidmətinə başa vurmağı ərofəsində, 2016-cı ilin aprelində işğalçı Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatı nəticəsində döyüşlər başladı. Elməddin Əhmədzaadə də Aprel döyüşlərində iştirak etdi. 2016-cı il o, müddətli həqiqi hərbi xidməti fəxri fərmanla bitirib geri döndü.

Aprel döyüşlərindən sonra Elməddin Əhmədzaadənin hərbcilə olmaq arzusu qətişdi. O, valideynlərinə də niyyətini bildirdi. Bir müddət sonra Elməddin məqsədinə çatdı. Elməddin Əhmədzaadə hərbcilə kimi vətəninə xidmət etməyə başladı.

2020-ci il sentyabrın 26-sı gecəsi Elməddin valideynlərinə, əmisinə, dostlarına bir-bir zəng vurdu. Hər kəsəndə hallıq istədi. Həmin gecə vəziyyət yenidən gərginləşmişdi.

Sentyabrın 27-si səhəri bütün Azərbaycan xalqı baş verənlərdən xəbər tutdu. Ermənistan silahlı qüvvələri bir neçə istiqamətdən müxtəlif növ silahlardan, həmçinin ağır artilleriyadan istifadə edərək yaşayış məntəqələrini, hərbi mövqelərini atəşə tutmuşdular. Mülki əhali və hərbcilərimiz arasında itkilər, yaralananlar var idi.

Beləliklə, Vətən müharibəsi Ermənistan silahlı qüvvələrinin növbəti təxribatı səbəbindən başladı. Azərbaycanın qəhrəman oğulları otuz ilə yaxın Ermənistanın işğal altında saxladığı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur torpaqlarının azadlığı uğrunda döyüşlərə atıldılar. Elməddin Əhmədzaadə də Vətən harayına səs verən mərd oğulların sırasında yer aldı.

Elməddin Vətən müharibəsi zamanı Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına iştirak etdi. Bir neçə strateji yüksəklik və yaşayış məntəqələrinin erməni tapdağından azad edilməsində müstəsna xidmət göstərdi. Amma elə müharibənin ilk günündə - sentyabrın 27-də Füzulinin azadlığı uğrunda döyüşdə snayper gülləsindən şəhid oldu.

Döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə, Elməddin Uğur oğlu Əhmədzaadə ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamlarına əsasən, "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "İgidliyə görə" medalları ilə təltif edildi.

Vətən müharibəsində işğalçılara qarşı şiddətli döyüşlərdə vuruşan qəhrəman Qarabağ və Şərqi Zəngəzur torpaqlarının tamamilə azad olunmasını, böyük Zəfəri-mizi görmədi. Ancaq silahdaşları Elməddin kimi igidlərin qalibiyyət arzularını yarımçıq qoymadılar, Azərbaycanın suverenliyini tam bərpa edərək üçrəngli, müqəddəs bayrağımızı bütün ərazilərimizdə dalğalandırdılar.

*Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"*

lin azad olunmasına görə", "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları. Hər biri bir döyüşün, bir yolun, bir gecənin, bir təhlükənin səssiz şahididir. Onlara baxanda sadəcə metal parçası kimi görmək doğru deyil. Hər medalın arxasında səngərin soyuğu, döyüşün gurultusu, silahdaşların nəfəsi, Vətən torpağının uğrunda yaşanan həyəcan və məsuliyyət dayanır.

Şükür o günləri xatırlayanda özündən çox döyüş yoldaşlarından, birlikdə keçdikləri yollardan, azad olunan torpaqlardan bu gün qürurla danışır. Çünki əsl döyüşçü üçün qəhrəmanlıq haqqında danışmaqdan daha vacib olan onu yaşamaqdır. Və illər keçsə də, sinəsində daşdığı həmin medallar ona bir həqiqəti xatırladır: bir vaxtlar Vətən çağırdı, o da öz yerini bildi, silahını götürdü və Vətən torpağının azadlığı uğrunda döyüşdü.

Əslində, qarabağlı olmayan, hətta o tərəflərdə heç bir qohum-əqrəbəsi yaşamayan Şükür üçün dövlətimizin başçısının "Qarabağ Azərbaycandır!" deyimini Vətən şüarı idi. Beynində, zehində kök atan bu sözlər onu döyüşdən döyüşə apardı, qələbədən qələbəyə ruhlandırdı. Bu gün böyükdən-kiçiyə - hər kəsin dilində əzbər olan bu şüardakı "Qarabağ" və "Azərbaycan" sözlərindən qiymətli, sevimli, gözəl bir söz varmı? Dünyanın bütün nöqtələrində yaşayan soydaşları-

*Züleyxa ƏLİYeva,
"Azərbaycan"*

Kənd təsərrüfatının inkişafına dair yeni dövlət proqramı həyata keçirilir

Yeni hədəflərə doğru

"Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı, baliqçılıq və akvakultura məhsullarının istehsalı və emalı sahələrinin inkişafına dair 2026-2030-cu illər üçün Dövlət Proqramı"nda qarşıya qoyulan vəzifələrin müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilməsi üçün Ağdam rayonunda zəruri tədbirlər görülür.

Ağdam respublikanın böyük iqtisadi potensiala malik rayonlarındandır. Burada torpaq münbit, su ehtiyatları bol, işçi qüvvəsi yetərinədir. Hələ sovet dönməndə Ağdam kəndli isəhsal etdiyi bol taxıl, pambıq, üzüm, heyvandarlıq məhsulları ilə ölkə iqtisadiyyatına sanballı töhfələr verir, halal zəhməti ilə bolluq yaradır, eyni zamanda öz ailəsinin firavan həyatını təmin edirdi. Güclü maddi-texniki bazaya malik təsərrüfatlar aqrar sektorun dinamik inkişafında etibarlı bünövrə, əsas amil idi. Azərbaycan rəhbərliyinin birinci mərhələsində xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev dəfələri Ağdamda səfər etmiş, güclü iqtisadi potensiala, yetərləmək ehtiyatlarına malik rayonun yüksəlişinə qayğısını əsirgəməmişdir. Davamlı qayğı hesabına Ağdam sürətlə inkişaf edir, rayon mərkəzi, kəndlər ilədən-ələ abaddır, əhali xoşbəxt və firavan həyat sürürdü. Faşist xislətlə nankor qonşularımız erməni mələklərinin əsassız ərazi iddiaları nəticəsində Azərbaycanın tərkib hissəsi olan Qarabağ ərazisi qaldı. Ermənistan silahlı qüvvələri kəndləri, şəhərləri darmadağın edib xarabəyə çevirdi. Ağzın düşməni Ağdamda daş üstə daş qoymadı. Günahsız insanları, uşaqları, qadınları, qocaları sadəcə azərbaycanlı olduqlarına görə acımasızca qətlə yetirdilər. Ruhlar şəhərin çevrilən Ağdamla otuz il ərzində xəyallarda, yuxularda görüldü. Bu ağır xatirələrə ona görə yada salırıq ki, 44 günlük müharibədə şanlı ordumuzun qazandığı qələbənin möhtəşəmiyi daha aydın olsun. Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı, müzəffər sərkərdə İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qəhrəman Azərbaycan əsgəri dövlətçilik tariximizə Zəfər sözünü qızıl hərflərlə yazdı. İndi bütün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurla bərpə və quruculuq işləri vəsət alıb. Müharibənin vurduğu yaraları ön qısa zamanda sağaltmaq üçün dövlət maliyyə imkanlarını, xəyalları gerçəkləşən, bütün varlığı ilə bu yurda bağlı insanlar ilə gücünü, qüvvəsini, ürəklərinin hərəkətini əsirgəməmişlər. Yaxın keçmişdə daş üstə daş qalmayan Ağdam indi minlərlə həvaləyə yenidən qurulur. Məhsul tələblərə cavab verən yollar çəkilir, yeni kəndlər, şəhərlər inşa edilir, möhtəşəm infrastruktur layihələri uğurla həyata keçirilir. Yaraşığı, rahatlığı, müasir standartlara cavab verməsi ilə diqqət çəkən Ağdam şəhərində yeni yaşayış məhəllələrində artıq yüzlərlə ailə məskunlaşıb. Böyük təsəllidir, çox qürurvericidir ki, Ağdam öz ağır acılarını, dözülməz sarsıntılarını arxada qoyub yenidən şöhrətli günlərinə qayıdır.

Bu gün Ağdamda genişmiqyaslı bərpə və quruculuq prosesi ilə paralel, kənd təsərrüfatı işləri də geniş vəsət alıb. Otuz il ərzində bar-bəhər həsrət qalmış, sinəsi çat-qat olmuş torpaqlar doğma sahiblərinin ilq nəfəsi, hərəkətli əlləri ilə yenidən canlamb üzə gəlir. Onu da unutmaq ki, otuz il ərzində rayon ərazisinin dördəüç hissəsi erməni işğalı altında qalıb. İşğaldan azad edilən ərazilərdə indi sözün həqiqi mənasında həyat qaynağına, bərpəyə, inkişafatın yeni mərhələsinə keçilib. Böyük təsəllidir, çox qürurvericidir ki, Ağdam öz ağır acılarını, dözülməz sarsıntılarını arxada qoyub yenidən şöhrətli günlərinə qayıdır.

ilə yanaşı, əkin-biçin işləri də genişlənir.

Ağdam kəndlisi "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı, baliqçılıq və akvakultura məhsullarının istehsalı və emalı sahələrinin inkişafına dair 2026-2030-cu illər üçün Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulan vəzifələri qarşıdakı dövr üçün özlərinin konkret fəaliyyət proqramı kimi qəbul ediblər. Bu məqsədlə rayonda geniş tədbirlər planı hazırlanıb, əsas hədəflər müəyyənləşdirilib. Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vəqif Həsənov söhbət zamanı kənd təsərrüfatının inkişafına dair yeni dövlət proqramının əhəmiyyətini döndə-döndə vurğuladı:

- Ölkənin aqrar sektorunda yeni və dinamik inkişafa təkan verəcək dövlət proqramı Ağdam rayonu üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Ona görə ki, rayon ərazisinin təxminən 75 faizi otuz il ərzində işğal altında, yad əllərdə qaldığından bərbad hala düşüb. Uzun illər boyu yeni yollar çəkilir, yeni kəndlər, şəhərlər inşa edilir, möhtəşəm infrastruktur layihələri uğurla həyata keçirilir. Yaraşığı, rahatlığı, müasir standartlara cavab verməsi ilə diqqət çəkən Ağdam şəhərində yeni yaşayış məhəllələrində artıq yüzlərlə ailə məskunlaşıb. Böyük təsəllidir, çox qürurvericidir ki, Ağdam öz ağır acılarını, dözülməz sarsıntılarını arxada qoyub yenidən şöhrətli günlərinə qayıdır.

Bu gün Ağdamda genişmiqyaslı bərpə və quruculuq prosesi ilə paralel, kənd təsərrüfatı işləri də geniş vəsət alıb. Otuz il ərzində bar-bəhər həsrət qalmış, sinəsi çat-qat olmuş torpaqlar doğma sahiblərinin ilq nəfəsi, hərəkətli əlləri ilə yenidən canlamb üzə gəlir. Onu da unutmaq ki, otuz il ərzində rayon ərazisinin dördəüç hissəsi erməni işğalı altında qalıb. İşğaldan azad edilən ərazilərdə indi sözün həqiqi mənasında həyat qaynağına, bərpəyə, inkişafatın yeni mərhələsinə keçilib. Böyük təsəllidir, çox qürurvericidir ki, Ağdam öz ağır acılarını, dözülməz sarsıntılarını arxada qoyub yenidən şöhrətli günlərinə qayıdır.

ların etibarlı və təmənnəsiz yardımçısı olacaqdır. Niyət aydın, hədəf məlumdur. Dövlət istifadə edilən torpaqların hər qarışından maksimum səmərə əldə etməkdə maraqlıdır. Bu məqsədlə ölkəmizə dünyanın qabaqcıl təcrübəsi, müasir texnologiyası, ən yeni və ən məhsuldar texnikası gətirilər, torpaq istifadəçilərinə maddi dəstək məqsədilə subsidiyalar nəzərdə tutulur. Rayonumuzda əmək ehtiyatı da yetərinədir. İndi əsas məsələ yerlərdə işləri bacarıqla təşkil etməkdir. Bu istiqamətdə atılan ilk addımlar uğurludur. Cari ilin arxada qalan dövründə qazanılan nəticələr qənaətbəxşdir. Qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün bütün qüvvələr səfərbərdir.

İcra başçısının söhbətindən öyrəndik ki, cari ilin altı ayında kənd təsərrüfatında ümumi məhsul istehsalının faktiki qiymətlərlə dəyəri 113,1 milyon manat olmuşdur. Bunun 54,8 faizi bitkiçilikdən, 45,2 faizi isə heyvandarlıqdan qazanılmışdır. Cari ilin məhsulu üçün 30.332 hektar sahədə əkin aparılmışdır. Bu il 48115 ton taxıl istehsal edilmiş, hər hektarın orta məhsuldarlığı 43,6 sentner yüksəlmişdir. Bu, ötənillik məhsuldarlıq səviyyəsinə xeyli yüksəkdir.

Rayonda pambıqçılığın inkişafına böyük önəm verilir. Cari ildə 516 nəfər torpaq istifadəçisi ilə müqavilə bağlanaraq 2609 hektar sahədə pambıq əkilib. "MTK-İK" MMC-nin, "P-Aqro" MMC-nin və "Azərpambiq ASK-MMC-nin rayonda fəaliyyət göstərən nümayəndəliklərinin torpaq mükiyyətiçiləri ilə qurduğu işgizər münasibət yaxşı nəticələr verir. Bu gün Ağdam kəndlisində pambıqçılığa böyük maraq var. Çəkilən zəhmətin, becərmədən əqrəteyni tələb edən sonrakı, toxum səpməyən, əkinçinin alın tərini qarışmayan qiymətli torpaqlarımızın böyük fasilədən sonra, obrazlı desək, könlünü almaq, əkilib-becərmək üçün yeni dövlət proqramı Ağdam kəndlisinə geniş imkanlar yaradıb. Dövlətimizin başçısı, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin qüdrətli sərkərdə bacarığı, Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı ilə azadlığa qovuşan torpaqlarımız indi rahat nəfəs alır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə qəbul edilən kənd təsərrüfatının inkişafına dair yeni dövlət proqramı bu torpağın əsl sahiblərinə qol-qanad verir. Ağdam kəndlisində pambıqçılığa hədəflərə çatmaqda ısrarlıdır. Kürəyindəki əlin yenilməz gücünə güvənir. İnən ki, müharibənin xarabalıqları üzərində yaraşığı kəndlər, şəhərlər tikən, dağları yarıb yollar çəkən, tunellər inşa edən, sözün həqiqi mənasında möcüzələr yaradan, dünyaya günəş kimi doğan bir dövlət doğma torpaqlarını əkilib-becərməkdə, bolluq, firavanlıq yaratmaq kimi nəcib bir işdə on-

Ağdamda heyvandarlığın inkişafı da diqqət mərkəzindədir. Təsərrüfatlarda iribuyuzlu mal-qaranın sayı keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2 faiz artırılaraq təxminən 50 min başa, qoyun və keçilərin sayı isə 1,2 faiz artırılaraq 105.500 başa çatdırılmışdır. Mal-qaranın baş sayının artması təbii olaraq heyvandarlıq məhsullarının istehsalında əhəmiyyətli artımı təmin edir. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə bu ilin birinci yarısında diri çəkiddə ot istehsalı 3,2 faiz, fiziki çəkiddə süd istehsalı 3,6 faiz, yumurta istehsalı 2,6 faiz, yun istehsalı 3,1 faiz artmışdır.

"Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı, baliqçılıq və akvakultura məhsullarının istehsalı və emalı sahələrinin inkişafına dair 2026-2030-cu illər üçün Dövlət Proqramı"nda müəyyən edilmiş məhsuldarlığın və istehsalın artırılması, müasir suvarma texnologiyalarının tətbiqinin genişləndirilməsi, emal və ixracçılıqla istehsalın təşviqi, heyvandarlıqda cins tərkibinin yaxşılaşdırılması, eləcə də ölkənin ərzaq təminatının gücləndirilməsi hədəflərinə uyğun olaraq yeni subsidiya mexanizmləri və subsidiya sərəvərlərində dəyişikliklər təsdiq edilmişdir. Ağdam kəndlisi bu yenilikləri dövlətin qayğı və diqqəti kimi qəbul edir və minnətdarlıqla qarşılayır. Heç şübhəsiz tətbiq olunacaq yeni subsidiya güzəştləri kənd əməkçilərinin fəallığına əhəmiyyətli təsir göstərəcək, tələyini halal zəhmətdə, mənəfi əməyə bağlayan sadə kənd adamlarında məmnunluq doğuracaq.

Ağdam Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktoru Ramal Məmmədov bizimlə söhbətində rayonun təsərrüfatlarında real durumu, kənd əməkçilərinin əhvali-ruhiyyəsini belə ifadə edir:

- Otuz ilin həsrətindən sonra doğma torpağına qovuşan Ağdam kəndlisinin işləmək, bolluq yaratmaq, dövlətin qayğısına yeni əmək töhfələri ilə cavab vermək həvəsi, istəyi böyükdür. Tam əminliklə deyə bilərəm ki, rayonumuzdakı mövcud sağlamlıq mədəni-psixoloji və işgizər mühit yeni hədəflərə çatmağımızın etibarlı təminatıdır.

Bar-bərəkət fəslə olan payız cənnət Qarabağda saxavətlə geniş bir süfrə açılıb. Azad Ağdam ağ ör-pəkli tarlaları, geniş meyvə bağları, bol məhsulu bostanları ilə üzə gəlir. İndi bu yerlərdə top mərmilərinin gurultusu eşidilmir. Bu gün bərəkətli çöllərin sükutu tanklar yox, əkin-biçin işləri görən traktorların səsi pozur. Azad elin bəxtəvər övladları vətəninə, xalqına, ailəsinə fayda vermək üçün çalışır, ölkənin hərəkətini, nəzarətini, ürəyini odunu əsirgəməmişlər. Atdıqları hər addım inamlıdır. Əminliklər ki, kürəklərindəki əl, söykəndikləri dağ güclüdür.

Bu yenilməz güc, bu alınmaz qala dövlətdir. Adı Zəfər, Qələbəylə qoşa çəkilən Azərbaycan dövləti!

Ləzəm QULİYEV,
"Azərbaycan"

Fermerlə söhbət

Salyan rayonunun Sarvan kəndindən olan fermer Mərdan Cəlilov yetişdirdiyi 150 hektar sahənin məhsulunu 100 faiz məhsullarla topla- mağı qərara alıb. Fermer Mərdan Cəlilov "Niva"sını torpaq yolla sürür. Yolu hər iki tərəfi ağ örpəyə bürünmüş pambıq tarlalarıdır. Sanki axşam bu yerlərə güclü qar yağmışdır. Yol yoldaşım ətrafa diqqətlə baxdığını görüb:

İtməyən zəhmət

"Fermerlərin, kənd camaatının aylardan bəri çəkdiyi zəhmətin bəhrəsində bunlar" deyir. Mən də onun sözünə qüvvət verərək "O zəhmətin ki, bəhrəsi döndü "ağ qızıl" olub" deyirəm. Fermer gülümsünüb. "Nəyə hansı sözün yaraşdığını siz bilirsiniz" deyir. Mən onu bilirməm ki, qızıl dəyərlərin, qiymətlərin alisidir. Bildiyimə görə, pambıqdan çoxlu sayda dəyərli məmulatlar hazırlanır.

Sonra o, sakini olduğu Sarvan kəndinin bol pambıqlı bu sahələrinin sovetlər birliyi zamanında buradakı "Nizami", sonra isə Qüdrət Səmədovun adını daşıyan kolxozu mənəşir olduğundan danışır. Deyir ki, bu kəndə şən-şöhrət gətirən Qüdrət Səmədov olub. "Savadsız olmasına baxmayaraq, təsərrüfatı, kolxoz işini yaxşı bilib. Əl ilə pambıq yığmaqda ad çıxarıb, buna görə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adına qazanıb. Bacarığını, zəhmətsevərliyini nəzərə alan kolxozçular onu özlərinə sədr seçiblər. Təsərrüfat bundan sonra daha sürətlə inkişaf edib. O zaman kolxozu "Lenin" ordeni ilə təltif ediblər. Qüdrət özü isə SSRİ Ali Sovetinin deputat seçilib. Yaşlı nəsilədən olan adamlar danışır ki, Qüdrət kişi ədalətli, prinsipal insan olub. İşdə heç bir qohumbazlığa yol verməyib. Ən yaxın adamı belə işə xər baxsaymı, onu cəzalandırmış. Xalqın malını göz bəbəyi kimi qoruyarmış. Onun nüfuzu o qədər güclü imiş ki, bir nəfər də olsun mülis işçisi kolxozun həndəvərində görünməmiş. Qüdrət Səmədov haqqında nəçə-nəçə sözlər söyləyiblər. "Böyük dayaq" romanında hədislər bu təsərrüfatda baş verib. Deyirlər Qüdrət kişi gənc-gündüz yorulmaq bilmədən işləyər, canının qədrini bilməzmiş. Odur ki, ağır xəstəlik və həyatdan təc köçüb. Ölmədikdən sonra təsərrüfatda onun adı verilib, kolxoz idarə heyəti binasının qarşısında heykəl ucaldılıb".

Müşahibim söhbətinə davam edir: "Sovet hökuməti dağılandıqdan sonra kolxoz quruluşu da ləğv olub getdi. Onu da qeyd edim ki, atam Xudafuqə kişi də Qüdrət Səmədovun sədr olduğu təsərrüfatda səvət kolxozçu olub. Zamandır, dəyişir. Yatsayıd, yuxumuza girməzdi. Kim deyirdi ki, o böyük- lükdə sovetlər ittifaqı dağılacaq? Mən Qüdrət kişini uşaqlıq illərimdə bir dəfə görmüşdüm. Bəstə boyu, ağ saçları, alnının qırıqları yaddaşımda bu gün də yaşayır. Bunları ona görə demirəm ki, sovet quruluşunun xiffətini çəkirəm. Yox, ona görə deyirəm ki, bizlər - indiki nəsil, eləcə də məktəblilərim keçmiş bitməlidirlər. Bunlar Sarvan kəndinin tarixində unudulmayan məsələlərdir. Məktəb müəllimləri yeri deyirdilər qadınların kəndin tarixi, onun qəhrəman övladları ilə tanış etməlidirlər. Kəndimiz elə indi də qəhrəmanlar yurdu- dur. Birinci Qarabağ və Vətən müharibələri zamanı 10 nəfər şəhid olmuş. Allah ruhlarını şad eləsin".

Ürəyi dolu olan fermer sözünə davam edərək "Orta ixtisas təhsilim var. O vaxt Bakıdakı Maliyyə-Kredit Texnikumunu bitirmişəm" deyir. "Dünyanın get-gəlindən az da olsa məlumatlıyam. Yer üzündə heç bir dövlətdə ideal cəmiyyət yoxdur. Sevinirəm ki, indi biz azad, müstəqil ölkədə yaşayırıq. Prezident İlham Əliyev respublikamızın xarici siyasətini uğurla, cəsarətlə həyata keçirir. Ən böyük ölkələrin başçıları belə onunla razılaşır, fikirlərini bəyənirlər. Paytaxtımız Bakıda keçirilən beynəlxalq tədbirlər bunu bir daha sübut edir. Özünündə deyirəm ki, onun nəyi nə vaxt, necə etməyi bilmək bacarığından irəli gələrək 44 gün ərzində Qarabağımız düşməni tapdıqdan sonra azad oldu. Bu, Azərbaycan tarixində son 200 ildə

heç vaxt görünməyən tarixi bir Zəfər oldu. Xalqımız, gələcək nəsillər bunu heç vaxt unutmayacaqlar. Bu və ya digər məsələlərlə bağlı Prezidentimiz bu günlərdə keçirilən Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII qurultayında ətraflı danışdı. Biz fermerlərə dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğına gəldikdə isə deyə bilərəm ki, bu, öz nəticəsinə verməkdir. Son illər kənd təsərrüfatı sahəsində yaranan inkişaf göz qabağındadır. Kəndli çalışır ki, daha çox məhsul yetişdirdirsin və bunun nəticəsində yaxşı gəlir əldə etsin, ailəsini, övladlarını firavanlıq içində yaşatsın, imkanı daxilində elin-obanın xeyrinə-sərinə yarasın, imkansızlara əl tutsun".

Duzdan, şoranlıqdan təmizlənsin dəyərli sinəsi şahmat şəkildə doğranmış Muğan torpağı. Şor su kollektorlarının kənarlarında salınmış torpaq yolla təxminən 15 kilometr getdikdən sonra uzaqdan "Conder" (amerikanca "John Deere") pambıqyığıcları görünür. "Maşınlar işləyən sahə yəqin ki, sizin-dir?" deyirəm. Diqqətini yoldan ayırmadan sözlümü təsdiq edir. Bir azdan onların yanına çatırıq. Fermer M.Cəlilov "Niva"sını saxlayır. Pambıqdaşıyan lafetlərin yanında dayanıb "Conder"lərin bunkerinin dolmasını gözləyən və öz aralarında söhbət edən bir nəçə adam bizə yaxınlaşır. Salamlaşır hal-əhval tutur. Fermer onları bir-bir təqdim edir: "Bu, müqavilə bağladığımız "P-Aqro" MMC-nin Salyandakı filialının sədr aqronomu Qafar Səfərovdur. Əkin və becərmə zamanı mənə köməkliyi çox dəyir. Şum, səpin, becərmə dövründə, demək olar ki, hər gün yanımda olub, lazımı göstərişlərini, tövsiyələrini verir. Bu gün də yanımdadırlar. Bunlar isə işçilər Əliqismət İbişovla Ehtiram Hüseynovdur". Sonra Mərdan Cəlilov onlardan birinə yaxınlaşaraq əlini işçinin ciyninə qoyur: "Tarlada gördüyünüz məhsulun yetişdirilməsində bu pəhləvanların xüsusi əməyi var. Sahələrin suvarılmasını kimi mühüm və məsuliyyətli bir işin öhdəsindən bacarıqla gəlirlər" deyir. Sonra o, üzünü qarşısına çal düşmüş ortayaşlı nürani kişiyə tutaraq "Bu da mexanizator Gülməmməd Hüseynovdur. Ailəliklə zəhmətkeşdirlər. Becərmə zamanı cərgələr arasında keyfiyyətli kultivasiya kökib. İndi isə yığılan pambığı qoşqulu nəqliyyat traktorı ilə tədarük məntəqəsinə daşıyır. Bir sözlə, bu işçilərin hər birindən çox razıyam. Mən də çalışmışam ki, çəkdiyi zəhmətin haqqını vaxtında ödəyim. Onların xeyir-şərinə iştirak etməyi həmişə özümə borc bilmişəm" deyir.

Söhbətin bu yerində pambıqyığın "Conder" in biri sahənin kənarına - qoşa lafetlərə tərəf yan alır. Öyrənirəm ki, onu idarə edən kombayncı Ceyhun Səmədovdur. O da yığıldı "ağ qızıl" lafetlərə boşaldıqdan sonra yanıma gəlir. Fermer M.Cəlilov kolları aralar qışbaşı (kiçik pambıq lifi) qaldığının səbəbini soruşur. Mexanizator bildirir ki, texnikanın şpindilində balaca nasazlıq var. Səhə aqronomu telefonla zəng edib filialın baş mühəndisinə xəbər verir, sonra sahibkara üzünü tutaraq "Mexanik gəlib yaranan nasazlığı aradan qaldıracaq" deyir.

Elə bu vaxt o biri "Conder" də təzə gələn digər qoşa lafetə yaxınlaşır, pambıq dolu bunker boşaltmağa başlayır. İşçilər əvvəlki lafetlərin üstünə yelkən çəkib yola salır, sonra cəld bu biri lafetlərə keçib bunkerdən tökülən pambığı yayaraq ayaqlayırlar. Saat 14 radələridir. İşçilər fermerin evində bəşirilib gələn yeməklə nahar edir, yenidən iş başına keçirlər. "Conder"lər yenidən cərgələr arasında hərəkətə gəlir, biz isə onlarla xudəhafizləşib ayrılıırıq.

Gəldiyimiz yolla geri qayıdırdıq. M.Cəlilovdan fermerlik fəaliyyətinə nə vaxt başladığını, pambıqdan başqa hansı bitkiləri

əkib-becərdiyini, qazancının necə olduğunu, ailəsini necə dolandırdığını, iş prosesində hansı problemlərlə qarşılaşdığını soruşuram. Bildirir ki, 2014-cü ildən fermerlik fəaliyyətinə başlayıb. Əvvəl pay torpaqlarını əkilib-becərib. Necə deyirlər, əli gətirib. Əkdirdi taxıl, pambıq, yonca sahələrindən yüksək məhsul götürüb. Qazandığı pulu təsərrüfatını genişləndirməyə yönəldib. Ayrı-ayrı adamların torpaq sahələrini qanuni şəkildə pulla alıb. Taxıl saxlamaq, toxum təmizləmək üçün anbarlar tikib, kredit götürərək lazımı texnikalar əldə edib. Keçən ilin payızında bu ilin toxumluq taxıl məhsulu üçün 188 hektarda əkin aparıb. Bundan 136 hektarı buğda, 52 hektarı arpa olub. Becərdiyi elit sortlardan "R-1" toxum sortları alaraq bir çox rayonun fermerləri- ne satıb.

Pambığa gəldikdə isə bu il 150 hektar sahədə pambıq əkilib. Bununla əlaqədar fermer belə dedi: "Pambıq çətin becərilən bitkidir. Onu körpə uşağa da bənzədirlər. Diqqət və qayğı tələb edir. Araq otlarını görək vaxtında təmizləyəsən, suvarmasını, yemləməsin, kultivasiyasını, ziyanvericilərə qarşı mübarizə tədbirlərini və digər işlərini aqrətexniki qaydalarla uyğun aparasan. Hə, o zaman yüksək məhsul əldə edə bilərsən. Yoxsa..."

O, sözünə bir az fasilə verib yenidən davam edir: "Bilirsiniz, bu kənd təsərrüfatı ki var, xüsusi bitkiçiliyi nəzərdə tutulur, əsasən havadan, iqlim şəraitindən asılıdır. Məsələn, bu il yazın ilk ayları yağmurlu keçdi. Ökünü, çıxışı, becərməni təqribən 20-22 gün geri atdı. Nəticədə pambığın yığılması yubanıb. Sentyabrın sonlarında yığmağa başlamışım. Mən özümlə əkdikim 150 hektar pambıq sahəsinin 100 hektarının məhsulunu məşinlə yığmışam. Hər hektarın məhsuldarlığı hələlik 35 sentner olub. Qənaətimə görə, inşallah son nəticədə hər hektardan 45 sentner ala biləcəyəm. Lakin bu nəticə Prezident İlham Əliyevin qarşımıza qoyduğu vəzifəyə uyğun deyil.

Məlum olduğu kimi, Prezidentin 25 may 2026-cı il tarixli sərəncamı ilə 2026 - 2030-cu illərdə kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi barədə dövlət proqramı təsdiq edilmişdir. Həmin sərəncam bizdən pambıq və taxıl sahələrinin hər hektarından 50 sentner məhsul götürmək tələb olunur. Bunun üçün söylə çalışırıq. Lakin bir fermer kimi xahişim ondan ibarətdir ki, həmin hədəfə çatmaq üçün əlaqədar təşkilatlar tərəfindən əkin suyunu olan tələbatımız görək ödənilsin. Çünki bol məhsul götürmək üçün pambıq bitkisinin ayağı suda, başı günəşdə olmalıdır. Buna görə torpaq məcralı kanallar betonla üzlənsin, su itkisini yit verməz, biz də sudan səmərəli istifadə edərik. Doğrudur, bu sahədə fermerlərin də nəqsanı var. Bəzi fermerlər suvarma zamanı gölləməyə, səlləməyə yol verirlər. Sahəyə yığılan artıq suyu şor su drenajlarına axıdırlar. Suyun get-gedə azaldığı bir şəraitdə belə hallar neinki dözülməzdir, dəyərdir ki, cənayətdir. Ölkə rəhbərliyi biz fermerlərdən haqlı olaraq yüksək məhsuldarlıq gözləyir. Bu həm zamanın tələbi, həm də elə bizim də arzumuzdur. Dediyim kimi, bizim işimiz həm də təbiiyyətə qoşa bağlıdır. Ailəm eləsin ki, hava şəraiti yetişdirdiyimiz halal məhsulu tarladan vaxtında və keyfiyyətlə toplamağa imkan versin. Ümid edirik ki, gələn təsərrüfat ilində hər şey indikindən də yaxşı olacaq".

Mərdan Cəlilov sözünə davam edir: "Bayaq necə dolandığımız barədə soruşdunuz. Şükür, pis yaşamırıq. Evimiz-əşiyimiz, işimiz var. Gün-güzəranımız da lap yaxşıdır. Kəndimiz fasiləsiz işqlə, təbii qazla təmin olunub. Əhali quraşdırılmış modul sudurducu qurğular vasitəsilə məhəllələrdə yaradılmış bulaqlardan istifadə edir. Demək olar ki, hər evə sürətli internet xətti çəkilib. Son illər kənddə yollar asfaltlanıb. Payızın bu vaxtında hər gün toydur. Gənc ailələr yaranır, körpələr dünyaya gəlir. Mənim də dörd övladım var. Üç qız, bir oğlan. Qızları köçürmüşəm, beş nəvə babasıyam. Ög-lüm isə magistratura adına oxuyur. Əməyim dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. 2017-ci ildə ikinci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif olmuşam... Problem barədə soruşdunuz. Problemsiz, çətinlikləz heç bir ölkə, heç bir xalq yoxdur. Problem olmasa, həyatın da mənası olmazdı. İnsan övladı çətinliklərə sinə gərərək bərkiyir, mübarizləşir. Mən belə düşünürəm. Bəklə də səhv edərəm".

Bunları dinlədikdə fermer Mərdan Cəlilov fikrimdə bacarıqlı kənd təsərrüfatı işçisi olmaqla bərabər, Vətənin, elini-obasını sevən, başqalarının əməyini qiymətləndirməyi bilən, ölkəmizin iqtisadi qüdrətini artırmaya öz töhfəsini verməyə çalışan, yeniliyə can atan sadə bir insan obrazı yaradır. Belə insanlarla Azərbaycan daha yüksək zirvələrə ucalacaq.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

“Mənimlə fəxr edəcəksiz”

Elə adlar var ki, onları sadəcə xatırlamırsan, o adları çəkəndə bir insanın həyatı, bir ailənin taleyi, bir Vətənin ağrısı və insanın qüruru yada düşür. Şəhid adları da belədir. Onlar təqvimdə bir tarix, məzar daşında bir yazı, sənəddə bir ad deyil, onların hər birinin arxasında yarımçıq qalmış bir ömür, doğmalarının qəlbində əbədi yaşayan bir xatirə və Vətən qarşısında sonadək yerinə yetirilmiş bir borc dayanır.

Hüseyn Həmidzadənin də cəmi 25 il davam edən ömrü belə bir yaddaşa çevrilib. O, həyatını uzun illər yaşamaq üçün deyil, yaşadığı illərə mənə vermək üçün ömür sürən insanlardan olub. 2020-ci ilin payızında Vətən müharibəsi başlayanda Hüseynin qarşısında rahat və təhlükəsiz həyatla döyüş meydanı arasında seçim dayanmışdı. Hüseyn Vətənin ağır günündə kənarda qalmaq istəməmişdi...

Hüseyn Akif oğlu Həmidzadə 1995-ci il oktyabrın 15-də Bakı şəhərində anadan olmuşdu. Xırdalan şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbdə, 2014-2018-ci illərdə Kooperasiya Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsində ali təhsil almışdı. Hərbi xidmətini Murovdağ istiqamətində keçmişdi. O zaman bildirdi ki, illər sonra həmin hərbi hazırlıq onun qarşısına daha böyük bir sınaq çıxaracaq.

27 sentyabr 2020-ci ildə Vətən müharibəsi başlayanda Hüseynin daxilindəki torpağa olan sevgisi onu sakit dayanmağa qoymadı. O, könüllü olaraq Cəbrayıl rayon Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə müraciət edərək ön cəbhəyə yollandı. Döyüş gedərkən valideynlərinə dediyi söz isə bu gün onun həyatının ən yaddaqalan cümləsinə çevrilib: “Mənimlə fəxr edəcəksiz”. Bu üç kəlmənin arxasında bir gəncin özünəinamı ilə yanaşı, valideynlərinə verdiyi böyük bir söz dayanırdı. Hüseyn sanki onlara əvvəlcədən demək istəmişdi ki, mən bu yoldan necə qayıdacağımı bilmərim, amma Vətən qarşısındakı borcumu necə yerinə yetirəcəyimi bilərəm.

Hüseyn Füzuli, Cəbrayıl və Xocavənd istiqamətlərində gedən ağır döyüşlərdə mərdliklə iştirak etdi. Döyüş yoldaşlarının söylədiklərinə görə, düşmənin canlı qüvvəsinə və hərbi texnikasına qarşı mübarizədə fəallıq göstərdi. Füzulinin azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdən sonra Cəbrayıl istiqamətindəki döyüşlərin də fəal iştirakçısı oldu. Onun döyüş yolu bununla bitmədi – Xocavənd uğrunda gedən ağır döyüşlərin içində oldu.

Müharibənin hər günü əvvəlcədən daha ağır keçirdi. Azad edilən hər torpaq parçasının arxasında düşmənin müqaviməti, qarşıda isə yeni mövqelər, yüksəkliklər, ağır döyüşlər vardı. Əsgər üçün xəritədə görünən məsafə ilə döyüş meydanında keçirilən məsafə tam fərqli idi. Döyüş meydanında hər addımın öz qiyməti vardı. Bu yol Hüseyni Xocavəndə gətirdi – 25 oktyabr 2020-ci il...

Xocavənd istiqamətində dəhşətli döyüşlər gedirdi. Payızın nəfəsi torpağın üzərində hiss olunsada, döyüş meydanın-

da havanın sakitliyindən danışmaq mümkün deyildi. Ətrafda partlayış səsləri eşidilir, mərmilərin yaratdığı tüstü və toz duman kimi ətrafı cənginə almışdı. Bir qədər əvvəl görünən yüksəkliklər gah tüstünün arxasında itir, gah da bir neçə saniyədən sonra yenidən görünürdü. Əsgərlər isə durmadan, anban irəliləyirdilər. İgidlərimizin diqqəti qarşıdakı mövqedə idi. Döyüşün gərginliyi o həddə çatmışdı ki, insan bəzən yanındakı silahdaşının səsinə belə atəş səsləri arasında güclə eşidirdi. Torpaq ayaqların altında silksənlərdi. Belə bir anda əsgər üçün ən vacib məqam qorxmamaq deyil, irəliləməkdir. Hüseyn də irəliləyən döyüşçülərimizin sırasında idi. Uzun döyüş yolu keçən Hüseyn üçün qarşısındakı mənzərəyə yad deyildi, müharibənin nə olduğunu artıq bilirdi. Mərmisi səsinin nə demək olduğunu, bir anın insan taleyini necə dəyişə bildiyini görmüşdü. Vətən müharibəsində döyüşən insan üçün bir məqam vardı – qarşıda azad edilməli torpaq varsa, dayanmaq mümkün deyil.

Atəş səsləri yenidən güclənir, tüstü qalxır, torpaq silksənirdi. Döyüşçülər mövqelərini qorumağa və irəliləməyə çalışırdılar. Elə bu an Hüseyn ağır yaralandı. O ana qədər Vətənin azadlığı üçün silahı ilə döyüşən Hüseyn həyatı uğrunda mübarizə aparmalı oldu. Döyüş meydanının sərtliyi içində bir anlıq hər şey dəyişdi. Bir qədər əvvəl irəliləyən əsgər indi ağır yaralı halda həyatla ölüm arasında çırpınırdı.

Hüseyn Xocavəndin azadlığı uğrunda döyüşdə aldığı ağır yaradan sonra günlərlə həyat uğrunda mübarizə apardı. 2020-ci il noyabrın 1-də Hüseynin Vətən üçün döyünən ürəyi susdu.

Qardaşı Məmmədbağır Həmidovun xatirələrində Hüseyn yalnız döyüşçü kimi deyil, ailəsinə bağlı, ata-anasına qayğı göstərən, uşaqlıqdan ədalətli və mehriban insan kimi canlanır. Vətən üçün döyüşən Hüseyn əvvəlcə ailəsinin sevimli oğlu, doğmalarının əzizi idi. Onu qəhrəman edən yalnız döyüş meydanında göstərdiyi cəsarət deyildi, daxilindəki insanlıq, ailəyə bağlılıq və Vətən qarşısında məsuliyyət hissi həmin qəhrəmanın əsasını təşkil edirdi. Qardaşının söylədiyinə görə, Hüseyn telefonla ailəsi ilə danışarkən Xocalının, şəhidlərimizin,

general Polad Həşimovun və komandiri Azad Abbasovun qisasının alındığını deyib.

Hüseynin yaddaşında Xocalı da vardı, itirdiyimiz şəhidlər də, 2020-ci ilin iyulunda şəhid olan Polad Həşimov da. O, döyüş meydanında yalnız öz taleyini düşünmürdü, bir xalqın yaddaşını, ağrısını və torpaq həsrətini çiynlərində daşıyırdı.

Hüseyn subay idi. Onun həyatda quraçağı ailə, böyüdəcəyi övladları, yaşayacağı illər, görəcəyi günlər qarşıda idi. Amma müharibə onun gələcək həyatını yarımçıq qoydu. Buna baxmayaraq, Hüseynin adı başqa bir ailənin - Azərbaycanın böyük şəhid ailəsinin yaddaşına yazıldı.

Bu gün Hüseyn Həmidzadənin adı döyüşdüyü Füzulinin, Cəbrayılın, Xocavəndin azadlığı ilə birlikdə çəkilir. Onun xidmətləri dövlət tərəfindən də yüksək qiymətləndirilib. Prezident İlham Əliyevin sərəncamları ilə Hüseyn Həmidzadə “Vətən uğrunda”, “Cəbrayılın azad olunmasına görə”, “Xocavəndin azad olunmasına görə”, “Füzulinin azad olunmasına görə” III dərəcəli ordeni ilə təltif edilib.

Hüseynin məzarı Şəki rayonunun Oxut kənd qəbiristanlığındadır. Bəlkə də indi o məzarın qarşısında dayanan valideynlərinin gözləri qarşısında ilk növbədə həmin gün canlanır. O gün ki oğulları döyüşə gedərkən onlara dönüb demişdi: “Mənimlə fəxr edəcəksiz”.

Hüseyn sözünü yerinə yetirdi. Bu gün valideynləri oğullarının yoxluğunun ağrısını ürəklərində daşıyırlar. Amma həmin ağrının içində bir qürur da var. Çünki onların oğlu Vətən qarşısında öz borcunu son nəfəsinə qədər yerinə yetirdi. Şəhidlik insan həyatının ən ağır ayrılığıdır. Lakin elə bir ayrılıqdır ki, onun qoyduğu iz zaman keçdikcə daha da dərinləşir. Şəhidlər torpağın altında deyil, xalqın yaddaşında yaşayırlar. Onların adı çəkiləndə azad edilməsi torpaqlar, dalğalanan bayraqlar, geri qayıdan insanlar və gələcək nəsillər yada düşür. Hüseyn Həmidzadə də belə bir yaddaşın parçasıdır.

Hüseyn 25 il yaşadı. Həmin 25 ilə elə bir ömür sığdırdı ki, bu gün onun haqqında danışarkən yalnız “neçə il yaşadı” sualını vermək mənasız görünür. Əsas sual başqadır – Vətən üçün nə etdi? Cavab isə onun keçdiyi döyüş yolundadır. Hüseyn Həmidzadənin həyatı bizə bir daha göstərir ki, insanın ömrünü onun sonu yox, qoyduğu iz müəyyən edir. O, həyatdan təzə getdi, amma adını uzun bir ömrün yaddaşına yazdı.

Torpaqlar azad edildəndə bayraqlar yüksəlir, şəhərlər dirçəlir, insanlar yurdlarına qayıdırlar. Bütün bunların arxasında isə Hüseyn kimi yüzlərlə, minlərlə Vətən oğlunun həyatından keçən müqəddəs bir yol dayanır. Hüseyn Akif oğlu Həmidzadə həmin yolun şəhidlərindəndir.

*Elşən QƏNİYEV,
“Azərbaycan”*

Yenidən çapdan çıxmış “Zəfər yangısı” kitabının müəllifi - qəzetimizin əməkdaşı Vahid Məhərrəmov Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrinin, habelə Aprel döyüşlərinin iştirakçısıdır. Günlərlə cəbhə xəttində əsgər və zabitlərlə bir sərgərdə olub, çətin və ağır-acılı anlar yaşayıb.

V.Məhərrəmovun “Zəfər yangısı” romanında Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı zabit Qalibin döyüş yolunu davam etdirən oğlu Elşadın simasında torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən ölüm-qalım savaşında əsgər və zabitlərimizin göstərdiyi şücaətlərdən, şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş cəsur oğullardan, qorxmaz qazılardan bəhs edilir.

...Elşadın atası döyüşlərdə ağır yaralandığına görə ordu-dan tərxis olunmuşdu. Məktəbdə hərbi müəllim işləyirdi. Ailədə, ictimaiyyət arasında həmişə əsgərlərimizin şücaətindən söhbət açıldı. Müharibənin yaxın zamanlarda Azərbaycanın qələbəsi ilə başa çatacağı bildirirdi... Hər kəsi terrorçu erməni silahlıları ilə mübarizəyə həvəsləndirirdi.

Şərəfli döyüş yolu keçmiş atasının istəyinə qoşulanlardan birincisi elə oğlu Elşad olur. O, məktəbli ikən qəti qərara gəlir ki, böyüyəndə hərbiçi olsun, atasının yarımçıq qalmış döyüş yolunu davam etdirsin.

...Elşad ali hərbi təhsilini başa vurduqdan sonra koman-

danlıqdan xahiş edir ki, onu bir zamanlar atasının uğrunda döyüşdüyü Füzuli-Cəbrayıl bölgəsinə göndərsinlər. Gənc zabitin istəyi nəzətdə alınır. Elşad Lələtəpə istiqamətindəki ön mövqelərdə dayanır. Erməni işğalçıların tapdığı altında olan Cəbrayıl rayonunun dağıdılmış, viran edilmis kəndlərini gördükcə kövrəlir, qəlbində düşməne qarşı qisas hissi daha da artır.

Elşadın ailə qurduğu Aydan da vətənpərvərlikdə həyat yoldaşından geri qalır. Şəhərdəki işini atıb könüllü olaraq cəbhə bölgəsinə gəlir, hərbi hospitalda tibb bacısı kimi xidmət göstərir.

Aprel döyüşləri başlayanda Elşad gərgin əməliyyatların iştirakçısı olur. Lələtəpə yüksəkliyinin erməni işğalçılarından azad edilməsində qəhrəmanlıqlar göstərir. Yüksəklikdə Zəfər bayrağını ucaldanların sırasında olur. Amma döyüşlərin dörd gündən sonra dayandırılması Elşadı məyus edir.

Aprel döyüşlərindən dörd il sonra İkinci Qarabağ müharibə-

Yeni nəşrlər

Nə gözəl sevgidi Vətən sevgisi

Romanı oxuduqca hiss edirsən ki, müəllif yalnız döyüşçülərimizin vətənpərvərliyini, şücaətini, habelə müharibənin insanların, xalqların taleyinə vurduğu yaraları, ağrı-acıları sözlə sıralamaqla kifayətlənmir, işğala, müharibəyə can atan terrorçu erməni silahlı birləşmələrinə milyonlarla tərəqqipərvər insanların adından “yetər!” deyir, “dur!” deyir.

Xalqımızın vətənpərvərlik ruhunu bədi dillə əks etdirən bu əsər müharibə ədəbiyyatı kimi çox dəyərlidir. Roman ürəkəcan sonluqla tamamlanır. Erməni işğalı nəticəsində doğma ocaqlarından uzun illər didərgin düşən Elşad valideynləri, dörd övladı və həyat yoldaşı ilə bərabər ata-baba yurdlarına qayıdırlar.

“Apatrof” nəşriyyatı tərəfindən nəfis tərtibatla çap olunmuş, geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulmuş “Zəfər yangısı” ilə ətraflı tanış olduqda düşünürsən ki, nə gözəl sevgidi Vətən sevgisi.

Bunu ilk növbədə müəllifin zəhmətində, qəhrəmanlarının vətən və xalq təəssübkeşliyində görmək olur.

*Rəhman SALMANLI,
“Azərbaycan”*

BEYNƏLXALQ HƏYAT

Fizika üzrə Nobel mükafatına Frensis Haltsen layiq görülüb

2026-cı il üçün fizika üzrə Nobel mükafatı ABŞ-dəki Viskonsin-Medison Universitetinin belçikalı alimi Frensis Haltsenə verilib. İsveç Kral Elmlər Akademiyasının Nobel Komitəsi bu qərarı oktyabrın 6-da Stokholmda elan edib.

Mükafat “IceCube neytrino rəsədxanasına və astrofizik mənşəli yüksəkenerjili neytrinoların kəşfinə verdiyi həlledici töhfəyə görə” təqdim olunub. 2011-ci ildə Antarktidağa inşa edilən rəsədxana işlək detektorları ilə təchiz olunmuş bir kub kilometrlik buzdan ibarətdir. Onun köməyi ilə alimlər dərin kosmosda nəhəng neytrino buraxılışları nəticəsində əmələ gələn neytrino adlanan kiçik hissəcikləri müşahidə edə bilirlər.

“Ultradüyük enerjili neytrinolar digər hissəcik növləri ilə eyni şərətdə istehsal olunur. Lakin, digərlerinden fərqli olaraq,

onlar istiqamətini dəyişmədən və ya enerji itirmədən bizə çatırlar. Bu o deməkdir ki, onlar başqa heç bir şəkildə əldə edilə bilməyən məlumat mənbəyi kimi xidmət edə bilərlər”, - Nobel Komitəsi qeyd edib.

1901-ci ildən bəri fizika üzrə Nobel mükafatı 120 dəfə, beş qadın da daxil olmaqla 230 alimə verilib. Mükafatın dəyəri 12 milyon İsveç kronudur (təxminən 1,06 milyon avro).

ABŞ-də zabit edam ediləcək

ABŞ Prezidenti Donald Tramp 2009-cu ildə Texas ştatının Fort Hud şəhərində 13 nəfəri öldürən keçmiş ABŞ ordusu psixiatrının edam edilməsini ömr edib. Pentaqonun sözcüsü Şon Parnell Nidal Malik Həsənin güllələnmə qrupu tərəfindən edam edəcəyini açıqlayıb. Bildirilir ki, bu, İkinci Dünya müharibəsinin sonundan bəri güllələnmə qrupu tərəfindən həyata keçirilən ilk hərbi edam olacaq.

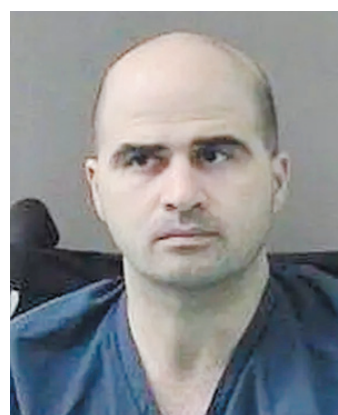
Şon Parnell sosial media platforması “X”-də müdafiə naziri Piti Heqsetin güllələnmə qrupu təklif etdiyini və Prezident Donald Trampın bu təklifi təsdiqlədiyini bildirib.

Parnell deyib ki, edamın vaxtı və yeri müdafiə naziri tərəfindən müəyyən ediləcək: “Həsən üçün hesablaşma günü nəhayət gəlib”.

Orduda ölüm cəzası nadirdir və belə bir ölüm hökmünün icrası proseduru ştat səviyyəsindəki qanunvericiliklə fərqlənir.

ABŞ qanunvericiliyinə görə, hərbi zabitin edamı prezidentin təsdiqini tələb edir.

Ölüm Cəzası Məlumat Mərkəzinin açıqlamasında vurğulandığı kimi, Həsənin

Bu, Həsənin və digər əsgərlərin Əfqanıstana göndərilməsi planlaşdırılan bir neçə həftə əvvəl olub. Həsən özü həbs olunarkən polis tərəfindən güllələnib. Aldığı xəsarət onu qismən iflic edib.

Mayor Fort Hudda kütləvi qətl törətdiyini heç vaxt inkar etməyib.

2013-cü ildə hərbi tribunal Həsəni bütün 45 maddə üzrə təqsirli bilib və ölümcül iynə ilə edam cəzasına məhkum edib.

*Rizvan CƏFƏROV,
“Azərbaycan”*

Cüdoçumuz komandamızın hesabına daha bir medal əlavə etdi

Cüdoçumuz Rəşid Məmmədaliyev paytaxtımızda keçirilən dünya çempionatında bürünc medal qazanıb.

73 kiloqram çəki dərəcəsinə çıxış edən idmançı üçün-cü yer uğrunda görüşdə braziliyalı Daniel Karmınla üz-üzə gəlib. Rəqibinə qalib gələn R.Məmmədaliyev dünya üçüncüsü titulluna sahib olub.

Eyni gündə mübarizəyə qoşulan digər cüdoçular - Hi-

dayət Heydərov (73 kiloqram) 1/8, Xədicə Qədəsova (57 kiloqram) 1/32 finalda rəqiblərini məğlub olaraq turnirlə vidalaşıblar.

Xatırladaq ki, Milli Gimnastika Arenasında keçirilən dünya çempionatına oktyabrın 11-də yekun vurulacaq.

Onu da əlavə edək ki, yarışın ilk günündə Azərbaycan cüdoçusu Əhməd Yusifov (60 kiloqram) dünya çempionu olub.

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86, 538-35-55	informasiya şöbəsi
Mosul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi
Mosul katib müavinləri	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32	Mühasibatlıq
		- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti 23L
“Azərbaycan
Nəşriyyatı” MMC
4-cü mərtəbə

azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

“Azərbaycan” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnmis, “Azərbaycan Nəşriyyatı” MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **3266**

Sifariş **1289**

Qiyməti 60 qəpik